

การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2568

การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2568

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุมัติวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์ แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

จิระโน ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ธรรมวิเศษ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พีระพร รัตนาเกียรติ์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(อาจารย์อนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	:	การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
ผู้วิจัย	:	นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์
ปริญญา	:	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	อาจารย์ ดร.พีระพร รัตนาเกียรติ์
ปีที่สำเร็จการศึกษา	:	2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ ที่มีต่อความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 2) เปรียบเทียบความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มา 1 ห้องเรียน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ จำนวน 24 แผน และแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านจดจ่อใส่ใจ 2) ด้านควบคุมอารมณ์ 3) ด้านติดตามประเมินตนเอง ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test Dependent for Samples

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ การเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มทำกิจกรรม ขั้นดำเนินกิจกรรม การเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลง และ 3) ขั้นสรุป การนำเสนอผลงาน 2) ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: กิจกรรมศิลปะ, การม้วนกระดาษ, ความสามารถในการกำกับตนเอง, เด็กปฐมวัย

_____อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Title : Paper Quilling Art Activities to Promote Self-Regulation Ability of Young Children
Researcher : Miss Natthicha Chaiyajak
Degree : Master of Education (early childhood education)
Maha Sarakham Rajabhat University
Advisor : Dr. Peeraporn Rattanakiat
Year : 2025

ABSTRACT

The purposes of this study were 1. To study the implementation of paper quilling art activities to promote self-regulation abilities among young children, and 2. To compare the self-regulation abilities of young children before and after participating in the paper quilling art activities. The participants of this study were 17 kindergarten year 3 students who enrolled in the second semester of the 2024 academic year at the Vithidham School of Sakon Nakhon Rajabhat University, under the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. They were selected by cluster random sampling technique. The research instruments comprised of 24 lesson plans using a paper quilling art activity and a behavioral observation checklist evaluating self-regulation abilities in three aspects: attention and concentration, emotional control, and self-monitoring. The study adopted a one-group pretest-posttest design. The data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent t-test.

The results showed that; 1) The implementation of paper quilling art activities for enhancing self-regulation skills comprised three phases: (1) introduction involves preparing children for the activity; (2) activity execution refers to children choosing and participating in activities according to established rules; and (3) conclusion includes presentation of their artwork. 2) The self-regulation abilities of young children post-activity were significantly higher when compared to pre-activity stages, with a significance level of .01.

Keywords : Art activities, paper quilling, self-regulation abilities, young children

_____Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือสูงยิ่งจากอาจารย์ ดร.พีระพร รัตนาเกียรติ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้เมตตาให้คำปรึกษา ชี้แนะ และให้ความรู้ด้วยความเอาใจใส่ตลอดจนให้กำลังใจศิษย์มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ธรรมวิเศษ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชาวชายโขง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารินทิพย์ ศรีกุลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี ครูชญานนท์ สุวรรณเพชร และครูทิพย์มณี เลขาขำ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์นภาไล ตาสาโรจน์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการแปลภาษาอังกฤษ และขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และบุคลากรโรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ความสะดวกในการทำวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจเสมอมา ขอขอบใจเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย รุ่นที่ 5 ทุกท่าน ที่ร่วมแบ่งปันความรู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจเสมอมา

ที่สำคัญที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งที่เป็นกำลังใจสำคัญ คอยส่งพลังใจ ความห่วงใย และให้การสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดามารดา บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนเกื้อหนุนให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์

สารบัญ

หัวเรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ ..... ก

ABSTRACT ..... ข

กิตติกรรมประกาศ ..... ค

สารบัญ ..... ง

สารบัญตาราง ..... ฉ

สารบัญภาพ ..... ช

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย 4

1.3 สมมติฐานการวิจัย 5

1.4 ขอบเขตการวิจัย 5

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ 6

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม 8

2.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการกำกับตนเอง 9

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการกำกับตนเอง 10

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย 38

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 53

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 56

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 56

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 57

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 57

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 68

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 70

หัวเรื่อง

3.6 สถิ

บทที่ 4 ผลการ

4.1 สัญ

4.2 กา

4.3 ผลก

บทที่ 5 สรุป อ

5.1 สรุ

5.2 อภิ

5.3 ข้อ

บรรณานุกรม ...

ภาคผนวก ...

ภาคผน

ภาคผน

ภาคผน

ภาคผน

ภาคผน

การเผยแพร่งาน

ประวัติผู้วิจัย ...

ที่

2 าตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2 งค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบ
2 วามสามารถคิดบริหารจัดการตนเ
ช่วงอายุ 5 - 6 ปี .....
3 ผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการร
3 กณฑ์การให้คะแนนความสามารถ
3 บบแผนการวิจัย.....
4 ำเปรียบเทียบความสามารถในการ
ารจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนก
ค่าสถิติแสดงค่าความเหมาะสมของ
พื่อส่งเสริมความสามารถในการกำ

ภาพที่

2.1 การบัน
2.2 แบบบั
2.3 การบัน
2.4 การบัน
2.5 แบบบั
2.6 แบบบั
2.7 แบบบั
2.8 การจด
2.9 การบัน
2.10 การบัน
2.11 แบบสั
2.12 การมีส
2.13 มีส่วนร
2.14 การบัน
2.15 การบัน
2.16 แบบบั
2.17 แบบบั
2.18 แบบสั
2.19 แบบบั
2.20 วิธีการ
2.21 รูปทรง
2.22 รูปทรง
2.23 รูปทรง
2.24 รูปทรง
2.25 รูปทรง
2.26 รูปทรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1
บทนำ

.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไปเด็กในวัยนี้จึง ป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ และจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปใน นาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2542 ที่ว่า การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว ” ณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562) ซึ่งการจัดการศึกษาให้กับเด็กนั้น ต้องคำนึงถึงเรื่อง ารส่งเสริมพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม ละสติปัญญา โดยลักษณะของพัฒนาการในแต่ละด้านเป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และมี วามสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หากพัฒนาการด้านหนึ่งบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการในด้านอื่น ๆ รัญญา กุฎจอมศรี, 2557)

สำหรับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการเกิดอารมณ์หรือ วามรู้สึก เมื่อเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ ส่วนพัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถ ใน ารสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันซึ่ง ัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมมีความเกี่ยวข้องไม่แยกจากกัน เพราะการเปลี่ยนแปลงของ ฤติกรรมทางอารมณ์ อาจหมายถึง พฤติกรรมด้านจิตใจและสังคมด้วย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ องเด็กปฐมวัยโดยทั่วไปแล้วมีพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เปลี่ยนแปลงง่าย พราะช่วงของระยะความสนใจสั้นและเป็นความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึกของเด็ก เช่น อใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ สนใจเกลียด โดยที่เด็กรู้จักควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและ ถานการณ์ตลอดจนสร้างความรู้สึกที่ดีและนับถือตนเอง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคม รวมเป็นพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม (Psycho - social Development) ที่มีความสำคัญ ย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2556, อ้างถึงใน รัญญา กุฎจอมศรี, 2557) อีกทั้งอิริคสัน (Erikson) ผู้นำทฤษฎีจิตสังคม กล่าวว่าประสบการณ์ในวัยเด็ก ได้รับการตอบสนองให้เด็กมีความสุข มองโลกในแง่ดีก็จะมีความเชื่อมั่นในตนเองและเข้าใจผู้อื่นแต่

หากประสบการณ์รอบตัวทำให้เด็กขาดความสุข เด็กจะมองโลกในแง่ร้ายและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ประสบการณ์รอบตัวตอบสนองความพึงพอใจในช่วงอายุนั้น ๆ เด็กก็จะพัฒนาบุคลิกภาพดี (Enkson, 1968, อ้างถึงใน อรัญญา กุฎจอมศรี, 2557)

พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการทำงานของสมองในส่วนที่ทำหน้าที่ให้เกิดกระบวนการรู้คิด หรือ Executive function (EF) การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning; SEL) คือ กระบวนการที่เด็กสามารถเข้าใจและจัดการอารมณ์ของตน การตั้งเป้าหมายและการบรรลุเป้าหมาย เข้าใจและแสดงความเห็นใจผู้อื่น สร้างและการรักษาความสัมพันธ์ ตัดสินใจอย่างรับผิดชอบต่อความสัมพันธ์นั้น (ผ่องนภา พรหมเกษ, 2567) ซึ่งทักษะสมอง EF หรือ Executive Functions แบ่งเป็น 3 กลุ่ม 9 ดังนี้ 1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ความจำเพื่อใช้งาน 2) การยั้งคิดไตร่ตรอง 3) การยืดหยุ่นความคิด 2) กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ประกอบด้วย 1) การจดจ่อใส่ใจ 2) การควบคุมอารมณ์ 3) การติดตามประเมินตนเอง และ 3) กลุ่มทักษะปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) การริเริ่มและลงมือทำ 2) การวางแผนและจัดการทำงานให้สำเร็จ 3) การมุ่งเป้าหมาย (สุภาวดี หาญเมธี และคณะ, 2561) ซึ่ง Executive Functions มีความคาบเกี่ยวกันอย่างมากกับการกำกับตนเอง เพราะ Executive Functions เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์เราสามารถกำกับตนเองได้ รวมทั้งมีความมานะพยายามและมีความตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนตนเองทั้งในด้านความคิดและการกระทำให้เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมาย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561)

การกำกับตนเองในเด็กปฐมวัยถือเป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญ ดังนั้น เด็กจึงต้องมีความสามารถในการกำกับควบคุมตนเองเพราะความสามารถในการกำกับตนเองของวัยเด็กมีผลในระยะยาว แสดงถึงรากฐานที่สำคัญของความสำเร็จและชีวิตทางสังคมของเด็กในอนาคต (Bodrova and Leong, 2008, อ้างถึงใน สุปรียา ผาสุกสถิตพงศ์ และ ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, 2566) เพราะเด็กบางคนมีพฤติกรรมในการแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ไม่รู้จักการยับยั้งชั่งใจตนเอง และแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือการอยู่ร่วมกับผู้อื่น (ณัชชา สนธิ และคณะ, 2566) นอกจากนี้การให้ความเป็นอิสระที่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดการกำกับตนเองต้องเป็นระบบ มีความเป็นอิสระ และเป็นกิจกรรมมีความท้าทายเหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของเด็กนำไปสู่ความเป็นอิสระในการปฏิบัติเพื่อการกำกับตนเอง (สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู, 2557) ผู้ใหญ่ควรจะมุ่งพัฒนาให้เกิดทักษะในการกำกับอารมณ์ตนเอง และการกำกับพฤติกรรมตนเอง เพราะจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนตลอดช่วงวัยเรียนได้มากกว่าการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางวิชาการ เช่น คณิตศาสตร์ การอ่านการเขียน เป็นต้น เนื่องจากการเรียนด้านวิชาการต้องอาศัยพัฒนาการทางปัญญาซึ่งเด็กแต่ละคนอาจยังพัฒนาได้ไม่เท่ากัน และการเรียนการสอนในห้องเรียนอาจจะไม่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านความเข้าใจของเด็ก ดังนั้นเด็กอนุบาลหาก

การเรียนการสอนเน้นไปที่การฝึกให้เด็กมีการกำกับตนเองให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงน่าจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมกว่ากับวัย และเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ (Blair and Diamond, 2008, อ้างถึงใน พิมพ์จุฑา นิมมาภิรัตน์, 2559) ซึ่งการกำกับตนเองมีความสำคัญต่อความสามารถของเด็กในการจัดการทางอารมณ์ ความสนใจ และสามารถยับยั้งบางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น พฤติกรรมการกำกับตนเองยังส่งผลต่อพัฒนาการในช่วงวัยต่อไปอีกด้วย พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในความสามารถของตนเองที่มีต่อการกำกับตนเองในกฎระเบียบต่าง ๆ และการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต รวมทั้งหากมีการส่งเสริมการกำกับตนเองตั้งแต่เด็กก็จะส่งผลถึงความสามารถในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การกำกับตนเองยังช่วยให้เด็กมีทักษะสังคมที่ดีและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ อีกด้วย (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2562) จะเห็นได้ว่าการเสริมสร้างการกำกับพฤติกรรมตนเองในวัยอนุบาล นอกจากจะช่วยให้เด็กสามารถมีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และมีความประพฤติที่เหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาการกำกับอารมณ์ตนเองต่อไปในอนาคตด้วย (พิมพ์จุฑา นิมมาภิรัตน์, 2559) และจากงานวิจัยต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับการกำกับตนเอง พบว่า การกำกับตนเองในเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เด็กที่สามารถกำกับตนเองได้ จะสามารถส่งเสริมศักยภาพทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กมีทักษะในการกำกับตนเองน้อยลงจะมีความเสี่ยงมากขึ้นที่มีปัญหาในเรื่องการเข้าสังคมและปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ (Matthews, 2009; Winsler, Ducenne, & Koury, 2011; Houtakangas, 2022; Khomais & Al-Khalidi & Alotalbi, 2019, อ้างถึงใน สุปรียา ผาสุกสถิตพงศ์ และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, 2566)

นอกจากนี้มีผลการวิจัยหลายเรื่องที่กล่าวถึงความสำคัญของการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ดังงานวิจัยของสุภาวดี พึ่งฉิ่ง (2562) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA^{+c} เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA^{+c} สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งเสาวลักษณ์ แก่นกระโทก และ ปัทมาวดี เล่ห์มงคล (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติเพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ พบว่า มีคะแนนการกำกับตนเองประกอบด้วย การจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ การติดตามประเมินตนเอง หลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ สูงขึ้นทุกด้าน

การจัดกิจกรรมศิลปะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การกำกับตนเองให้มีสมาธิจดจ่อยู่กับกิจกรรมศิลปะจนบรรลุเป้าหมาย รวมถึงการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยผ่านกิจกรรมศิลปะประเภทต่าง ๆ สำหรับเด็ก เช่น การเขียนภาพ

การปั้น การฉีกปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การปั้น การร้อย การประดิษฐ์หรือวิธีอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมตามวัย กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้หลายด้าน เพราะธรรมชาติของกิจกรรมศิลปะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดและจินตนาการอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง กิจกรรมศิลปะช่วยให้เกิดกระบวนการกลุ่มส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม (เสาวลักษณ์ แก่นกระโทก และปัทมาวดี เล่ห์มงคล, 2566) นอกจากนี้ วิลาสินี ทองแถบ (2566) ยังกล่าวว่า ศิลปะมีความสำคัญและคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด ความรู้สึก และจินตนาการเกี่ยวกับตัวเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เด็กเกิดความสุข ผ่อนคลาย ไม่เครียด และเพลิดเพลินในการทำสิ่งที่ตนสนใจ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และทักษะการสื่อสาร เด็กเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ การแสดงออก การปรับตัว และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดการยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเข้าใจคุณค่าของงานศิลปะในแง่ของสุนทรียภาพและการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กผ่านการใช้อวัยวะต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน จึงถือเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองธรรมชาติของเด็ก และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของเด็กในทุกด้าน อีกทั้งกิจกรรมศิลปะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมศิลปะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ซึ่งกิจกรรมการม้วนกระดาษเป็นกิจกรรมศิลปะประเภทหนึ่งที่ต้องใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ ใช้ความประณีต สมาธิ ความอดทนสูง (ฉัตรกมล ปล่อยทอง, ม.ป.ป.) ทั้งนี้ Wisnu (2013) ยังกล่าวว่าการม้วนกระดาษเป็นกิจกรรมที่ต้องการความยืดหยุ่นของนิ้วมือ ความอดทน ความเรียบร้อย และใช้เวลานานพอสมควร

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ ที่มีต่อความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษมีความสามารถในการกำกับตนเองหลังการจัดการกิจกรรมสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่า 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้งหมด 2 ห้องเรียน จำนวน 36 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Radom Sampling) จำนวน 17 คน

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

1.4.2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

1.4.2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

1.4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการม้วนกระดาษในครั้งนี้ ได้แก่ ประกอบด้วย 8 หมวดหมู่ ดังนี้ 1) รูปทรงพื้นฐาน 2) หมวดหมู่ดอกไม้ 3) หมวดหมู่ผลไม้ 4) หมวดหมู่ผัก 5) หมวดหมู่อาหาร 6) หมวดหมู่สัตว์ 7) หมวดหมู่ยานพาหนะ 8) หมวดหมู่ของใช้

1.4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน (วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี) วันละ 60 นาที ในช่วงเวลา 10.00 – 11.00 น. รวม 24 ครั้ง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ศิลปะจากการม้วนกระดาษ หมายถึง การนำกระดาษขนาดที่ตัดเป็นเส้นยาว มาม้วนให้ขอบเสมอกัน จนสุดปลายกระดาษให้เป็นรูปทรงพื้นฐาน ได้แก่ วงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว สี่เหลี่ยม ตัว S ตัว C ตัว V และหัวใจ จากนั้นนำมาออกแบบ จัดวางให้เกิดเป็นภาพต่าง ๆ ตามจินตนาการ

การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดจินตนาการผ่านการม้วนกระดาษ ด้วยการม้วนเส้นกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่าง ๆ พื้นฐาน เช่น วงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว สี่เหลี่ยม ตัว S ตัว C ตัว V และหัวใจ แล้วนำมาออกแบบ จัดวาง ต่อเติมกับสื่อวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดเป็นผลงานต่าง ๆ ตามความคิดและจินตนาการ โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเตรียมพร้อมก่อนเริ่มทำกิจกรรมโดย การร้องเพลง หรือท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง และนำวัสดุอุปกรณ์มาให้เด็กดู เพื่อกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นสนใจในการทำกิจกรรม

ขั้นดำเนินกิจกรรม ครูอธิบาย หรือสาธิตวิธีการทำกิจกรรมใหม่ของวันนั้น และทบทวนกิจกรรมของวันที่ผ่านมาเพื่อนำมาเป็นกิจกรรมให้เด็กเลือกทำอีก จากนั้นสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม โดยให้เด็กเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลง คือให้เด็กเลือกทำกิจกรรม จาก 3 กิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย กิจกรรมใหม่ของวัน 1 กิจกรรม และกิจกรรมเก่าของวันที่ผ่านมา 2 กิจกรรม เด็กเลือกเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจภายใต้เงื่อนไขจำนวนสัญลักษณ์ของกิจกรรมนั้น ๆ ถ้าหากเด็กไม่มีสัญลักษณ์ของกิจกรรมที่ตนต้องการ เด็กจะต้องเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีจำนวนสัญลักษณ์กิจกรรมเหลืออยู่ก่อน เมื่อเด็กทำกิจกรรมใดเสร็จแล้วให้นำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง ครูจดบันทึกผลงานที่เด็กเล่า จากนั้นเด็กหมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป และเด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

3. ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ทำ และเด็กเลือกนำผลงานของตนมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง และครูสนทนาซักถามด้วยคำถามที่ให้เด็กสะท้อนถึงการจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์และการติดตามประเมินตนเองในการทำกิจกรรมที่ผ่านมา

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง การควบคุมพฤติกรรม ความคิดอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ให้จดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. การจดจ่อใส่ใจ หมายถึง การตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรม และการนำเสนอผลงานของเพื่อน รวมไปถึงการใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ และเลือกทำกิจกรรม

ภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้อง มีสมาธิ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม

2. การควบคุมอารมณ์ หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่ไปรบกวนผู้อื่น อดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง และแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม

3. การติดตามประเมินตนเอง หมายถึง การบอกเล่าและสะท้อนตัวเองถึงผลงานที่ได้ทำว่าชอบไม่ชอบผลงานของตนเองหรือไม่ ต้องแก้ไขปรับปรุงผลงานที่ทำไปแล้วอย่างไร รวมไปถึงบอกความรู้สึกของตนเองขณะทำกิจกรรม และบอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไร

ซึ่งความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย สามารถวัดได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นรูปแบบวัดความสามารถในการกำกับตนเอง 3 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน จำนวนทั้งหมด 36 คะแนน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ มีความสามารถในการกำกับตนเองดีขึ้น

1.6.2 การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเป็นประโยชน์ต่อครูในการจัดกิจกรรมหรือต่อยอดกิจกรรมในชั้นเรียนให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการกำกับตนเอง

1.6.3 การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมเด็กให้มีความสามารถกำกับตนเองและนำไปส่งเสริมความสามารถในด้านอื่น ๆ

บทที่ 2
การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการกำกับตนเอง
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการกำกับตนเอง
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการกำกับตนเอง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

สำหรับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์อายุ 5-6 ปี
มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข	
3.1 แสดงออกทางอารมณ์ ได้อย่างเหมาะสม	3.1.1 แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น
มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม	
5.1 ซื่อสัตย์สุจริต	5.1.1 ขออนุญาตหรือรอคอย เมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง
5.4 มีความรับผิดชอบ	5.4.1 ทำงานที่ได้รับ มอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
6.2 มีวินัยในตนเอง	6.2.2 เข้าแถวตามลำดับ ก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย	
12.1 มีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้	12.1.2 กระตือรือร้นในการ ร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี มุ่งจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เพื่อพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ดังกล่าวมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนถึงความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน เช่น การควบคุมอารมณ์ การมีวินัย การรับผิดชอบตนเอง การรอคอย และความตั้งใจร่วมกิจกรรม ซึ่งล้วนเป็นรากฐานสำคัญของการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการกำกับตนเอง

2.2.1 ทักษะการคิดเชิงบริหาร หรือ Executive Functions (EF) กับความสามารถในการกำกับตนเอง

Executive Functions มีความคาบเกี่ยวกันอย่างมากกับการกำกับตนเอง เพราะ Executive Functions เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์เราสามารถกำกับตนเองได้ รวมทั้งมีความมานะพยายามและมีความตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนตนเองทั้งในด้านความคิดและการกระทำให้เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมาย (สุภาวดี หาญเมธี และคณะ, 2561) โดย Executive Functions เป็นพื้นฐานสำคัญในการก่อให้เกิดความสามารถในการกำกับตนเองเมื่อเด็กโตขึ้น ทั้งนี้การกำกับตนเองแบ่งออกเป็น 1) การกำกับตนเองที่ควบคุมจากล่างขึ้นบน (Bottom-up process) หมายถึง การที่บุคคลตอบสนองต่อตัวกระตุ้นที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัส ไม่ต้องใช้ความคิดมาควบคุมมักจะเกิดขึ้นทันทีแบบอัตโนมัติ เช่น รู้สึกตื่นเต้นกังวลเมื่อต้องพบสิ่งใหม่ ๆ หรือตื่นตัวเมื่อมีรางวัลเข้ามาเกี่ยวข้อง ฯลฯ และ 2) การกำกับตนเองที่ควบคุมจากบนลงล่าง (Top-down process) เป็นการตอบสนองที่เกิดจากความคิดความตั้งใจมากกว่าการตอบสนองแบบอัตโนมัติ ต้องใช้ความจำขณะทำงานในการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เช่น ตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อารมณ์ ความคิดให้สอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกันกับเป้าหมาย เกิดเป็นความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย การตั้งใจที่จะหยุดทำพฤติกรรมบางอย่างที่อยากทำ เพื่อเลือกทำในสิ่งที่สำคัญกว่าที่จะนำไปสู่เป้าหมาย ดังนั้น การกำกับตนเองโดยการควบคุมจากบนลงล่างและทักษะ Executive Functions จึงมีความคล้ายคลึงและเกี่ยวเนื่องกัน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2562) ซึ่งสุภาวี หารเมธี และคณะ (2561) ระบุว่า ทักษะสมองเพื่อจัดการชีวิต หรือ Executive Functions (เรียกย่อ ๆ ว่า EF หรือทักษะสมอง EF) นั้น เนื่องจากมีนักวิชาการหลากหลายสาขาวิทยาการในระดับโลกที่เข้ามาศึกษาในเรื่องนี้ ดังนั้น การให้คำนิยามจึงมีความแตกต่างกันในการใช้คำ แต่หากพิจารณาอย่างจริงจังแล้วก็จะเห็นว่าสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีนักการศึกษาให้ความหมายของการคิดเชิงบริหารไว้ ดังนี้

Nadine Gaab (ม.ป.ป.) กล่าวว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions) ทำหน้าที่กำกับพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายของบุคคลชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่บุคคลพึงกระทำให้เหมาะสมกับบริบทโดยคำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา สถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นขึ้นตามมา ความคาดหวังในอนาคต คุณค่าและจุดมุ่งหมายในชีวิต Executive Functions จะช่วยให้บุคคลนี้สำนึกของการเตรียมพร้อมสำนึกของภาระหน้าที่ มีการยืดหยุ่น และมีการร่วมมือ (Nadine Gaab, อ้างถึงใน สุภาวี หารเมธี และคณะ, 2561)

Seana Moran and Howard Gardner กล่าวว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions) ทำหน้าที่กำกับพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายของบุคคล ชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่พึงกระทำให้เหมาะสมกับบริบท โดยคำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา สถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นตามมา ความคาดหวังในอนาคต คุณค่าและจุดมุ่งหมายในชีวิต Executive Functions จะช่วยให้บุคคลมีสำนึกของการเตรียมพร้อม สำนึกของภาระหน้าที่ มีการยืดหยุ่น และมีการร่วมมือ (Seana Moran and Howard Gardner, อ้างถึงใน สุภาวี หารเมธี และคณะ, 2561)

Barkley, R. (2011) กล่าวว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions) คือการกระทำที่บุคคลเป็นผู้กำหนดทิศทางเองโดยกำหนดเป้าหมาย (Goal) เลือกกระทำ (Select) ลงมือกระทำ (Enact) และดำรง (Sustain) การกระทำนั้น ข้ามช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เพื่อไปให้บรรลุถึงเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความเกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ รวมทั้งคำนึงถึงกระบวนวิธีการของสังคมและวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดในระยะยาวที่บุคคลนั้นวางไว้ การทำงานเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของ Executive Functions พื้นฐาน 3 ด้าน (Working Memory, Inhibitory Control และ Shift /Cognitive Flexibility) ทำให้เกิดการควบคุมพฤติกรรม นำไปสู่การจัดการเพื่อบรรลุเป้าหมาย มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้ถึงเป้าหมายให้ได้ มีการจัดวางการงาน แก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดเสียหาย ใส่ใจต่อเสียงสะท้อน และมีความยืดหยุ่นทั้งทางความคิดและพฤติกรรม (Barkley, R, 2011, อ้างถึงใน สุภาวี หารเมธี และคณะ, 2561)

ปนัดดา ธนเศรษฐกร (2555) กล่าวว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions) คือ กระบวนการทำงานของสมองระดับสูง ที่ประมวลประสบการณ์ในอดีตและสถานการณ์ในปัจจุบันมาประเมิน วิเคราะห์ ตัดสินใจวางแผน เริ่มลงมือทำ ตรวจสอบตนเอง และแก้ไขปัญหา ตลอดจนควบคุมอารมณ์ บริหารเวลา จัดความสำคัญ กำกับตนตนเอง และมุ่งมั่นทำจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ (Goal Directed Behavior) (ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2555, อ้างถึงใน สุภาวี หารเมธี และคณะ, 2561)

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2560) กล่าวว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions) คือการทำหน้าที่ระดับสูงของสมองที่ช่วยให้เราควบคุมอารมณ์ ความคิด การกระทำเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย (Goal Directed Behaviors)

สรุปได้ว่า ทักษะการคิดเชิงบริหาร หรือ Executive Functions คือ การทำงานของสมองระดับสูงที่ทำหน้าที่ กำกับ ควบคุม และจัดการพฤติกรรม ความคิด และอารมณ์ของบุคคล เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตไปสู่มีเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ

2.2.2 องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหาร หรือ Executive Functions

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบการกำกับตนเองไว้ดังนี้

สุภาวดี หาญเมธี (2564) กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร 3 กลุ่มทักษะดังนี้

กลุ่มทักษะพื้นฐาน

1. จำเพื่อใช้งาน (Working Memory) ความจำที่นำมาใช้งาน คือ ความสามารถในการเก็บประมวล และดึงข้อมูลที่ได้มาจากประสบการณ์เดิมในชีวิต และเก็บไว้ในคลังสมองของเรา นำออกมาใช้ตามสถานการณ์ที่ต้องการ ยิ่งมากประสบการณ์ ความจำที่นำมาใช้งานก็ยิ่งมาก

2. ยั้งคิด ไตร่ตรอง (Inhibitory Control) การยับยั้งชั่งใจ คิดไตร่ตรอง คือ ความสามารถในการควบคุมแรงปรารถนาของตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จนหยุดยั้งพฤติกรรรมได้ ในเวลาที่สมควรเด็กที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ จะเหมือน “รถที่ขาดเบรก” อาจทำโดยไม่คิดหรือมีปฏิกิริยาตอบโต้แบบไม่ไตร่ตรอง นำมาซึ่งปัญหาแก่ตนเองต่อไป

3. ยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) คือ ความสามารถในการยืดหยุ่นความคิด เปลี่ยนจุดสนใจ เปลี่ยนโฟกัสหรือทิศทางให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เด็กที่มีปัญหาในเรื่องการปรับตัว มักจะติดตันอยู่กับสิ่งเดิม ๆ ไม่สามารถยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ มองไม่เห็นทางออกใหม่ ๆ ไม่สามารถคิดสิ่งใหม่ ๆ นอกกรอบได้ ส่วนคนที่ปรับตัวง่ายกินง่าย อยู่ง่าย ก็จะดำเนินชีวิตไปได้ง่ายกว่า

กลุ่มทักษะกำกับตนเอง

1. จดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) ความสามารถในการจดจ่อใส่ใจ มุ่งความสนใจอยู่กับสิ่งที่ทำอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยไม่วอกแวกไปตามปัจจัยไม่ว่าภายนอกหรือภายในตนเองที่เข้ามารบกวน เด็กที่มีใจจดจ่อกับสิ่งที่ทำก็จะเรียนได้ดีทำงานสำเร็จได้ง่าย

2. ควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) การควบคุมอารมณ์ คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จัดการกับความเครียด หรืออารมณ์หงุดหงิดไม่พอใจ และแสดงแบบที่ไม่รบกวนผู้อื่น เด็กที่ควบคุมอารมณ์ไม่ได้มักโกรธเกรี้ยวฉุนเฉียวขี้หงุดหงิดเกินเหตุ หรือขี้กังวล อารมณ์แปรปรวน และอาจซึมเศร้าได้ การควบคุมอารมณ์ได้ดี เป็นทักษะชีวิตที่สำคัญอย่างยิ่งทักษะหนึ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงมี

3. ติดตาม ประเมินตนเอง (Self-Monitoring) คือ การตรวจสอบตนเอง รู้จักจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง ตั้งแต่การรู้อารมณ์ตนเอง รู้จักตนเอง รวมถึงการตรวจสอบการงานเพื่อหาจุดดีจุดบกพร่อง ประเมินการบรรลุเป้าหมาย ติดตามปฏิกิริยาของตนเอง และดูผลจากพฤติกรรมของตนเองที่ไปกระทบต่อผู้อื่น

กลุ่มทักษะปฏิบัติ

1. ริเริ่มลงมือทำ (Initiating) ความสามารถในการริเริ่มและลงมือทำงานตามที่คิด มีทักษะในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และเมื่อคิดแล้วก็ลงมือทำให้ความคิดของตนปรากฏขึ้นจริง ไม่โอ้เอ้ หรือผัดวันประกันพรุ่ง

2. วางแผน จัดระบบดำเนินการ (Planning & Organizing) การวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ เริ่มตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบโครงสร้าง จนถึงการดำเนินการคือการแตกเป้าหมายให้เป็นขั้นตอนกระบวนการ และมีการประเมินผล คนที่มีทักษะกลุ่มนี้จะเป็นคนที่วางแผนเก่ง ทำงานเป็น

3. มุ่งเป้าหมาย (Goal–Directed Persistence) ความพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมาย เมื่อตั้งใจและลงมือทำสิ่งใดแล้ว ก็มีความมุ่งมั่นอุตสาหะ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ไม่ว่าจะมีอุปสรรคใด ๆ ก็พร้อมฝ่าฟันจนถึงความสำเร็จ คนที่ล้มแล้วลุกได้ก็จะมีฐานคิดของของความมุ่งมั่นพากเพียร

สุภาวดี หารเมธี และคณะ (2561) ได้ให้องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหาร และถอดรหัสคำสำคัญไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions)

กลุ่มทักษะพื้นฐาน		
จำเพื่อใช้งาน Working Memory	ยั้งคิด ไตร่ตรอง Inhibitory Control	ยืดหยุ่นความคิด Shift/Cognitive Flexibility
- จำข้อมูลที่มีความหมายและจัดการกับข้อมูลนั้น - คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม - ประมวลผลใช้งานต่อ	- หยุดคิดไตร่ตรองก่อนทำหรือพูด - ชั่งใจ พินิจพิจารณา - ชะลอความอยาก “ อดเปรี้ยวไว้กินหวาน”	- ปรับเปลี่ยนความคิดเมื่อเงื่อนไขเปลี่ยน - คิดนอกกรอบ - เห็นวิธีและโอกาสใหม่ๆ
กลุ่มทักษะกำกับตนเอง		
จดจ่อใส่ใจ Focus/Attention	ควบคุมอารมณ์ Emotional Control)	ติดตาม ประเมินตนเอง (Self-Monitoring)
- มุ่งใจจดจ่อ - มีสมาธิต่อเนื่อง - จดจ่ออย่างตื่นตัว	- จัดการอารมณ์ได้เหมาะสม - มั่นคงทางอารมณ์ - ไม่ใช้อารมณ์แก้ปัญหา - แสดงออกอย่างเหมาะสม	- ทบทวนสิ่งที่ทำไป - สะท้อนผลจากการกระทำของตนเองได้ - แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
กลุ่มทักษะปฏิบัติ		
ริเริ่มลงมือทำ Initiating	วางแผน จัดระบบดำเนินการ Planning and organizing	มุ่งเป้าหมาย Goal-Directed Persistence

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

กลุ่มทักษะพื้นฐาน		
จำเพื่อใช้งาน Working Memory	ยั้งคิด ไตร่ตรอง Inhibitory Control	ยืดหยุ่นความคิด Shift/Cognitive Flexibility
- คิดริเริ่ม - ตัดสินใจลงมือทำด้วยตนเอง - ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง	- ตั้งเป้าหมาย/วางแผน - จัดลำดับความสำคัญ - จัดระบบ / ดำเนินการ - บริหารเวลา / บริหารทรัพยากร - ประเมินผล	- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ - เกาะติดเป้าหมาย - พากเพียรอุตสาหะ - ฝ่าฟันอุปสรรค

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2566) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงบริหารไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การควบคุมตนเอง ได้แก่

1.1 ตั้งใจมั่น คือ Focus ความสามารถที่จะตั้งใจตั้งมั่น มีจิตใจจดจ่อมากพอและนานพอที่จะทำงานชิ้นหนึ่งให้เสร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานยาก ท้าทาย และน่าเบื่อมิใช่ของง่ายที่เด็กคนหนึ่งจะทำได้ ต้องการการฝึก

1.2 ไม่วอกแวก not distract แม้จะพบตัวกวนสิ่งยั่วยวน เรื่องกวนใจ ก็ยังสามารถควบคุมตัวเองทำงานต่อไป

1.3 ประวิงเวลาที่จะมีความสุข คือ Delayed gratification อดเปรี้ยวไว้กินหวานลำบากก่อนสบายทีหลัง มีความมานะ อดทน ไม่ย่อท้อ เพื่อทำงานให้เสร็จลุล่วง

2. ความจำใช้งาน คือความจำพร้อมใช้เมื่อเผชิญสถานการณ์ และบางสถานการณ์ต้องการความเร็วของความจำใช้งานพอสมควร

3. การคิดวิเคราะห์อย่างยืดหยุ่น คือการวิเคราะห์ที่ไม่มีคำตอบหนึ่งเดียว มีความไหลลื่นในตัวเอง จึงเรียกว่าวิเคราะห์อย่างยืดหยุ่น ซึ่งแบ่งได้หลายระดับ ได้แก่ เปลี่ยนมุมมอง เปลี่ยนเป้าหมาย เปลี่ยนแผน เปลี่ยนวิธี และเปลี่ยนกระบวนทัศน์

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2560) องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหารไว้ดังนี้

1. Working Memory (ความจำขณะทำงาน) คือการจำข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในใจและขบคิดเกี่ยวกับข้อมูลเหล่านั้น (ไม่ใช่แค่จำได้) เพื่อทำความเข้าใจ เปรียบเทียบ เชื่อมโยงข้อมูลเก่ากับ

ข้อมูลใหม่ update ข้อมูล จำสิ่งที่เคยทำผิดพลาดได้และไม่ทำผิดซ้ำเริ่มพัฒนาปลายขวบปีแรกต้องอาศัยการจดจ่อใส่ใจ (attention)

2. Inhibit (การหยุดคิดก่อนทำ) คือความสามารถในการยับยั้งอารมณ์ หยุดการกระทำ หยุดความคิด เพื่อให้จดจ่อใส่ใจกับสิ่งที่ทำ การเอาชนะความต้องการความอยากจากภายในหรือเอาชนะสิ่งล่อในจากภายนอก เพื่อเลือกทำสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อความสำเร็จ พัฒนาช่วงขวบปีที่ 3-3.5 ปี

3. Shift/Cognitive flexibility (การยืดหยุ่นของความคิด) คือ ความสามารถในการเปลี่ยนมุมมองความคิด คิดนอกกรอบ ไม่ยึดติดกับความคิดและการทำเดิม ๆ แก้ปัญหาด้วยวิธีที่หลากหลาย เปลี่ยนความสนใจจดจ่อจากกิจกรรมหนึ่งไปยังอีกกิจกรรมหนึ่งได้อย่างอิสระ (Shift พัฒนาช้ากว่า 4-4.5 ปี ต้องอาศัย Working Memory และ Inhibit ที่ดี)

4. Emotional control (การควบคุมอารมณ์) แสดงออกอย่างเหมาะสมเมื่อโกรธ ผิดหวังเสียใจ ใช้เวลาไม่นานในการคืนอารมณ์สู่ภาวะปกติ ไม่หุนหันพลันแล่นโต้ตอบกลับทันทีโดยไม่คิด (4.5-6 ปี)

5. Plan/organize (การวางแผนจัดการ) กำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญของงานเริ่มต้นลงมือทำด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีคนบอก มองภาพรวมของงานไม่ติดอยู่กับปัญหารายละเอียดปลีกย่อย จนทำให้งานไม่สำเร็จ (4.5-6 ปี)

6. Initiate (การเริ่ม) เริ่มต้นลงมือทำด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีคนบอก คิดริเริ่มคิดนอกกรอบ

7. Self-monitoring (การประเมินตนเอง) การเฝ้าตามดูและสะท้อนผลจากการกระทำการตรวจสอบและประเมินตนเอง

8. Organize of material (การจัดการข้าวของ) บริเวณที่ทำงาน บริเวณที่เล่น บริเวณของใช้

ณชนก หล่อสมบูรณ์ (2565) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบ และพฤติกรรมบ่งชี้ของความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองของเด็กอนุบาลช่วงอายุ 5-6 ปี ไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 ความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองของเด็กอนุบาล ช่วงอายุ 5 - 6 ปี

ความสามารถคิดบริหารจัดการตน	พฤติกรรมบ่งชี้
1. ความจำขณะทำงาน คือ ความสามารถในการจำข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในใจและทำความเข้าใจเปรียบเทียบเชื่อมโยงข้อมูลเก่าเข้ากับข้อมูลใหม่	เด็กสามารถจำและปฏิบัติตามคำสั่งหรือขั้นตอนงานได้มีช่วงระยะความสนใจเหมาะสมกับวัย สามารถทวนหรือบอกความคิดรวบยอดจากเรื่องหรือสิ่งที่ได้รับรู้ สนทนาในหัวข้อเดิมต่อเนื่องจนจบ
2. การยังคิด ไตร่ตรอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมและยับยั้งความต้องการของตนเองให้มีความเหมาะสม	เด็กสามารถรออคอย ไม่รบกวนผู้อื่น หยุดกระทำเมื่อมีคนบอกได้ จดจ่อกับสิ่งที่ทำ และระมัดระวังไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเกิดอันตราย
3. การควบคุมอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองให้มีความเหมาะสม ไม่แสดงพฤติกรรมทางอารมณ์ที่สร้างความเดือดร้อนต่อผู้อื่น รวมถึงสามารถรับรู้ และบอกอารมณ์ของตนเอง	เด็กสามารถคืนอารมณ์ได้ตามความเหมาะสมของวัย มีอารมณ์มันคง ไม่เปลี่ยนแปลงแปรปรวนง่าย เมื่อเจอปัญหา ยังสามารถคุมสติอารมณ์ ไม่โวยวาย และมีวิธีการระบายอารมณ์อย่างสร้างสรรค์
4. การยืดหยุ่นความคิด หมายถึง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิดหรือการกระทำไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ยึดติดตายตัว สามารถปรับแผนและทำใจยอมรับเพื่อสร้างทางเลือกที่เหมาะสมกว่า ซึ่งเป็นต้นทางของความคิดนอกกรอบที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์	เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถึงแม้ว่าจะมีอุปสรรคหรือสิ่งรบกวน ปรับแผน ปรับตัวและยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การเผชิญหน้ากับบุคคลอื่น เข้ากับบุคคลใหม่โดยใช้เวลาไม่นานและไม่มีปัญหา
5. การประเมินตนเอง หมายถึง การตรวจสอบตนเองจากการเฝ้าสังเกต ติดตาม ประเมินความคิดหรือการกระทำของตนเอง และสะท้อนผลที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลรู้จักตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่เป้าหมายที่ตนตั้งไว้	เด็กสามารถระบุและติดตามความคิด อารมณ์หรือพฤติกรรมเป้าหมายของตนเอง ตัดสินใจเลือกปฏิบัติระหว่างสิ่งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม วางแผนและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น

จากตารางสรุปได้ว่า ความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองของเด็กอนุบาลช่วงอายุ 5-6 ปี จำแนกความสามารถนี้ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความจำขณะทำงาน 2) การยั้งคิดไตร่ตรอง 3) การควบคุม 4) การยืดหยุ่นความคิด 5) การประเมินตนเอง จะเห็นได้ว่าจากองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหารประกอบไปด้วย 3 กลุ่ม 9 ด้าน ได้แก่ กลุ่มทักษะพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) จำเพื่อใช้งาน 2) ยั้งคิด ไตร่ตรอง 3) ยืดหยุ่นความคิด กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ประกอบด้วย 1) จดจ่อใส่ใจ 2) ควบคุมอารมณ์ 3) ติดตามประเมินตนเอง และกลุ่มทักษะปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) ริเริ่มลงมือทำ 2) วางแผน จัดระบบดำเนินการ 3) มุ่งเป้าหมาย ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะด้านทักษะกำกับตนเอง ประกอบด้วย 1) จดจ่อใส่ใจ 2) ควบคุมอารมณ์ 3) ติดตามประเมินตนเอง

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง

2.2.3.1 ความหมายของการกำกับตนเอง

มีนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายของการกำกับตนเองไว้ดังนี้

สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู (2557) กล่าวว่า การกำกับตนเอง หมายถึง พฤติกรรมในการควบคุมตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยคำนึงถึง ความสามารถของตนเอง ความสนใจ การตั้งเป้าหมายเพื่อให้การกระทำต่างๆ บรรลุเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้

สุภาวดี พึ่งฉิ่ง (2562) กล่าวว่า การกำกับตนเอง หมายถึง พฤติกรรมการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยควบคุมตนเองโดยคำนึงถึงความสามารถของตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้

ณัชชา สนธิ, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร และปัทมาวดี เล่ห์มงคล (2566) กล่าวว่า การกำกับตนเอง คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของตนเอง ให้มีความสามารถในการเก็บรักษาอารมณ์และแสดงออกอย่างเหมาะสม เมื่อมีสิ่งเร้าที่เข้ามากระทำ หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการกระตุ้นต่ออารมณ์ ความรู้สึก ให้สามารถมีการคิดไตร่ตรอง

นัฐติกา แก่นจันทร์ (2566) กล่าวว่า กำกับตนเอง (Self-regulation) หมายถึง กระบวนการที่นักเรียนวางแผน ควบคุม และกำกับพฤติกรรมของตนเองในด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการ

Williams and Shellenberger (1994, อ้างถึงใน พิมพ์จุฑา นิมมาภิรัตน์, 2559) ให้นิยามของการกำกับตนเอง (Self-regulation) ว่าคือความสามารถที่จะบรรลุเป้าหมาย หรือคงไว้ซึ่งการเกิดพฤติกรรมอันเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมตามเป้าหมาย หรือเหมาะสมตามสถานการณ์

Schraw and Brook (2000 อ้างถึงใน สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู, 2557) ได้ให้คำนิยามความหมายของการกำกับตนเองว่า หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจและควบคุมการเรียนรู้ของตนเองให้บรรลุถึงเป้าหมาย

Schunk and Zimmerman (1994, p.75, อ้างถึงใน กาญจนา บุญประคม, 2561) ได้กล่าวว่า การกำกับตนเองคือ กระบวนการที่จะปฏิบัติกิจกรรมและสนับสนุนความคิด พฤติกรรม และความรู้สึก เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของการเรียนรูทักษะต่าง ๆ โดยมีแรงจูงใจและกระทำด้วยตนเอง

Bronson (2000, อ้างถึงใน ณัชชา สนธิ, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร และปัทมาวดี เล่ห์มงคล, 2566) กล่าวถึงการกำกับตนเองประกอบด้วยความสามารถทางจิตที่ซับซ้อนซึ่งรวมถึงแรงกระตุ้นและการควบคุมอารมณ์ การชี้นำตนเองในการวางแผนความคิดและพฤติกรรมการพึ่งพาตนเองและพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคมก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมใด ๆ ออกไป เพื่อให้สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้อย่างถูกต้อง

จากการศึกษา สรุปได้ว่า การกำกับตนเองคือความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความคิดอารมณ์ความรู้สึกของตนเองให้เหมาะสมตามสถานการณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น การคิดเชิงบริหารกับการกำกับตนเองเปรียบเสมือนกลไกภายในที่ขับเคลื่อนให้เกิดการกำกับตนเอง กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีการคิดเชิงบริหารที่ดี จะสามารถจัดการกับอารมณ์ วางแผนการทำงาน ควบคุมพฤติกรรม และปรับตัวได้เหมาะสม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการกำกับตนเอง ดังนั้นการคิดเชิงบริหารจึงเป็นพื้นฐานหรือเครื่องมือภายในที่สนับสนุนให้บุคคลแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการกำกับตนเองที่เหมาะสม

2.2.3.2 ความสำคัญของการกำกับตนเอง

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการกำกับตนเองไว้ดังนี้

สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู (2557) กล่าวว่า ความสำคัญของการกำกับตนตนเอง คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน ระหว่างความคาดหวัง และสิ่งที่ตนเองกระทำได้จริงโดยการส่งเสริมการกำกับตนเองในช่วงต้นของชีวิต และการกำกับตนเองจะมีพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อที่จะส่งผลให้บุคคลควบคุมพฤติกรรมหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

พิมพ์จุฑา นิมมาภิรัตน์ (2559) กล่าวว่า การเสริมสร้างการกำกับพฤติกรรมตนเองในวัยอนุบาล นอกจากจะช่วยให้เด็กสามารถมีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และมีความประพฤติที่เหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาการกำกับอารมณ์ตนเองต่อไปในอนาคตด้วย

สุภาวดี พึ่งฉิ่ง (2562) กล่าวว่า ความสำคัญของการกำกับตนเอง คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน ระหว่างความคาดหวังและสิ่งที่ตนเองลงมือทำได้จริง พฤติกรรมเหล่านี้

สะท้อนให้เห็นเป้าหมายที่ชัดเจน จึงต้องมีความเกี่ยวพันกันกับการเรียนรู้ สามารถเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อความสามารถในการควบคุมความคิดหรือพฤติกรรมไปด้วยกันเพื่อที่จะพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของตนเองในชีวิตประจำวัน

Hoyle (2010, อ้างถึงใน สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู, 2557) การกำกับตนเองเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่สัมพันธ์กันระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริง พฤติกรรมในการกำกับตนเองเป็นพื้นฐานที่มั่นคงภายในจิตใจ บุคคลที่สามารถกำกับตนเองได้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้มีพฤติกรรมอย่างคงที่สม่ำเสมอและมีความสามารถการรับรู้ของตนหรือการรับรู้ความสามารถจากบุคคลอื่น พฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นเป้าหมายที่เด่นชัด และการปรับตัวสู่พฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน

จากการศึกษา สรุปได้ว่า การกำกับตนเองเป็นสิ่งสำคัญต่อความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม อารมณ์ของตนเอง ซึ่งจะช่วยกำกับอารมณ์ให้แสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมที่จะช่วยให้บุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และรากฐานที่สำคัญของความสำเร็จและชีวิตทางสังคมในอนาคต

2.2.3.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการกำกับตนเอง

มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้เสนอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการกำกับตนเองไว้ ดังต่อไปนี้

1) กฎแห่งการเรียนรู้ธอร์นไดค์

กฎแห่งการเรียนรู้ธอร์นไดค์ ที่ว่าด้วยกฎของการฝึกหัด (Law of Exercise) ที่ว่าการเรียนรู้ใดก็ตามหากเกิดขึ้นแล้วได้รับการกระทำซ้ำไปเรื่อย ๆ ย่อมเกิดเป็นความชำนานและพัฒนาเป็นความเคยชินในที่สุด ยิ่งฝึกมากความถูกต้องสมบูรณ์ก็ยิ่งมากขึ้นเรื่อย ๆ การเรียนรู้ใดก็ตามหากเกิดขึ้นแล้วขาดการกระทำซ้ำ ก็ย่อมเกิดความเสื่อมถอยลดประสิทธิภาพลงไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งลืมเลือนไปที่สุด (สอนประจันทร์ เสียงเย็น, 2559)

2) การเรียนรู้แบบ Learning by Doing

John Dewey กล่าวว่า Learning by Doing เป็นการให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดการเรียนรู้ และเกิดเป็นองค์ความรู้ที่มีความสำคัญต่อตัวผู้เรียน (ลลิดา ศิระวงษ์, 2566)

2.2.3.4 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเอง

Bronson (2000, อ้างถึงใน สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู, 2557) กล่าวไว้ว่าเด็กก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาล มีความสามารถในการควบคุมตนเองจากภายในมากขึ้น ทั้งด้านสังคมและการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมจะส่งเสริมการพัฒนาของอารมณ์พฤติกรรมการเข้าสังคมและการควบคุมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และยังส่งอิทธิพลต่อการกระตุ้นการควบคุมบรรยากาศภายในครอบครัว ทั้ง

ด้านอารมณ์ วิธีการแนะนำ การคาดหมาย และกลยุทธ์ในการสอนจากพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่คนอื่น บรรยากาศที่อบอุ่นและมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม ที่บ้านและโรงเรียน จะส่งเสริมพัฒนาการของการกำกับตนเองในทุก ๆ ด้าน ผู้ใหญ่ที่เป็นต้นแบบจะช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการปฏิบัติ

Blair and Diamond (Blair & Diamond. 2008 อ้างถึงใน พิมพ์จุฑา นิมมาภิรัตน์, 2559) กล่าวไว้ว่า เด็กก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาลมีความสามารถในการควบคุมตนเองจากภายใน ทั้งด้านสังคมและการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ พฤติกรรม การเข้าสังคมและการควบคุมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมที่บ้านและโรงเรียน รวมทั้งการมีต้นแบบที่ดีจะเสริมสร้างทักษะ ทัศนคติที่ดี นอกจากนี้การให้ความเป็นอิสระที่ให้เด็ก ได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดการกำกับตนเองต้องเป็นระบบ และมีความเป็นอิสระและเป็นกิจกรรมมีความท้าทายเหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของเด็กนำไปสู่ความเป็นอิสระในการปฏิบัติเพื่อการกำกับตนเอง ผู้ใหญ่ควรจะมุ่งพัฒนาให้เกิดทักษะในการกำกับอารมณ์ตนเองและการกำกับพฤติกรรมตนเอง เพราะจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนตลอดช่วงวัยเรียนได้มากกว่าการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางวิชาการ เช่น คณิตศาสตร์ การอ่าน การเขียน เป็นต้น เนื่องจากการเรียนด้านวิชาการต้องอาศัยพัฒนาการทางปัญญาซึ่งเด็กแต่ละคนอาจยังพัฒนาได้ไม่เท่ากัน และการเรียนการสอนในห้องเรียนอาจจะไม่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านความเข้าใจของเด็ก ดังนั้นเด็กอนุบาลหากการเรียนการสอนเน้นไปที่การฝึกให้เด็กมีการกำกับตนเองให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงน่าจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมกว่ากับวัย และเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

สุภาวี หารเมธี และคณะ (2561) กล่าวว่า การให้โอกาสเด็กได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เด็กมีการกำกับควบคุมอารมณ์ที่ดี นอกนี้การชะลอเวลาสักนิดให้เด็กคิดก่อนที่จะตอบ การจัดให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ต้องมีการรอคิว มีกฎกติกา จะสามารถช่วยส่งเสริม Executive Functions และ Self-Regulation (EF/SR) ให้เด็กได้ และควรทำสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กพร้อมในการพัฒนา Executive Functions ชั้นสูงยิ่งยิ่งขึ้นไป นอกจากนี้ ความสามารถในการควบคุมตนเองจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่เด็กใช้ประคองและพัฒนาชีวิตให้ไปต่อไป ไม่หันเหเข้าสู่อบายมุขโดยง่าย สามารถทำภารกิจที่ยากน่าเบื่อ และใช้เวลานานได้สำเร็จ

จากแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเอง สรุปได้ว่า การให้เด็ก ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความท้าทายอย่างเหมาะสมด้วยตนเองให้บรรลุเป้าหมาย โดยการจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่อบอุ่น ให้ความเป็นอิสระ มีปฏิสัมพันธ์ในสังคม ที่บ้านและโรงเรียน รวมถึงผู้ใหญ่ที่เป็นต้นแบบจะช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการปฏิบัติ จะส่งเสริมพัฒนาการของการกำกับตนเองได้

2.2.3.5 แนวทางการวัดและประเมินความสามารถในการกำกับตนเอง

การประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ (ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2562) ซึ่งวิธีการสังเกตพฤติกรรมเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการวัดและประเมินผลเด็กปฐมวัยที่ได้รับความนิยมและมีประสิทธิภาพมากในการรู้จักเด็กปฐมวัย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยมีหลายวิธีดังต่อไปนี้

1) เครื่องมือที่ใช้สำหรับการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยมีหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการจดโน้ต การใช้แบบบันทึกแบบสั้น การใช้แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์ (Anecdotal Record) หรือการใช้แบบบันทึกแบบต่อเนื่อง (Running Records) ซึ่งการเลือกใช้เครื่องมือบันทึกการสังเกตพฤติกรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังเช่น ระยะเวลา ลักษณะของพฤติกรรม ลักษณะของกิจกรรม ความสะดวก บริบทของผู้ใช้ ฯลฯ ดังนั้น ผู้สังเกตควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเครื่องมือบันทึกการสังเกตพฤติกรรม เพื่อที่จะสามารถเลือกและใช้เครื่องมือเหล่านี้ได้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ (สมคิด พรมจุ้ย, 2562 อ้างถึงใน ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2562) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสังเกตพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1) แบบบันทึกข้อมูลเชิงพรรณนา 2) แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดการนับหรือแจกแจงความถี่ และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตรประมาณค่า (Mcafee and Leong, 2007, อ้างถึงใน ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2562)

1.1) แบบบันทึกข้อมูลเชิงพรรณนา เป็นเครื่องมือบันทึกที่มีลักษณะเป็นปลายเปิด มีความยืดหยุ่นสูง ใช้เขียนพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ได้ใกล้เคียงกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด แบบบันทึกข้อมูลเชิงพรรณนาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) แบบบันทึกแบบพรรณนา และ 2) แบบบันทึกโดยใช้แผนภาพ ภาพร่างกาย ภาพถ่าย

1.1.1) แบบบันทึกแบบพรรณนา เป็นการจดบันทึกข้อมูลสิ่งที่เกิดขึ้นผ่านการบรรยายเรื่องราวตามสิ่งที่ผู้สังเกตเห็นและได้ยิน สาระสำคัญที่ควรบรรยายคือ พฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตที่แสดงออกในเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น การบันทึกในลักษณะเช่นนี้ผู้สังเกตจะไม่ใส่ความคิดเห็นของตนเอง หรือข้อเสนอแนะลงไปปะปนกับพฤติกรรมที่สังเกตได้ หากจะมีการตีความหมายของพฤติกรรมและการให้ข้อเสนอแนะ จะแยกบันทึกไว้อีกส่วนหนึ่ง เครื่องมือการบันทึกการสังเกตแบบพรรณนามีหลายประเภท ในที่นี้ขอยกตัวอย่างเครื่องมือที่นิยมใช้สำหรับบันทึกพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ได้แก่ แบบบันทึกเล่าเรื่องแบบบรรยาย (Narrative Records) แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์ แบบบันทึกต่อเนื่อง แบบบันทึกแบบสั้น (Jotting) และแบบบันทึกแบบย่อ (Brief Note)

(1) แบบบันทึกการเล่าเรื่องแบบบรรยายเป็นแบบบันทึกเชิงพรรณนา บรรยายเรื่องราวสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดมากที่สุด การบันทึกลักษณะนี้เปรียบเสมือนกับการบันทึกภาพ

เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ที่แสดงให้เห็นการกระทำและคำพูดอย่างที่เกิดขึ้นสามารถใช้เพื่อบรรยายตัวอย่างพฤติกรรม หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับเด็กและผู้ใหญ่หลาย ๆ คน ดังนั้น แบบบันทึกในลักษณะนี้จะเก็บข้อมูลได้ละเอียดมาก ซึ่งอาจแสดงให้เห็นพฤติกรรมหรือกิจกรรมหลากหลายที่เกิดขึ้น แต่ผู้สังเกตต้องใช้เวลาและต้องจดจ่ออยู่กับสถานการณ์นั้น การบันทึกในลักษณะนี้มีประโยชน์ในการสังเด็ก เนื่องจากให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมาก และช่วยให้เห็นพฤติกรรมของเด็กได้อย่างชัดเจน แต่สำหรับในห้องเรียนแบบบันทึกในลักษณะนี้ไม่นิยมใช้ เนื่องจากครู ผู้ดูแลเด็กต้องรับผิดชอบเด็กทั้งกลุ่ม จึงเป็นเรื่องที่ยากที่จะบันทึกพฤติกรรมของเด็กทุกคนโดยใช้แบบบันทึกการเล่าเรื่องแบบบรรยาย

ตัวอย่าง การบันทึกแบบบันทึกการเล่าเรื่องแบบบรรยาย

ประเด็น/กิจกรรม เล่นบทบาทสมมติ **สถานที่** มุมบทบาทสมมติ
วันที่ 5 เมษายน 2556 **เวลา** 10:30
ชื่อเด็ก น้องชวัญ **อายุ** 4 ปี 6 เดือน **ผู้สังเกต** ครูสุดารัตน์

น้องชวัญและน้องแพรวชวนกันเล่นขายของในมุมบ้าน ขณะที่น้องชวัญหยิบอุปกรณ์เครื่องครัวออกจากตระกร้า ก็พูดขึ้นมาว่า "ชวัญจะเป็นแม่ครัว แพรวเป็นแม่พาลูกมาทานข้าวนะ" น้องแพรวบอกว่า "ไม่เอา เราไม่อยากเป็นคนมาทานข้าว เราอยากขายด้วย เอาแบบนี้นะเราสองคนเป็นแม่ครัว แล้วสมมติว่ามีคนมาทานข้าว ดีไหม" น้องชวัญก็ม แล้วบอกว่า "ก็ได้ งั้นสองคนเป็นแม่ครัว เป็นพี่น้องกัน หนูจะเป็นพี่ใหญ่ ส่วนที่เป็นน้อง" น้องแพรวยิ้ม "ก็ได้ พี่ชื่อน้ำหวานนะ น้องแพรวจะชื่ออะไร" น้องแพรวคิดอยู่ชั่วพัก แล้วตอบว่า "ชื่อ..ชื่อ พี่น้ำผึ้ง" แล้วทั้งสองคนช่วยกันจัดวางชุดเครื่องครัวบนพื้น เมื่อจัดเสร็จ น้องแพรวบอกว่า "ลูกค้ามาแล้ว เดี๋ยวน้องน้ำหวานจะไปรับออเดอร์นะ พี่น้ำผึ้งเตรียมอาหารนะ" น้องแพรวลุกขึ้น แล้วเดินเข้าบ้านไป น้องแพรวมองตาม แล้วหันกลับมาหยิบกระทะพลาสติกไปตั้งบนเตา ทำท่าเหมือนเทน้ำมัน และผัดกับข้าว แล้วลุกขึ้น เดินไปที่ประตูบ้านแล้วตะโกนว่า "น้องน้ำหวาน พี่น้ำผึ้งจะไปจ่ายตลาดนะ" แล้วก็วิ่งไปที่สนามไปเตะหญ้าและไปไม้...."

ความคิดเห็น: น้องชวัญเล่นกับน้องแพรวได้ดี ตอนแรกน้องชวัญมีการสั่งให้น้องแพรวเป็นอย่างที่ตัวเองต้องการ แต่เมื่อน้องแพรวไม่อยากเป็น น้องชวัญก็ยอม สังเกตว่า เวลาเล่นบทบาทสมมติ น้องชวัญมักจะเล่นเป็นพี่ใหญ่ อาจเป็นเพราะเป็นลูกคนเดียว เลยอยากเป็นพี่สาว น้องชวัญชอบเล่นขายของ มักจะเล่นได้นาน

ภาพที่ 2.1 การบันทึกแบบบันทึกการเล่าเรื่องแบบบรรยาย

(2) แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์ เป็นแบบบันทึกที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบบับทึกการเล่าเรื่องแบบบรรยาย แตกต่างกันตรงที่แบบบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์สั้นและมีรายละเอียดน้อยกว่า โดยเน้นบรรยายหรือพฤติกรรมเด็กเฉพาะที่สำคัญ ที่รวมถึงคำพูด กิริยาท่าทางและการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดสั้น ๆ ส่วนใหญ่ใช้บันทึกพฤติกรรมที่ครู ผู้ดูแลเด็กพยายามทำความเข้าใจและพฤติกรรมเหล่านั้นสามารถวัดเด็กโดยตรง หรือในกรณีที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยทั่วไป เป็นพฤติกรรมที่ยังไม่เฉพาะเจาะจง (สิริมา ภิญโญ – อนันตพงษ์, 2545 อ้างถึงใน ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2562) แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์มีเนื้อหาของการบันทึกที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญคือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง (Who) พฤติกรรมที่เกิดขึ้น (What) สถานที่ที่เกิดขึ้น (Where) เวลาที่เกิดขึ้น (When) และพฤติกรรมเกิดขึ้นได้อย่างไร (How) การบันทึกในลักษณะนี้ ผู้สังเกตต้องสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดโดยไม่สอดแทรกความคิดเห็น ความรู้สึก หรือการประเมินของผู้สังเกต

กับสิ่งที่สังเกต แต่โดยทั่วไปมักจะพบว่าผู้สังเกตบางคนจะปะปนความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนเองกับเหตุการณ์จริง ดังตัวอย่างนี้ “เช้าวันนี้น้ำตาลมาถึงโรงเรียนเช้ากว่าทุกวัน เมื่อมาถึงน้องก็ไม่ยอมเอากระเป๋าไปเก็บ ซึ่งจริงๆ แล้วทำได้ แต่ชอบอ้อนให้ช่วย เมื่อครูพี่เลี้ยงเข้าไปช่วย ก็ยอมเอากระเป๋าไปเก็บ เมื่อเสร็จแล้ว น้องวิ่งไปที่มุมหนังสือ แล้วหยิบหนังสือมาอ่าน จะดูแบบผ่าน ๆ พลิกแต่ละหน้าอย่างรวดเร็วไม่ค่อยสนใจกับหนังสือเท่าไร ดูได้สักครู่หนึ่ง ก็ไปหยิบเล่มใหม่ ไม่เอาหนังสือเล่มเก่าไปเก็บเข้าที่ ซึ่งเป็นนิสัยปกติของน้อง เนื่องจากเป็นเด็กที่พ่อแม่ค่อนข้างตามใจ อยู่ที่บ้านเล่นแล้วไม่เก็บของพออยู่ที่โรงเรียนก็เลยไม่ค่อยยอมเก็บของเล่นเอง”

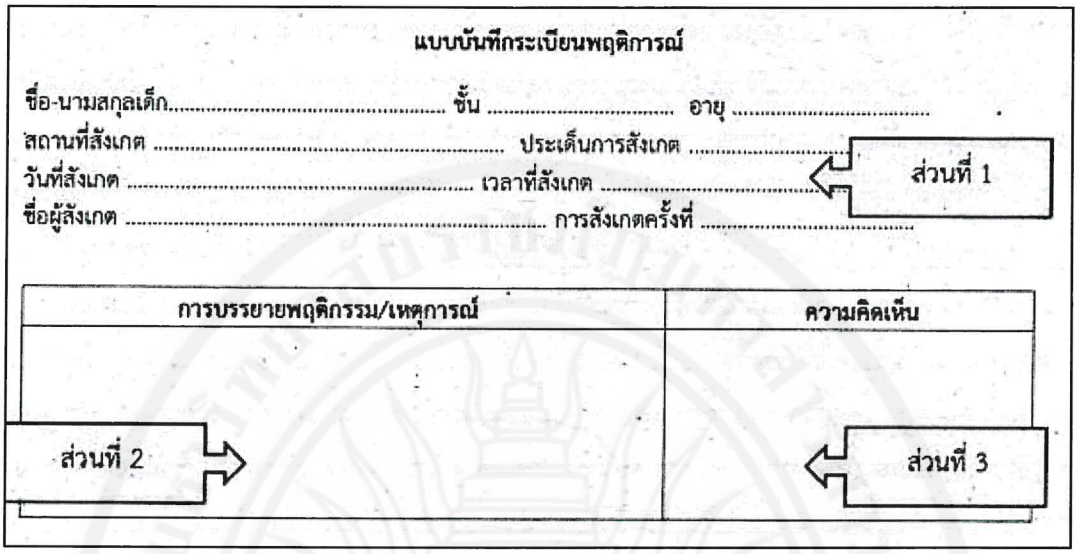
ตัวอย่างการบันทึกนี้มีหลายตอนที่ผู้สังเกตได้ตีความและสอดแทรกความคิดเห็นของตนเองผสมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น “น้องก็ไม่ยอมเอากระเป๋าเป้เก็บ ซึ่งจริง ๆ แล้วทำได้ แต่ชอบอ้อนให้ช่วย” “ไม่ค่อยสนใจกับหนังสือเท่าไร” “ไม่เอาหนังสือหนังสือเล่มเก่าไปเก็บเข้าที่ ซึ่งเป็นนิสัยปกติของน้อง เนื่องจากเป็นเด็กที่พ่อแม่ค่อนข้างตามใจ” ซึ่งทำให้การบันทึกไม่สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของเด็ก ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กที่ไม่ชัดเจน ความคิดเห็นของผู้สังเกตจึงไม่ควรนำมาผสมกับการบรรยายพฤติกรรม ควรแยกให้เป็นสัดส่วนชัดเจน ดังนี้ การบันทึกระเบียนพฤติการณ์ที่ดีจึงประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) การบรรยายพฤติกรรม และ 3) ความคิดเห็นของผู้สังเกต โดยจัดให้แต่ละส่วนแยกจากกัน

ตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างแบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อและนามสกุล อายุ ระดับชั้นของผู้ถูกสังเกต วันเดือนปี และเวลาที่สังเกต ประเด็นที่สังเกต สถานที่ทำการสังเกต และชื่อของผู้สังเกต

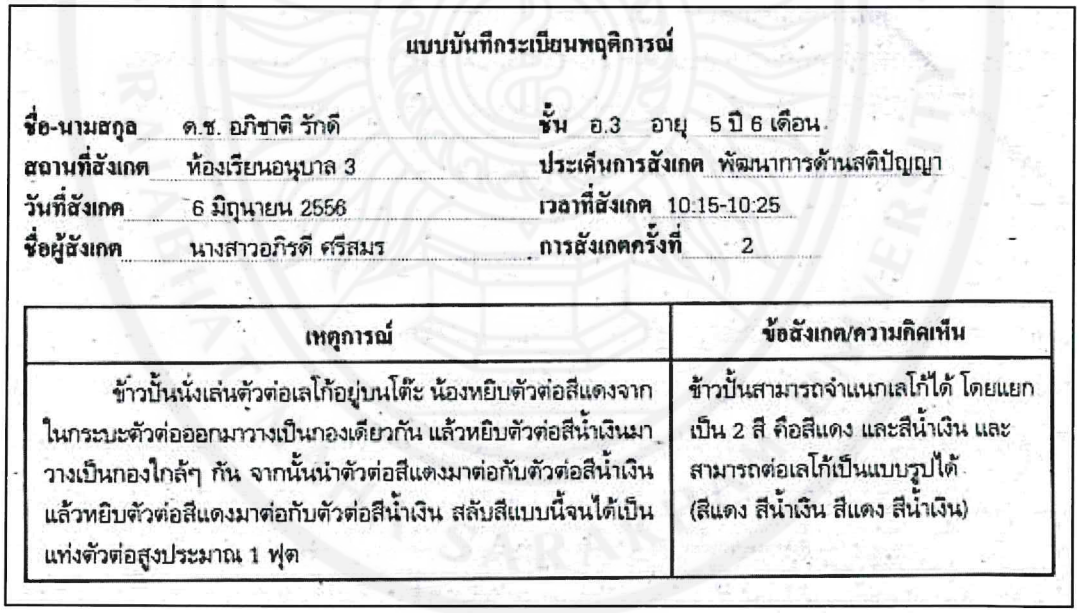
ส่วนที่ 2 การบรรยายพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก และความคิดเห็น

ตัวอย่าง แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์

ภาพที่ 2.2 แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์

ตัวอย่าง การบันทึกโดยใช้แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์

แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์

ชื่อ-นามสกุล ด.ช. อภิชาติ รักดี **ชั้น** อ.3 **อายุ** 5 ปี 6 เดือน
สถานที่สังเกต ห้องเรียนอนุบาล 3 **ประเด็นการสังเกต** พัฒนาการด้านสติปัญญา
วันที่สังเกต 6 มิถุนายน 2556 **เวลาที่สังเกต** 10:15-10:25
ชื่อผู้สังเกต นางสาวอภิรดี ศรีสมร **การสังเกตครั้งที่** 2

เหตุการณ์	ข้อสังเกต/ความคิดเห็น
ข้าวปั้นนั่งเล่นตัวต่อเลโก้อยู่บนโต๊ะ น้องหยิบตัวต่อสีแดงจากในกระบะตัวต่อออกมาวางเป็นกองเดียวกัน แล้วหยิบตัวต่อสีน้ำเงินมาวางเป็นกองใกล้ๆ กัน จากนั้นนำตัวต่อสีแดงมาต่อกับตัวต่อสีน้ำเงิน แล้วหยิบตัวต่อสีแดงมาต่อกับตัวต่อสีน้ำเงิน สลับสีแบบนี้จนได้เป็นแท่งตัวต่อสูงประมาณ 1 ฟุต	ข้าวปั้นสามารถจำแนกเลโก้ได้ โดยแยกเป็น 2 สี คือสีแดง และสีน้ำเงิน และสามารถต่อเลโก้เป็นแบบรูปได้ (สีแดง สีน้ำเงิน สีแดง สีน้ำเงิน)

ภาพที่ 2.3 การบันทึกโดยใช้แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์

(3) แบบบันทึกต่อเนื่อง เป็นการบันทึกพฤติกรรมเด็กที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มากกว่า 1 เหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันไป โดยไม่กำหนดระยะเวลาหรือช่วงเวลาบันทึก

ระยะเวลาที่ใช้ในการบันขึ้นอยู่กับผู้สังเกต แบบบันทึกต่อเนื่องแตกต่างจากแบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์ที่แบบบันทึกชนิดนี้จะบันทึกพฤติกรรมทุกอย่างแบบเรียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะหนึ่ง ในขณะที่แบบบันทึกระเบียนพฤติการณ์จะไม่บันทึกพฤติกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้น แต่บันทึกพฤติกรรมเฉพาะที่ได้เลือกไว้ (Beaty, 1998) การจดบันทึกโดยใช้แบบบันทึกต่อเนื่องผู้สังเกตจะทำการบันทึกพฤติกรรมเด็ก จึงทำการวิเคราะห์พฤติกรรมและตีความหลังจากได้จดบันทึก (ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2562)

ตัวอย่าง การบันทึกแบบบันทึกต่อเนื่อง

แบบบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่องสำหรับเด็กปฐมวัย

ชื่อ-นามสกุล ด.ญ. สายใย อารมณ์ดี **ชั้น** อ.1 **อายุ** 3 ปี 5 เดือน
สถานที่สังเกต ห้องเรียนอนุบาล 1 **ประเด็นการสังเกต** การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
วันที่สังเกต 9 กรกฎาคม 2556 **เวลาที่สังเกต** 07:30-08:30
ชื่อผู้สังเกต นางสาวสุมาลี **การสังเกตครั้งที่** 1

	เหตุการณ์/พฤติกรรม	ข้อสังเกต/ความคิดเห็น
7:30	สายใจและคุณพ่อมาถึงที่ห้องเรียน สายใจกอดคุณพ่อ แล้วเดินไปหาคุณครู สวัสดีและบอกว่า "สวัสดีค่ะครูเล็ก วันนี้คุณพ่อหนูมาส่งด้วย คุณแม่ไม่ค่อยสบาย" แล้วเดินไปที่เก็บของใช้ส่วนตัว เดินหาป้ายชื่อของตนเอง แล้วเอากระเป๋าเป้วางเก็บไว้	น้องสายใจเข้าใจกิจวัตรประจำวันที่โรงเรียน เริ่มตั้งแต่เช้าน้องรู้ว่าเมื่อมาถึงโรงเรียนควรทำอะไรก่อนหลัง และสามารถที่จะปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
7:40	เดินไปที่กลุ่มเพื่อนที่นั่งเล่นในมุมวิทยาศาสตร์ มองดูว่าเพื่อนทำอะไร แล้วก็ไปหยิบแว่นขยายที่วางอยู่บนชั้น ส่องดูของรอบตัว	
7:50	ครูเรียกเด็กๆ เก็บของ สายใจรีบวางแว่นขยาย แล้ววิ่งไปต่อแถวที่หน้าประตู	น้องสายใจสามารถทำกิจวัตรง่ายๆ เช่น ล้างมือได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ครูบอก และชอบบอกให้ครูรับรู้ว่า ตนเองได้ทำอะไรได้บ้าง
8:00	สายใจเข้าแถวเคารพธงชาติ หลังจากนั้นครูนำร้องเพลงและทำกายบริหาร สายใจยิ้มแย้ม ทำท่าตามครู	
8:20	เดินตามแถวไปเข้าห้องน้ำ เมื่อออกจากห้องน้ำ สายใจล้างมือด้วยตนเอง แล้วเดินมาหาครู ยืนมือทั้งสอง พร้อมบอกว่า "หนูล้างมือเองด้วย มือหนูสะอาดแล้ว" และเดินไปต่อแถวเพื่อน	
8:30	เมื่อถึงหน้าห้องเรียน สายใจนั่งลง ถอดรองเท้านักเรียนและนำรองเท้าของตนเองไปวางบนชั้นก่อนเข้าห้อง	

ภาพที่ 2.4 การบันทึกแบบบันทึกต่อเนื่อง

(4) แบบบันทึกแบบสั้น เป็นการบันทึกสั้น ๆ เกี่ยวกับแง่มุม ลักษณะพฤติกรรม เหตุการณ์สำคัญ แต่คงไว้ด้วยรายละเอียดสำคัญ โดยใช้วลีหรือประโยคสั้น ๆ ละเว้นคำที่ไม่จำเป็น และใช้การเขียนย่อในรูปแบบต่าง ๆ การเขียนในลักษณะนี้จะเขียนแบบสั้น ๆ ใช้เนื้อที่การเขียนน้อย จึงสามารถนำไปใช้ประกอบการบันทึกข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ เช่น นำมาเขียนในช่องข้อเสนอแนะหรือ

ข้อสังเกตนแบบบันทึกสำรวจรายการ (checklist) บนแบบบันทึกที่เป็นแผนภาพ เป็นต้น การบันทึกในลักษณะนี้ สามารถนำมาใช้ได้หลากหลายรูปแบบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

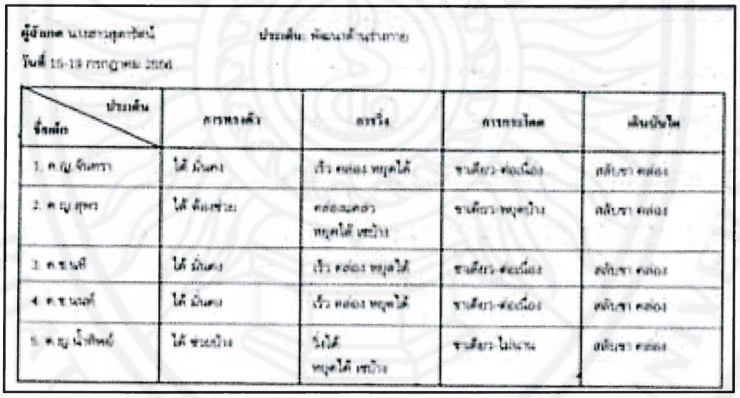
ตัวอย่าง แบบบันทึกแบบสั้นแบบที่ 1

ชื่อเด็ก	การนับปากเปล่า	การนับสิ่งต่างๆ	หมายเหตุ
ด.ญ.พิไล	1 มิ.ย. 56 1 ถึง 10 ถูกหมด 11-15 ได้ ช่วยบ้าง	23 ส.ค. 56 1 ถึง 5 ถูกหมด 6 ถึง 10 ช่วย 7, 9	
ด.ช.ชีระ	5 มิ.ย. 56 1 ถึง 10 ไม่ค่อย 11-15 ช่วย	15 ก.ย. 56 1 ถึง 5 ถูกหมด	
ด.ญ.สายฝน	16 มิ.ย. 56 1 ถึง 10 ถูกหมด 1 ถึง 20 ถูกหมด	23 ก.ย. 56 1 ถึง 10 ถูกหมด	

ภาพที่ 2.5 แบบบันทึกแบบสั้นแบบที่ 1

ตัวอย่าง แบบบันทึกแบบสั้นแบบที่ 2

ประเด็น / ชื่อเด็ก	การทรงตัว	สรรพ์	การกระโดด	เส้นบันได
1. ด.ญ.จันทรา	ได้ มั่นคง	เร็ว คล่อง หยุดได้	ขาเดียว ต่อเนื่อง	สลับขา คล่อง
2. ด.ญ.สุพร	ได้ ต้องช่วย	คล่องแคล่ว หยุดได้ เซบ้าง	ขาเดียว หยุดบ้าง	สลับขา คล่อง
3. ด.ช.นที	ได้ มั่นคง	เร็ว คล่อง หยุดได้	ขาเดียว ต่อเนื่อง	สลับขา คล่อง
4. ด.ช.นนท์	ได้ มั่นคง	เร็ว คล่อง หยุดได้	ขาเดียว ต่อเนื่อง	สลับขา คล่อง
5. ด.ญ.น้ำทิพย์	ได้ ช่วยบ้าง	วิ่งได้ หยุดได้ เซบ้าง	ขาเดียว ไม่ต่อ	สลับขา คล่อง

ภาพที่ 2.6 แบบบันทึกแบบสั้นแบบที่ 2

ตัวอย่าง แบบบันทึกแบบสั้นที่ 3

ตัวอย่างนี้เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมแบบสั้นตามหัวข้อประสบการณ์สำคัญ แบบบันทึกนี้ผู้สังเกตต้องบันทึกวัน เดือน ปีที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

แบบบันทึกพฤติกรรมแบบสั้นตามหัวข้อประสบการณ์สำคัญ

ชื่อ ด.ช.สมชาย สมบูรณ์ เกิดวันที่ 16 พฤษภาคม 2550 ชั้น อนุบาลปีที่ 2/1 ผู้สังเกต นางสาว ร่วมฤดี

การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่	การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก	การรักษาสุขภาพ	การรักษาความปลอดภัย	ดนตรี	สุนทรียภาพ
4/6/56 วิ่งแข่งกับเพื่อน หยุด แล้วเซเล็กน้อย	6/6/56 ร้อยลูกปัดเล็ก	4/8/56 ล้างมือหลังออกจากห้องน้ำ พูดว่า "ต้องล้างมือให้สะอาดก่อน"	4/8/56 บอกเพื่อน "อย่าวิ่งในห้อง"	21/5/56 ปรบมือตามจังหวะเพลง	15/7/56 ดูภาพ ชี้และทัวเราะ
การเล่น	**ทุณธรรมจริยธรรม**	**การเรียนรู้ทางสังคม**	**การคิด**	**การใช้ภาษา**	**การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ**
15/7/56 เล่นคู่ชนาน	18/6/56 ช่วยเอาหนังสือไปวางบนโต๊ะ	18/8/56 ยกมือ ก่อนถาม	14/8/56 ดูนิทาน พูดว่า "ช้างเป็นสัตว์ปา"	15/7/56 เล่าให้เพื่อนฟังว่า "เมื่อวานนี้ไปกินข้าวที่ร้านอาหารกับลูกพี่ลูกน้อง"	14/5/56 เทียบดินสอบอก "ของเราขาวกว่า"
จำนวน	**มิติสัมพันธ์**	**เวลา**			
18/9/56 นับตัวต่อ 12 ชิ้น ถูกต้อง	20/8/56 "ต้องเอาอันนี้ไปต่อข้างล่างอันนี้"	30/9/56 รู้ว่า หลังตื่นนอนจะทำกิจกรรมสร้างสรรค์			

ภาพที่ 2.7 แบบบันทึกแบบสั้นที่ 3

(5) แบบบันทึกแบบย่อ เป็นการบันทึกข้อมูลแบบย่อ เพื่อช่วยจดจำพฤติกรรมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แบบบันทึกลักาณะนี้เป็นที่นิยมใช้ในห้องเรียน เนื่องจากใช้เวลาน้อย สะดวกในการช่วยจำจำข้อมูล ไม่มีรูปแบบการบันทึกที่ตายตัว สามารถจดลงในสมุดบันทึกส่วนตัว บนป้ายฉลากสติ๊กเกอร์ (label) บนกระดาษการ์ดแบบแข็งขนาดเล็ก หรือบนกระดาษโน้ตหัวกาว

ตัวอย่าง การจดบันทึกบนกระดาษการ์ดแบบแข็งขนาดเล็ก (Index card)

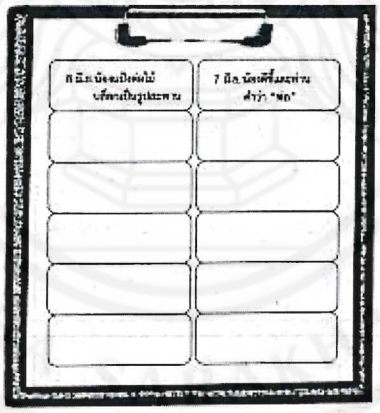
ตัวอย่างนี้ เป็นการบันทึกข้อมูลเด็กด้านทักษะทางคณิตศาสตร์ลงบนกระดาษการ์ดแบบแข็งขนาดเล็ก ที่ติดบนแฟ้มกระดาษ เมื่อบันทึกข้อมูลจนเต็มหน้ากระดาษแล้ว จะนำข้อมูลไปเก็บที่แฟ้มส่วนตัวของเด็ก

ภาพที่ 2.8 การจดบันทึกบนกระดาษการ์ดแบบแข็งขนาดเล็ก

ตัวอย่าง การจดบันทึกบนป้ายฉลากสติ๊กแกอร์

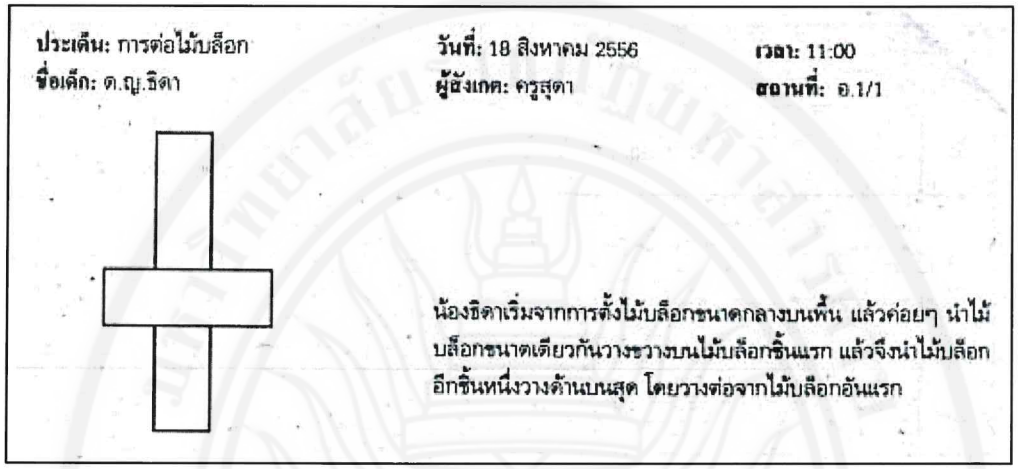
ตัวอย่างนี้เป็นการบันทึกข้อมูลเด็กลงบนป้ายฉลากสติ๊กเกอร์ โดยบันทึกข้อมูลเด็กที่สังเกตในแต่ละสัปดาห์ลงบนป้ายฉลากสติ๊กเกอร์ เมื่อครบสัปดาห์จะนำป้ายสติกเกอร์ของเด็กแต่ละคนไปติดในแฟ้มข้อมูลของเด็ก

ภาพที่ 2.9 การบันทึกข้อมูลเด็กลงบนป้ายสติ๊กเกอร์

1.2 การบันทึกโดยใช้แผนภาพ ภาพร่าง ภาพถ่าย เป็นการบันทึกการสังเกตเพื่อเก็บรายละเอียดสำคัญของกระบวนการหรือผลผลิต โดยไม่ได้บันทึกในลักษณะของการเขียน แต่ใช้การวาดเป็นแผนภาพ ภาพร่าง หรือใช้ภาพถ่าย

ตัวอย่าง การบันทึกโดยใช้ภาพร่างเพื่อการศึกษาการต่อบล็อกของเด็ก

ภาพที่ 2.10 การบันทึกโดยใช้ภาพร่างเพื่อการศึกษาการต่อบล็อกของเด็ก

2. แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดการนับหรือแจกแจงความถี่ เป็นเครื่องมือที่ใช้สังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยที่มีความกระชับ ใช้เวลาสั้น และมีความละเอียดน้อยกว่าแบบบันทึกข้อมูลเชิงพรรณนา ส่วนใหญ่แบบบันทึกในลักษณะนี้ใช้เพื่อเก็บข้อมูล เช่น การลาขาด ความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนหรือช่วงระยะเวลาการแสดงพฤติกรรม การใช้เครื่องมือลักษณะนี้ผู้สังเกตจะกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการประเมินไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะประเมิน โดยบันทึกรายการที่ต้องการรประเมินบนแบบบันทึกที่สร้างขึ้น ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมชนิดการนับหรือแจกแจงความถี่ ได้แก่ 1) แบบสังเกตพฤติกรรมสำรวจรายการ (Checklists) 2) ตารางการมีส่วนร่วม (Participation Chart) และ 3) แบบสังสังเกตพฤติกรรมแบบแจกแจงความถี่ (Frequency Counts)

2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสำรวจรายการ เป็นเครื่องมือบันทึกพฤติกรรมที่บันทึกด้วยการตรวจสอบรายการ โดยมีรายละเอียดพฤติกรรมหรือลักษณะเฉพาะมาจัดเรียงเป็นลำดับรายการ เครื่องมือนี้มีความยืดหยุ่นและง่าย สามารถนำมาใช้จดบันทึกพฤติกรรม ทักษะ ทัศนคติ อารมณ์ความรู้สึกหรือชิ้นงาน อีกทั้งใช้ตรวจสอบลำดับ หรือลำดับทักษะที่เด็กแสดงออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาได้ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2545) ทั้งนี้รายการพฤติกรรมที่กำหนดไว้ต้องสามารถสังเกตได้เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องสำรวจ แบบสำรวจรายการสามารถใช้ในการเก็บข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล

หรือรายกลุ่ม และสะดวกต่อการใช้ เนื่องจากผู้สังเกตไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลเด็กทั้งหมดในคราวเดียวกัน แต่ใช้ทยอยเก็บข้อมูลได้

ตัวอย่าง แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสำรวจรายการ

แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสำรวจรายการพฤติกรรมทางสังคม

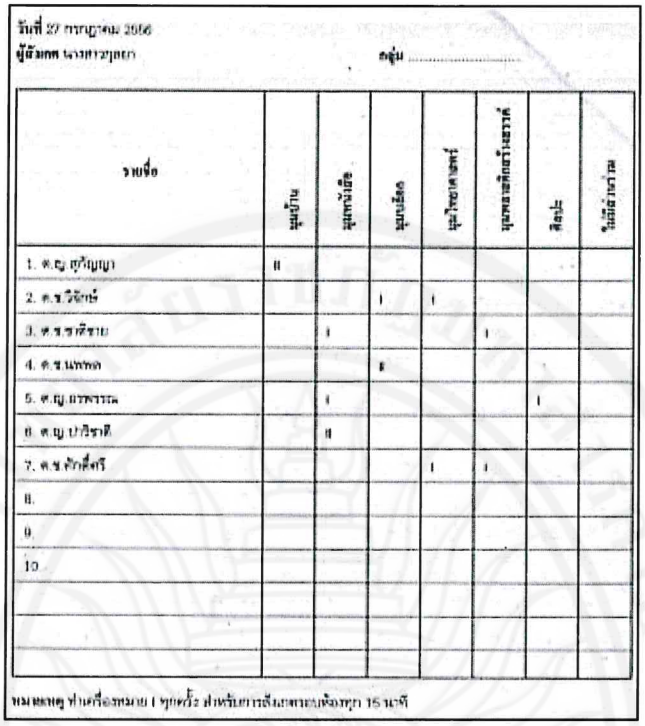
ชื่อ ด.ญ.ชนิดา **ผู้สังเกต** ครูลูกตาล
ชั้น ห้องเรียนอนุบาล 3 **วัน/เวลา** 20-25 สิงหาคม 2556

ข้อ	รายการพฤติกรรม	แสดงพฤติกรรม	ไม่แสดงพฤติกรรม
1	ทักทายผู้ใหญ่	✓	
2	ทักทายเพื่อน	✓	
3	ช่วยเหลือเพื่อน	✓	
4	แบ่งปันสื่อ อุปกรณ์ ของเล่น หรือของใช้แก่ผู้อื่น	✓	
5	ฯลฯ		

ภาพที่ 2.11 แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสำรวจรายการ

2.2 ตารางการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือการบันทึกข้อมูลเด็กเชิงปริมาณและคุณภาพ สามารถใช้เพื่อบันทึกกิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม รวมถึงจำนวนครั้งที่เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม เครื่องมือบันทึกแบบนี้แสดงให้เห็นอัตราการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเด็ก และรูปแบบการมีส่วนร่วม (McAfee and Leomg, 2007 อ้างถึงใน ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2562) ตัวอย่าง ตารางการมีส่วนร่วม เช่น ตารางแสดงการเลือกเข้ามุมประสบการณ์ในห้องเรียน ตารางแสดงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นต้น (ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2562)

ตัวอย่าง ตารางการมีส่วนร่วม แบบที่ 1 : ตารางแสดงการเลือกเข้ามุมประสบการณ์ในห้องเรียน

ภาพที่ 2.12 ตารางการมีส่วนร่วม แบบที่ 1 : ตารางแสดงการเลือกเข้ามุมประสบการณ์ในห้องเรียน

ตัวอย่าง ตารางมีส่วนร่วม แบบที่ 2 : ตารางแสดงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ประเด็น: การมีส่วนร่วมของเด็กในการทำงานศิลปะแบบร่วมมือ
กลุ่มเด็ก: น้องฝน น้องน้ำมนต์ น้องข้าวหอม และน้องกำปั้น **วันที่** 3 สิงหาคม 2556 **เวลา** 09:30 น.
ผู้สังเกต: นายประสงค์ **สถานที่:** ห้องเรียน

ชื่อเด็ก	การร่วมวางแผน	การปฏิบัติงานร่วมกัน	การนำเสนอ
น้องฝน	✓	✓	✓
น้องน้ำมนต์	✓	✓	✓
น้องข้าวหอม	✓	✓	✓
น้องกำปั้น	✗	✓	✓

เกณฑ์: ✗ = ไม่มีส่วนร่วม
✓ = แสดงความคิดเห็นและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานที่มอบหมาย
• = แสดงความคิดเห็นและปฏิบัติงาน แต่ไม่เกี่ยวข้องกับงานที่มอบหมาย

ภาพที่ 2.13 ตารางมีส่วนร่วม แบบที่ 2 : ตารางแสดงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมแบบแจกแจงความถี่ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Samplings) (McAfee and Leomg, 2007 อ้างถึงใน ชนิพรรณ

จาติเสถียร, 2562) เป็นเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมที่ใช้เพื่อสังเกตและบันทึกเฉพาะพฤติกรรม เหตุการณ์ที่ต้องการ ด้วยการบันทึกจำนวนครั้งหรือความถี่ของพฤติกรรม รวมถึงใช้เพื่อบันทึกจำนวนครั้งหรือความถี่ของพฤติกรรมที่ต้องสังเกตโดยเฉพาะตามระยะที่กำหนด ซึ่งระยะเวลาอาจเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เช่น 3 วินาที 1 นาที หรืออาจยาวนานถึง 1 วัน ซึ่งบุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2545 อ้างถึงใน ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2562) กล่าวว่า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ควรมีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ต้องการหลาย ๆ ช่วงเวลา เช่น การสังเกตพฤติกรรมการพูดคุย กับคนอื่นที่สังเกตทุก ๆ ช่วงเวลา 5 นาที ด้วยการบันทึกรอยขีดแล้วรวมจำนวนครั้งของพฤติกรรม

ตัวอย่าง การบันทึกพฤติกรรมแบบแจกแจงความถี่ แบบที่ 1

ประเด็น: พฤติกรรมก้าวร้าว
ชื่อเด็ก: ด.ช.สมเกียรติ **วันที่** 1-5 สิงหาคม 2556 **เวลา** 11:15-11:35
ผู้สังเกต: ครูจรรยา **สถานที่:** สนามเด็กเล่น

วันที่	ความถี่	จำนวนครั้งต่อวัน
1 สิงหาคม 2556	II	2
2 สิงหาคม 2556	IIII	4
3 สิงหาคม 2556	I	1
4 สิงหาคม 2556	III	3
5 สิงหาคม 2556	II	2
รวมจำนวน 5 วัน		12 ครั้ง

หมายเหตุ การนับ: จำนวนครั้งที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อน พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การตี การหยิก การผลัก การดึง การกัด การเตะ การต่อย

ภาพที่ 2.14 การบันทึกพฤติกรรมแบบแจกแจงความถี่ แบบที่ 1

ตัวอย่าง การบันทึกพฤติกรรมการแจกแจงความถี่ แบบที่ 2 : แบบบันทึกพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์

แบบบันทึกพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์

ผู้สังเกต: นางสาวอาภรณ์
ผู้ถูกสังเกต: ด.ญ.วิภา **อายุ** 5 ปี 4 เดือน **ชั้น** อนุบาล 3
สถานที่สังเกต: ห้องเรียนอนุบาล 3
วันเวลาสังเกต: วันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 **ช่วงเวลา** 10:00-10:20
สิ่งที่สังเกต: การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ในห้องเรียน

ช่วงเวลาที่ 1	จำนวนครั้งของพฤติกรรมที่สังเกต	รวม	หมายเหตุ
1 (5 นาที)	II	2	
2 (5 นาที)	-	0	
3 (5 นาที)	I	1	
4 (5 นาที)	II	2	

ภาพที่ 2.15 การบันทึกพฤติกรรมการแจกแจงความถี่ แบบที่ 2 : แบบบันทึกพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์

นอกจากนี้ มีแบบสังเกตพฤติกรรมแบแจกแจง ความถี่อีกประเภทหนึ่งคือ แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา ที่ใช้ประกอบการสังเกตโดยครู ผู้ดูแลเด็ก แบ่งเวลาออกเป็นช่วง ๆ แล้วนับเฉพาะจำนวนช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ อีกนัยหนึ่งคือ จะสังเกตเพียง 1 ครั้ง ในแต่ละช่วงเวลา พฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับการสังเกตและบันทึกลักษณะนี้ควรเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยากที่จะนับความถี่ได้ ในการบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตแบบสุ่มเวลา ครู ผู้ดูแลเด็กต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องสังเกต กำหนดช่วงเวลา และกำหนดวิธีการบันทึก ซึ่งการกำหนดการนับช่วงเวลาต้องมีความชัดเจน เช่น สังเกตพฤติกรรมในช่วง 5 นาทีของทุก 6 นาที เป็นเวลา 1 ชั่วโมง ซึ่งจะแสดงว่าจะสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทั้งหมดจำนวน 10 ครั้ง ภายในหนึ่งชั่วโมง (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2545) แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา โดยกำหนดจุดเวลาที่สุ่ม (Instances Sampling or Samplings) คือ การที่ครู ผู้ดแลเด็กบันทึกพฤติกรรมเด็กตามเวลา และในช่วงเวลาที่กำหนดเป็นช่วง ๆ วิธีนี้เป็นการกำหนดจุดหรือช่วงเวลาสั้น ๆ ที่สุ่มสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เช่น ครูเลือกที่จะบันทึกพฤติกรรมการแสดงความช่วยเหลือเพื่อนของ ด.ญ.มณีรัตน์ ในช่วงเวลา 30 นาที โดยกำหนดว่าพฤติกรรมการแสดงความช่วยเหลือเพื่อน ได้แก่ การช่วยทำกิจกรรม การพูดแก้ปัญหา การช่วยหยิบวัสดุ อุปกรณ์ ถ้าครู ผู้ดูแลเด็ก พบพฤติกรรมเหล่านี้ในช่วงทุก ๆ 10 วินาที ก็จะบันทึกลงในแบบบันทึกแบบสุ่มเวลาโดยกำหนดจุดเวลาที่สุ่มดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง แบบบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่องสำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดจุดเวลาที่สุ่ม

แบบบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่องสำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดจุดเวลาที่สุ่ม

ชื่อ-นามสกุล ด.ญ.มณีรัตน์ **ชั้น** อ.3 **อายุ** 5 ปี
สถานที่สังเกต ห้องเรียนอนุบาล 3 **ชื่อผู้สังเกต** นางสาวชุติมา **วันที่สังเกต** 6 มิถุนายน 2556
เวลาที่สังเกต 10:00-11:00 **ประเด็นการสังเกต** พฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อน
รหัสพฤติกรรม: การช่วยเหลือเพื่อน ใช้อักษรย่อ ดังนี้

ถ้าเด็ก ช่วยทำกิจกรรม ให้เขียน ช
ถ้าเด็ก พูดแก้ปัญหา ให้เขียน พ
ถ้าเด็ก ช่วยหยิบ/เก็บวัสดุ อุปกรณ์ ให้เขียน ย

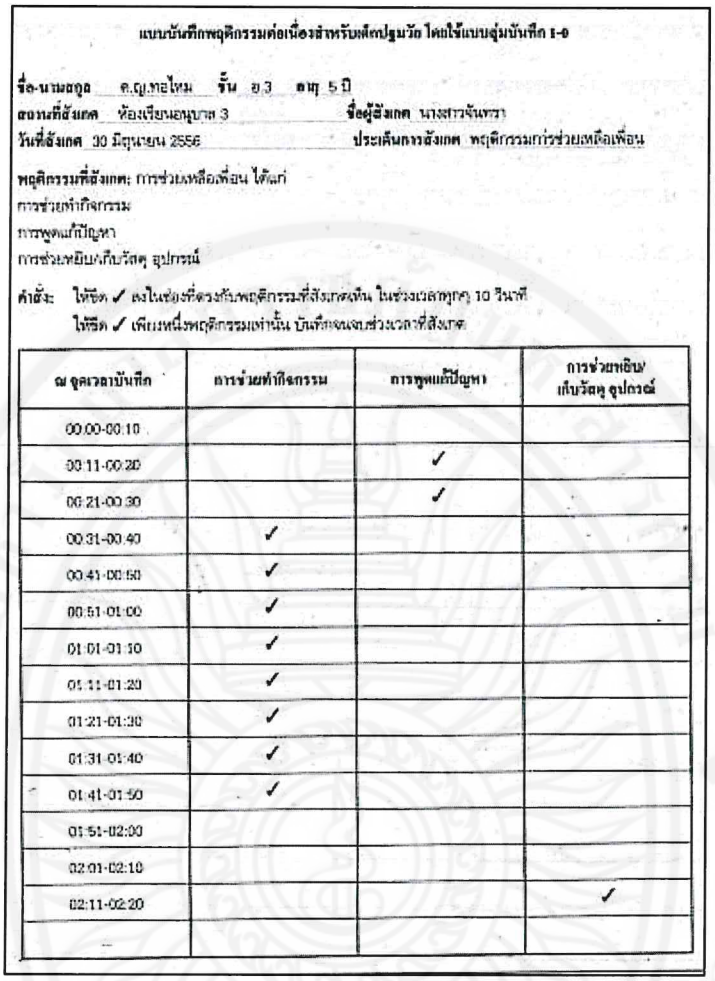
คำสั่ง: ให้เขียนอักษรย่อตัวใดตัวหนึ่งใน 3 ตัว ดังคำอธิบายในรหัสพฤติกรรมลงในแบบฟอร์มการสังเกตบันทึกพฤติกรรม ณ เวลาที่กำหนดทุกๆ 10 วินาที บันทึกจนจบช่วงเวลาที่กำหนดการสังเกต

ณ จุดเวลาบันทึก	พฤติกรรม	ณ จุดเวลาบันทึก	พฤติกรรม	ณ จุดเวลาบันทึก	พฤติกรรม
00.00	พ	01.00	ช	03.00	-
00.10	ย	01.10	ย	...	
00.20	-	01.20	-		
00.30	พ	02.30	-		
00.40	ช	02.40	ช		
00.50	ช	02.50	ช		

ภาพที่ 2.16 แบบบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่องสำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดจุดเวลาที่สุ่ม

2) แบบสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา โดยสุ่มบันทึก 1-0 (One-Zero Sampling) จะเป็นการบันทึกการเกิดหรือไม่เกิดขึ้นของกลุ่มพฤติกรรมในแต่ละช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกัน ในการบันทึกครู ผู้ดูแลเด็ก จะบันทึกการเกิดหรือไม่เกิดของแต่ละพฤติกรรม โดยจะบันทึกแยกออกจากกันในแต่ละช่วงเวลา ตัวอย่างเช่น การบันทึกพฤติกรรม การแสดงความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การช่วยทำกิจกรรม การพูดแก้ปัญหา การช่วยหยิบวัสดุ อุปกรณ์ ถ้าครู ผู้ดูแลเด็ก สังเกตพบพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ก็จะบันทึกว่าพบพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง แบบบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่องสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบสุ่มบันทึก 1-0

แบบบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่องสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบสุ่มบันทึก 1-0

ชื่อ-นามสกุล ด.ญ.ทอไหม ชั้น อ.3 อายุ 5 ปี
สถานที่สังเกต ห้องเรียนอนุบาล 3 ชื่อผู้สังเกต นางสาวจันทรา
วันที่สังเกต 30 มิถุนายน 2556 ประเด็นการสังเกต พฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อน

พฤติกรรมที่สังเกต: การช่วยเหลือเพื่อน ได้แก่
การช่วยทำกิจกรรม
การพูดแก้ปัญหา
การช่วยหยิบ/เก็บวัสดุ อุปกรณ์

คำชี้แจง: ให้ใส่ ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่สังเกตทุกๆ ในช่วงเวลาทุกๆ 10 วินาที
ให้ใส่ ✓ เพียงหนึ่งพฤติกรรมเท่านั้น บันทึกจนครบช่วงเวลาที่สังเกต

ณ จุดเวลาบันทึก	การช่วยทำกิจกรรม	การพูดแก้ปัญหา	การช่วยหยิบ/เก็บวัสดุ อุปกรณ์
00:00-00:10			
00:11-00:20		✓	
00:21-00:30		✓	
00:31-00:40	✓		
00:41-00:50	✓		
00:51-01:00	✓		
01:01-01:10	✓		
01:11-01:20	✓		
01:21-01:30	✓		
01:31-01:40	✓		
01:41-01:50	✓		
01:51-02:00			
02:01-02:10			
02:11-02:20			✓

ภาพที่ 2.17 แบบบันทึกพฤติกรรมต่อเนื่องสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบสุ่มบันทึก 1-0

3. แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตรประมาณค่า เป็นเครื่องมือบันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณภาพของระดับพฤติกรรมแต่ไม่สามารถบอกสาเหตุของพฤติกรรมที่สังเกต เครื่องมือบันทึกแบบนี้เหมาะสำหรับการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ไม่สามารถบรรยายหรือพรรณนาได้ชัดเจน ตัวอย่างเครื่องมือบันทึกแบบเก็บข้อมูลเชิงประมาณค่าที่นิยมใช้สำหรับบันทึกพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตราส่วนประเมินค่าหรือมาตรประมาณค่า (Rating Scales) และแบบสังเกตพฤติกรรมชนิดรูบริคส์ (rubrics)

3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตราส่วนประเมินค่าหรือมาตรประมาณค่าเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมที่ผู้สังเกตต้องพิจารณาและประเมินว่า พฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นนั้นมีค่าอยู่ในระดับใด โดยระดับคุณภาพจะกำหนดด้วยตัวเลขหรือคำพูด เกณฑ์ระดับจะมีความต่อเนื่องเริ่มจากความถี่หรือคุณภาพที่ต่ำไปสู่ที่สูงมากขึ้นหรือจากสูงไปหาต่ำ ตัวอย่างเกณฑ์ระดับที่นิยมใช้ ได้แก่

3.1.1 การให้เกรด 4 3 2 1 หรือ a b c d f

3.1.2 การให้ระดับโดยดูความถี่ คือ ไม่เคย บางครั้ง ส่วนใหญ่ ทุกครั้ง

3.1.3 การให้ระดับโดยเทียบกับเกณฑ์ คือ สูงกว่าเกณฑ์ ตรงกับเกณฑ์ พัฒนาสู่เกณฑ์

ตัวอย่าง แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตราส่วนประเมินค่าหรือมาตรประมาณค่า

แบบสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการทางด้านร่างกาย สำหรับเด็กอายุ 8-12 เดือน

ชื่อ ด.ช.ชินวุฒิ อายุ 9 เดือน

ผู้สังเกต นางสาวงามตา วันเวลา 17 สิงหาคม 2556

รายการพฤติกรรม	ระดับ				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	น้อย	น้อยมาก
ใช้มือหยิบจับสิ่งของ		✓			
ย้ายสิ่งของจากมือข้างหนึ่งไปอีกข้างหนึ่ง			✓		
หยิบสิ่งของมาร้อนกัน หรือหยิบสิ่งของใส่ภาชนะ		✓			
หยิบของชิ้นเล็กด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ได้		✓			
ตั้งใจที่จะโยนหรือทำของตก	✓				
เกาะยืนได้ช่วงสั้นๆ	✓				
เริ่มเกาะเดิน	✓				
คลานขึ้นบันได			✓		

ภาพที่ 2.18 แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตราส่วนประเมินค่าหรือมาตรประมาณค่า

3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดรูบริคส์ หรือมาตรประมาณค่าแบบบรรยาย (Descriptive Rating Scales) เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้สังเกตจะต้องพิจารณาและประเมินการปฏิบัติงานหรือผลงาน แบบบันทึกแบบนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ระบุถึงสิ่งที่จะพิจารณาและระดับคุณภาพ ที่บอกว่าได้รับคุณภาพระดับใด แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดรูบริคส์คล้ายคลึงกับแบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตรประมาณค่า แต่แตกต่างกันที่แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยรูบริคส์มีเกณฑ์ระดับที่ระบุไว้ชัดเจน และมีความละเอียดมากกว่า

ตัวอย่าง แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยรูบริคส์

ประเด็น: การเก็บของเล่นและของใช้เข้าที่
กลุ่ม: อนุบาล 1 **วันที่** 2 ธันวาคม 2556 **เวลา** 11:30 น.
ผู้สังเกต: ครูสุดารัตน์ **สถานที่:** ห้องเรียน

คำชี้แจง: เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้
ระดับ 1 เก็บของเล่นและของใช้เข้าที่ไม่ถูกต้อง และไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง
ระดับ 2 เก็บของเล่นและของใช้เข้าที่ได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ แต่ต้องมีผู้ใหญ่กระตุ้นและให้ความช่วยเหลือ
ระดับ 3 เก็บของเล่นและของใช้เข้าที่ได้อย่างถูกต้อง ทุกครั้ง ด้วยตนเอง

	รายชื่อเด็ก	ระดับ		
		ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
1	ด.ญ.สุมิตรา		✓	
2	ด.ญ.ชุติมา		✓	
3	ด.ช.สุชาติ			✓
4	ด.ญ.ดวงใจ		✓	
5	ด.ช.วิชา		✓	
6	ด.ช.ชนินทร์	✓		
...				

ภาพที่ 2.19 แบบบันทึกพฤติกรรมด้วยรูบริคส์

จากการศึกษาแนวทางการวัดและประเมินความสามารถในการกำกับตนเอง สามารถใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเครื่องมือที่ใช้สำหรับการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยมี 3 ประเภท ได้แก่ 1) แบบบันทึกข้อมูลเชิงพรรณนา ประกอบด้วยแบบบันทึกแบบพรรณนา แบบบันทึกโดยใช้แผนภาพ ภาพร่างกาย ภาพถ่าย 2) แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดการนับหรือแจกแจงความถี่ ประกอบด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมสำรวจรายการ แบบสังเกตตารางการมีส่วนร่วม และแบบสังสังเกตพฤติกรรมแบบแจกแจงความถี่ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตรประมาณค่า ประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดมาตราส่วนประเมินค่า แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดรูบริคส์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสังเกตพฤติกรรมชนิดรูบริคส์ (rubrics) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน จำนวนทั้งหมด 36 คะแนน ได้แก่ 1) ด้านการจดจ่อใส่ใจ 2) ด้านการควบคุมอารมณ์ 3) ด้านการติดตามประเมินตนเอง

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.3.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

Peterson (1958, อ้างถึงใน อโนชา ถิรธำรง, 2550) ได้กล่าวว่า ศิลปะเป็นแนวทางในการแสดงออกของเด็ก ซึ่งเด็กต้องการโอกาสได้แสดงออก อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก และความเข้าใจรวมทั้งบุคลิกภาพ และความอิสระของเด็กออกมาได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากประสบการณ์ และจินตนาการของเด็กแต่ละคนนั่นเอง

จารุวรรณ คงทวี (2551) ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งเด็กสามารถแสดงออกได้โดยการวาดภาพ ระบายสี การฉีก ปะ พิมพ์ภาพ ประดิษฐ์เศษวัสดุต่าง ๆ และเรียนรู้วิธีการใหม่ ๆ จากการสร้างผลงานศิลปะ รู้จักแก้ปัญหา เป็นการเตรียมความพร้อมในการเขียน และมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานอื่น ๆ ต่อไป

ระภา เอี่ยมสุธี (2557) ให้ความหมายไว้ว่า ศิลปะ เป็นผลงานสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาของมนุษย์ที่ถ่ายทอดออกมาโดยผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบ กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเวลาและบริเวณพื้นที่ที่ว่าง เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสเกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์คิดค้น และเกี่ยวข้องกับการสื่อสารที่มองเห็น กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้แก่มนุษย์ในทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยกิจกรรมศิลปะเป็นแนวทางในการแสดงออกถึงความสามารถของเด็กแต่ละคน รวมถึงความรู้สึกนึกคิดทางอารมณ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กแต่ละคน โดยการถ่ายทอดทางการแสดงออก การสื่อสาร และผลงานศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ การพิมพ์ภาพ การร้อยการประดิษฐ์

สายทอง พุ่มเกต (2561) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยมีความหลากหลายเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถแสดงความคิดจินตนาการ โดยการถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ ที่อยู่ภายในความคิดของเด็กออกมาเป็นผลงาน เพื่อสื่อสารให้คนอื่นเข้าถึงความคิดความรู้สึกของตนเอง นอกจากนั้นศิลปะยังสามารถเป็นกิจกรรมที่ช่วยตอบสนองความรู้สึกของเด็กทุกเพศทุกวัย

ณัฐรวี วงศ์อริยะกวี (2552) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดและจินตนาการอย่างอิสระจากประสบการณ์ของตนเอง โดยผ่านการทำกิจกรรมศิลปะ เช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การพับ ฉีก ปะ และการประดิษฐ์

วัสดุต่าง ๆ ฯลฯ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก

ชนิสรา พระสุรักษ์ (2555) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะ หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา การใช้ความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกทางความคิด เช่น การวาดภาพการละเลงสี การปั้นการฉีกตัดปะ กระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาท และช่วยในการพัฒนาทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคมของเด็กได้เป็นอย่างดี

อัมรัตน์ ตั้งพิทักษ์ไพบูลย์ (2562) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ คือ เครื่องมือหรือสื่อกลางที่ช่วยให้บุคคลสามารถถ่ายทอดหรือแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ จินตนาการและประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านผลงานได้อย่างอิสระ ทั้งยังเป็นการฝึกใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้ากับวัสดุอุปกรณ์ เกิดการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะผ่านการทำงาน ทำให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักการแก้ไขปัญหา และแสดงออกถึงความคิดอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม

อุไรวรรณ มาตมุงคุณ (2554) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก ซึ่งกิจกรรมมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ช่วยให้เด็กรู้จักการทำงานพร้อมกับผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีเหตุผล รู้จักการสังเกต กล้าตัดสินใจ ตลอดจนสามารถคิดแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ การรับรู้เกี่ยวกับความงามและส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ตามความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การพับ ตัด ฉีก ปะ ฯลฯ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

จากการศึกษา สรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านการแสดงออกทางศิลปะ เช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การพับ การฉีก ตัด ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุต่าง ๆ ฯลฯ นอกจากนี้ยังส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ รู้จักการสังเกต กล้าคิด กล้าแสดงออก มีเหตุผล กล้าตัดสินใจ ตลอดจนสามารถคิดแก้ปัญหา และพื้นฐานการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ

2.3.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

ระภา เอี่ยมสุธี (2557) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อกลางในอันที่จะสะท้อนคุณค่าไปสู่บุคลิกภาพของเด็ก กิจกรรมศิลปะจะช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านการแสดงออก ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านจินตนาการ ด้านสุนทรียภาพ ด้านความประณีต ด้านการทำงาน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กิจกรรมศิลปะช่วยพัฒนาทาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพของเด็ก ศิลปะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงความสามารถ และความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาในรูปของภาพหรือสิ่งของที่เด็กจะสามารถแลเห็นได้ เด็กจะใช้ศิลปะเป็นสื่ออธิบายสิ่งที่เขาทำ

ประภาพรรณ สุขสุวรรณสุข (ประภาพรรณ สุขสุวรรณสุข, 2537, อ้างถึงใน ณัฐรวี วงศ์อริยะกวี, 2552) ได้กล่าวว่า ศิลปศึกษามีความสำคัญต่อผู้เรียนในแง่ของการส่งเสริมพัฒนาการคือการส่งเสริมความเจริญงอกงามของเด็กทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์

1. ทางด้านร่างกาย กิจกรรมทางศิลปะ จะช่วยสนองความต้องการตามธรรมชาติของผู้เรียนที่ชอบเคลื่อนไหว ได้ฝึกหัดการใช้กล้ามเนื้อมือและสายตา อวัยวะต่าง ๆ ทำงานประสานกันอย่างคล่องแคล่วว่องไว พร้อมทั้งได้รับความสนุกสนาน

2. ทางด้านสติปัญญา กิจกรรมทางศิลปะช่วยส่งเสริมการเวียนรู้ให้ผู้เรียน เรียนด้วยการกระทำ มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง ในการสำรวจ ค้นคว้า ทดลองสร้างสรรค์ แก้ปัญหากับงานและวัสดุนานาชนิด ซึ่งแตกต่างจากการเรียนทางด้านอื่น ๆ ผู้เรียนจะมีชีวิตจิตใจ เพราะเด็กได้มีโอกาสฝึกหัดและค้นคว้าตามความสนใจ ความสามารถและความถนัดของตนเอง

3. ทางด้านสังคม ศิลปะเป็นสื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสมากขึ้นในการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในบ้าน โรงเรียนชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อการมีชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย เป็นโอกาสให้เด็กได้ตอบสนองความต้องการที่มีผู้อื่นยอมรับเห็นความสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะด้วยการทำกิจกรรมด้านศิลปะร่วมกัน

4. ทางด้านอารมณ์ นับเป็นพัฒนาการด้านสำคัญที่ควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากการส่งเสริมทางด้านศิลปะ เพราะศิลปะช่วยสนองความต้องการที่จะแสดงออกและสร้างสรรค์ เมื่อเด็กเกิดความสำเร็จก็จะมีความพึงพอใจ มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน การแสดงออกโดยมีเสรี ความมั่นใจในตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานของความกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ รู้จักทางแก้ปัญหา

ปิ่นทอง นันทะลาด (2563) ที่กล่าวว่า การทำงานศิลปะเด็ก คือกระบวนการพัฒนาสมอง การทำงานศิลปะช่วยให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย ระบายสิ่งที่อยู่ข้างในออกมา ลดความกดดัน เป็นการพัฒนาสมองส่วนอารมณ์ ขณะทำงานศิลปะเด็กจะนำเอาข้อมูลที่รู้และเก็บอยู่ในสมองมาประมวลผลที่สมอง

ส่วนหน้า สมองส่วนหน้าสั่งไปที่สมองส่วนควบคุมการเคลื่อนไหว (Motor Cortex) ส่งสัญญาณไปที่มือ มือทำตามที่สมองสั่ง

เยาวพา เตชะคุปต์ (2528) กล่าวถึงคุณค่าของศิลปะกับเด็กเล็กก่อนวัยเรียนไว้ว่า เป็นแนวทางที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงความสามารถ และความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาในรูปของภาพหรือสิ่งของที่เด็กจะสามารถแลเห็นได้ เด็กจะใช้ศิลปะเพื่อเป็นสื่ออธิบายสิ่งที่เขาทำ เห็นรู้สึก และคิดออกมาเป็นผลงาน การจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่เด็ก จะช่วยให้เด็กมีโอกาสค้นคว้าทดลอง และสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนให้ผู้อื่น และโลกที่อยู่รอบตัวเขาเข้าใจได้ นอกจากนั้นเขายังพัฒนาความสามารถในการคิด และการใช้จินตนาการการสังเกต และเพิ่มพูนการรับรู้ที่มีต่อตนเอง และผู้อื่น และพัฒนาความเชื่อมั่นเกี่ยวกับตนเองในการเลือกใช้วัสดุต่าง ๆ ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือ ความสัมพันธ์ระหว่างมือและตาเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรูปร่าง สี และมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานในการอ่าน พัฒนาทักษะทางสังคมจากการแบ่งปันอุปกรณ์ที่ใช้ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลทำความสะอาดอุปกรณ์เหล่านั้น

บุญทิพา เตชะทรงคุณ (2556) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ สติปัญญา ร่างกาย สังคม สุนทรียภาพ และการสร้างสรรค์ สำหรับกิจกรรมศิลปะทุกประเภทที่เด็กได้ทำด้วยมือ จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการจับดินสอต่อไปทั้งยังช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาของเด็กได้ดีอีกด้วย

วิลาสินี ทองแถบ (2566) กล่าวไว้ว่า ศิลปะมีความสำคัญและคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด ความรู้สึก และจินตนาการเกี่ยวกับตัวเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เด็กเกิดความสุข ผ่อนคลาย ไม่เครียด และเพลิดเพลินในการทำสิ่งที่ตนสนใจ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และทักษะการสื่อสาร เด็กเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ การแสดงออก การปรับตัว และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดการยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเข้าใจคุณค่าของงานศิลปะในแง่ของสุนทรียภาพและการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กผ่านการใช้อวัยวะต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน จึงถือเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองธรรมชาติของเด็ก และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของเด็กในทุกด้าน

ศักดิ์ชัย ใจซื่อตรง (2561) ศิลปะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในหลากหลายมิติ กล่าวคือ ศิลปะมีส่วนช่วยส่งเสริมทักษะการคิดและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ พัฒนาให้เด็กเกิดสมาธิและความสามารถในการจดจ่อทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความตั้งใจ ความพยายามในการทำงาน และพัฒนาด้านจิตใจ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ระบายอารมณ์ความคับข้องใจ และความรู้สึกต่าง ๆ ผ่านผลงานศิลปะ อันนำไปสู่ความสุข ความมั่นใจในตนเอง และการตระหนักรู้ในคุณค่าของตน นอกจากนี้ศิลปะยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของเด็ก เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักรอคอย และการเรียนรู้ที่จะแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และความ

ต้องการของตนเองอย่างเหมาะสม รวมถึงการเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทั้งยังช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนเองสร้างสรรค์อีกด้วย

ณชนก หล่อสมบูรณ์และโสมฉาย บุญญานันต์ (2564) กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านงานศิลปะทำให้เด็กมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีสมาธิ เข้าใจตนเองและสังคม จนพัฒนาไปสู่ความมั่นใจและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษา สรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา และช่วยพัฒนาทักษะอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การทำงาน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหา การอดทนรอคอย การควบคุมอารมณ์ รวมไปถึงเป็นสร้างพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนรู้ต่อไปในอนคต

2.3.3 ประเภทของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

กฤษณา รักนุช (2560) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะเหมาะกับเด็ก ได้แก่ กิจกรรมเล่นสี กิจกรรมวาดเส้น ระบายสี การพิมพ์ภาพ การปั้น งานกระดาษ และประติมากรรม เป็นต้น โดยเน้นความหลากหลายของกิจกรรมเป็นสำคัญ โดยครูควรฝึกให้เรียนรู้และฝึกด้วยตนเอง

กัลยา เรือนรักเรา (2565) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มี 7 ประเภท ได้แก่ การวาดภาพและระบายสี การเล่นกับสีน้ำ การพิมพ์ภาพ การปั้น การฉีก ตัด ปะ กระดาษ การประดิษฐ์ เช่น ประดิษฐ์เศษวัสดุการร้อย การสาน เป็นต้น

Rocking Kids (2558) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1. การปั้น ได้แก่ การปั้นดินน้ำมัน การปั้นดินเหนียว การปั้นทรายผสมกาวและน้ำ การปั้นแป้งโด เป็นเรื่องราวหรือตามจินตนาการของเด็ก การใช้หมุดหรือไม้จิ้มฟันเล่นกับแป้งโดว์ การใช้มีดพลาสติกตัดแป้งโดว์

2. การวาดภาพระบายสี เช่น การวาดภาพระบายสีด้วยสีเทียนหรือสีไม้ การวาดภาพด้วยพู่กันหรือแปรงทาสีอันเล็กๆ และใช้สีน้ำ สีฝุ่น หรือสีโปสเตอร์ การวาดภาพด้วยนิ้วมือด้วยแป้งมันผสมสีหรือโคลน การวาดภาพด้วยกาวน้ำ โรยทรายสี หรือโรยขี้เลื่อยไม้ป่นผสมสี หรือกาบมะพร้าวป่นผสมสี วาดภาพด้วยเชือก หรือหลอดด้าย

3. การพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ภาพด้วยเศษวัสดุหรือฟองน้ำหรือกระดาษขยุ้มหรือใบไม้ ก้านกล้วย การทดลองด้วยสี เช่น การเทสี การหยดสี การพับสี การจุ่มสี การกลิ้งสี การทับสี การเป่าสี การลูบสี การละเลงสีด้วยนิ้วมือ มือ ข้อศอก

4. งานกระดาษ เช่น การฉีก พับ ตัด ปะกระดาษ การขยำกระดาษ การม้วนกระดาษ การถักสานกระดาษ

5. ประดิษฐ์จากเศษวัสดุ เช่น การประดิษฐ์รถลาก การประดิษฐ์ตุ๊กตาหุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ การประดิษฐ์ของใช้อื่นๆ

สัตยา สายเชื้อ (สัตยา สายเชื้อ, 2541, อ้างถึงใน พิจิตรา เกษประดิษฐ์, 2552) มีทัศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนว่า อาจแบ่งได้ออกเป็น 7 สาขาใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมวาดเส้นและระบายสี
2. กิจกรรมศิลปะด้วยสีธรรมชาติ
3. กิจกรรมภาพพิมพ์
4. กิจกรรมประติมากรรม
5. กิจกรรมกระดาษ
6. กิจกรรมประดิษฐ์ตกแต่ง
7. กิจกรรมการจัดนิทรรศการ

วิรุณ ตั้งเจริญ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2526, อ้างถึงใน พิจิตรา เกษประดิษฐ์, 2552) ได้กล่าวถึงเนื้อหาศิลปะชั้นอนุบาลไว้ ดังนี้

1. การปูพื้นฐานให้เด็กมองเห็นความสวยงามทางศิลปะ ได้แก่ ฝึกให้เด็กสังเกต และสัมผัสสิ่งรอบตัวที่มีรูปร่างเหมือนกันหรือแตกต่างกันให้เด็กช่วยกันจัดแจกัน จัดมุมห้อง หรือนำสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปมาตกแต่งห้องเรียน เป็นต้น

2. การวาดภาพระบายสีได้แก่ การวาดภาพโดยเสรี ด้วยดินสอ สีเทียน ดินสอดำ การป้ายสีด้วยพู่กัน การระบายสีเทียนด้วยวิธีต่างๆ หรือระบายสีตามรูปทรงเรื่องราวที่กำหนด

3. การทดลองเกี่ยวกับสี ได้แก่ การละเลงสี หยดสี ทาสี เป่าสี ผสมสี โรยสี และการกลิ้งสี

4. การพิมพ์ภาพได้แก่ พิมพ์ภาพด้วยวัสดุ แม่พิมพ์ตรายาง หรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และการพิมพ์ภาพลายนูน โดยใช้ดินสอหรือดินสอสี เป็นต้น

5. การปั้น ได้แก่ การปั้นด้วยแป้ง ดินเหนียว ดินน้ำมัน ให้เป็นรูปทรง ปั้นเป็นเรื่องราว ปั้นตามใจชอบ

6. การพับ ฉีก ตัด ปะ ได้แก่ การฉีกหรือตัดและปะเป็นเรื่องราวต่างๆ การพับหรือม้วนกระดาษเป็นรูปทรงต่างๆ แล้วนำมาประดิษฐ์สิ่งต่างๆ และการพับผ้าเช็ดหน้า ใบตอง ตามใจชอบ

7. การประดิษฐ์ ได้แก่ การประดิษฐ์ภาพเครื่องห้อยแขวน ประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ การร้อยวัสดุต่างๆ การเย็บหรือสาน

8. การเขียนภาพผนัง โดยใช้กระดาษต่อเป็นแผ่นใหญ่และให้เด็กช่วยเขียนภาพตามความมุ่งหมาย

ศักดิ์ชัย ใจซื่อตรง (2561) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะมีหลากหลายกิจกรรมซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการวาดภาพระบายสี เป็นกิจกรรมที่ถ่ายทอดสิ่งที่มองเห็นหรือประทับใจออกมาเป็นเส้นหรือสัญลักษณ์โดยใช้วัสดุเครื่องเขียนต่าง ๆ เช่นดินสอ ปากกา สีเทียน สีชอล์ก สีเมจิ และสีน้ำ โดยใช้เทคนิคการขูด ขีด เขียน วาด ระบาย เพื่อให้เกิดเป็นรูปภาพต่าง ๆ ที่ตนเองประทับใจหรือการสื่อความหมายอกมาทั้งเด็กและผู้ใหญ่สามารถแปลความหมายและเข้าใจได้ เช่น วาดภาพสัตว์ บ้าน โรงเรียน ต้นไม้ ดอกไม้ และบุคคลรอบตัว การวาดภาพระบายสีเด็กปฐมวัยควรมีพื้นฐานทางศิลปะ

2. กิจกรรมการพิมพ์ภาพ การพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่ฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ การพิมพ์ภาพเป็นการสร้างงานศิลปะที่ใช้สีและวัสดุต่าง ๆ โดยนำวัสดุไปชุบสีแล้วกดลงบนวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษ ผ้า โดยมีเทคนิคการพิมพ์จาก มือ นิ้ว พืช ผัก ใบไม้ กิ่งไม้ก้านกล้วย วัสดุหาง่าย หรือพิมพ์จากวัสดุแกะสลักเด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับสี เส้น รูปทรง และการออกแบบด้วยตนเองและรู้จักการระมัดระวังในการทำงาน

3. กิจกรรมการปั้น เป็นทำงานด้วยวัสดุที่มาจากธรรมชาติหรือสังเคราะห์ เด็กสามารถสร้างงานออกมาเป็น 2 มิติ 3 มิติ มีอุปกรณ์วัสดุเป็น ดินเหนียว ดินน้ำมัน แป้งโด ทรายและดินวิทยาศาสตร์ เด็กจะมีวิธีการทำงานจากการ นวด บีบ ทุบ คลึง พับ ดึง บิด กด และปั้นให้เป็นรูปต่าง ๆ เช่น บ้าน รถ ต้นไม้ ดอกไม้ และสัตว์ และเป็นการฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา

4. กิจกรรมการประดิษฐ์ เป็นการทำงานด้วยเทคนิควิธีการ ฉีก ตัด พับ บิด จีบ ม้วน เจาะ ผูก มัด ขยำ ปะ พัน ผูก โดยวัสดุที่ได้มาจากธรรมชาติเหลือวัสดุที่หาได้ง่าย เช่น ใบไม้กิ่งไม้ ก้อนหิน ดอกไม้ ดิน เปลือกหอย เมล็ดพืช นำมาประดิษฐ์เป็นต้นไม้ บ้าน โรงเรียน หน้าตาบุคคลต่าง ๆ ซึ่งผลงานการสร้างสรรค์จะมีเป็นทั้ง 2 มิติและ 3 มิติ ตลอดจนนำกระดาษมา ฉีกปะกระดาษ ตัดปะกระดาษ ม้วนกระดาษเส้น เจาะกระดาษ พับในรูปแบบต่าง ๆ

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กำหนดขอบข่ายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ดังนี้

1. การวาดภาพและระบายสี เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน สีไม้ สีน้ำ

2. การเล่นกับสีน้ำ เช่น การเป่าสี การหยดสี การพับสี การเทสี การละเลงสีด้วยนิ้วมือ

3. การพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ภาพด้วยพืช การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่างๆ

4. การปั้น เช่น การปั้นดินเหนียว การปั้นแป้งปั้น การปั้นดินน้ำมัน การปั้นแป้งขนมปัง

5. การพับ ฉีก ตัด ปะ เช่น การพับใบตอง การฉีกกระดาษเส้น การตัดภาพต่าง ๆ การปะติดวัสดุ

6. การประดิษฐ์ เช่น ประดิษฐ์เศษวัสดุ

7. การร้อย เช่น การร้อยลูกปัด การร้อยหลอดกาแฟ การร้อยหลอดด้าย

8. การสาน เช่น การสานกระดาษ การสานใบตอง การสานใบมะพร้าว

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ประเภทของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยแต่ละกิจกรรมมีความสำคัญในการส่งเสริมทักษะที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอาจแบ่งประเภทของกิจกรรมได้ ดังนี้ กิจกรรมเกี่ยวกับงานกระดาษ เช่น วาดภาพระบายสี พับ ม้วน ฉีก ปะ กิจกรรมเกี่ยวกับการประดิษฐ์ หรือตกแต่ง เช่น ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ จากวัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุธรรมชาติ การร้อย การสาน การเย็บ การจัดแจกัน กิจกรรมเกี่ยวกับการเล่นสี เช่น การเป่าสี การหยดสี การพับสี การเทสี การละเลงสีด้วยนิ้วมือ กิจกรรมเกี่ยวกับการพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ และกิจกรรมการเกี่ยวกับปั้น เช่น การปั้นดินเหนียว การปั้นแป้งโดว์ การปั้นดินน้ำมัน

2.3.4 กิจกรรมการม้วนกระดาษ

การม้วนกระดาษ หรือเปเปอร์คิลลิ่ง (Paper Quilling) เป็นงานศิลปะที่ต้องใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ ใช้ความประณีต สมาธิ และความอดทนสูง เนื่องจากมีขนาดเล็กและบอบบาง เปเปอร์คิลลิ่งเป็นงานศิลปะที่แพร่หลายในประเทศแถบยุโรป และมีการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นตลอดเวลา สำหรับในประเทศแถบเอเชียจะแพร่หลายมากในประเทศญี่ปุ่น (ฉัตรกมล ปล่อยทอง, ม.ป.ป.) ซึ่งมีวิธีการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. จัดเตรียมมวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่

1.1 กระดาษคิลลิ่ง เป็นกระดาษสำหรับทำงานเปเปอร์คิลลิ่งโดยเฉพาะ ซึ่งมีจำหน่ายและสามารถตัดกระดาษคิลลิ่งใช้เอง โดยใช้กระดาษโปสเตอร์บางสองหน้ามาตัดให้เป็นเส้นยาว ความกว้างตามที่แบบกำหนด เช่น 3 มิลลิเมตร 6 มิลลิเมตร และ 10 มิลลิเมตร ขนาด 3 มิลลิเมตร เป็นขนาดที่นิยมใช้และเหมาะสมในการประดิษฐ์งานเปเปอร์คิลลิ่งที่สุด

1.2 คัตเตอร์ ควรเลือกใช้คัตเตอร์ที่ใบมีดมีความคมมากๆ หากใบมีดไม่คม เมื่อตัดแล้วกระดาษจะเป็นขุยสีขาว ทำให้ผลงานไม่สวย

1.3 ดินสอ ในสำหรับทำสัญลักษณ์บนกระดาษและร่างแบบ

1.4 เข็มคิลลิ่ง (Slot Tool) ใช้สำหรับม้วนกระดาษให้เป็นวงกลมก่อนที่จะบีบให้เป็นรูปทรงต่าง ๆ

1.5 ปากคีบ เนื่องจากชิ้นส่วนบางชิ้นมีขนาดเล็กใช้ปลายนิ้วจับไม่ถนัด ขณะประกอบภาพจึงใช้ปากคีบจับแทน

1.6 แผ่นยางรองตัด ใช้สำหรับรองกระดาษ การใช้แผ่นยางรองตัดจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ตัดกระดาษได้เรียบไม่เป็นขุยสีขาว

1.7 ไม้บรรทัด ใช้สำหรับวัดขนาดกระดาษและเป็นเกฑณ์ในการตัดกระดาษ ควรเลือกใช้ไม้บรรทัดเหล็กหรืออะลูมิเนียม

1.8 กาวลาเท็กซ์ ใช้สำหรับติดผลงานเป็นรูปทรงต่าง ๆ และติดกับกระดาษฐาน การทากาวควรใช้ไม้ปลายแหลมแตะกาวเพียงเล็กน้อยแล้วทาที่กระดาษฐานบาง ๆ แล้วจึงนำชิ้นงานไปติด

1.9 กรรไกรคมหยัก ใช้ตัดขอบกระดาษที่ใช้ทำการ์ดเพื่อเพิ่มความสวยงามให้กับการ์ด

1.10 กรรไกร ใช้ตัดฐานหรือตัดกระดาษคิลลิ่งตามต้องการ

2. วิธีการม้วนกระดาษด้วยเข็มคิลลิ่ง

การม้วนกระดาษด้วยเข็มคิลลิ่ง มีวิธีการม้วน (ฉัตรกมล ปล่อยทอง, น. 10) ดังนี้

2.1 สอดปลายกระดาษเข้าไปในช่องว่างที่ปลายเข็มคิลลิ่ง ให้ปลายกระดาษเสมอกับเข็มคิลลิ่ง

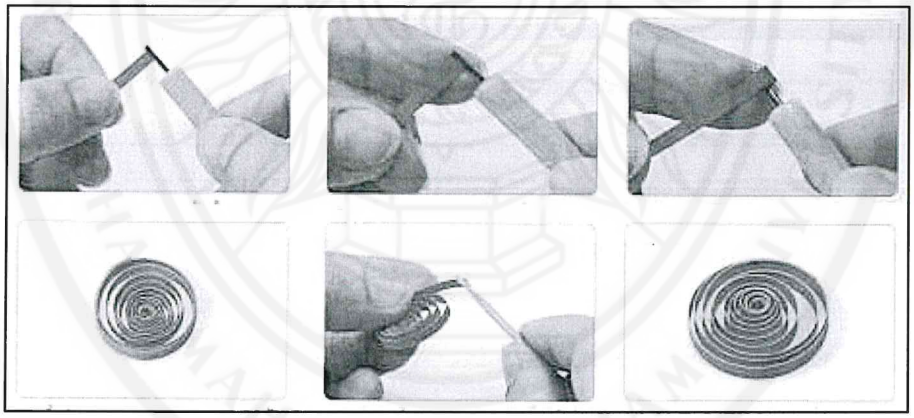
2.2 มือซ้ายจับกระดาษคิลลิ่ง และมือขวาจับที่ด้ามเข็มคิลลิ่ง

2.3 มือขวาหมุนด้ามเข็มคิลลิ่ง มือซ้ายผ่อนกระดาษตามให้กระดาษม้วนซ้อนและขอบเสมอกันเป็นวงกลม

2.4 เมื่อม้วนกระดาษจนสุดปลายหรือได้ขนาดตามต้องการแล้ว ค่อยๆ ดึงกระดาษออกจากเข็มคิลลิ่ง

2.5 ทากาวที่ปลายกระดาษแล้วติดให้ได้วงกลมขนาดที่ต้องการ

2.6 จะได้วงกลมพร้อมนำไปบีบเป็นรูปทรงต่าง ๆ ต่อไป

ภาพที่ 2.20 วิธีการม้วนกระดาษด้วยเข็มคิลลิ่ง

3. รูปทรงพื้นฐาน

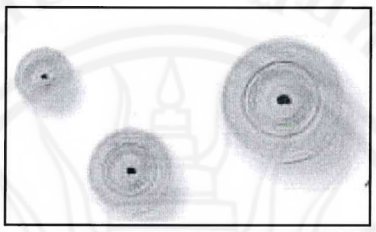
สำหรับผู้ที่เริ่มทำงานเปเปอร์คิลลิ่งเป็นครั้งแรกควรเริ่มฝึกทำรูปทรงพื้นฐานให้ชำนาญก่อนที่จะขึ้นรูปต่างๆ เช่น วงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว สี่เหลี่ยม ตัว S ตัว C ตัว V และหัวใจ (ฉัตรกมล ปล่อยทอง) ดังนี้

3.1 วงกลมทึบ

3.1.1 สอดปลายกระดาษคิลลิ่งเข้าไปในเข็มคิลลิ่ง ให้ปลายกระดาษเสมอกับขอบเข็มคิลลิ่ง

3.1.2 ค่อย ๆ ม้วนให้ขอบกระดาษคิลลิ่งเสมอกัน จนได้ขนาดตามต้องการ

3.1.3 ค่อย ๆ ดึงเข็มคิลลิ่งออก ระวังอย่าให้กระดาษคิลลิ่งคลาย แตะกาวที่ปลายกระดาษคิลลิ่งติดให้เรียบร้อย จะได้วงกลมทึบดังภาพ

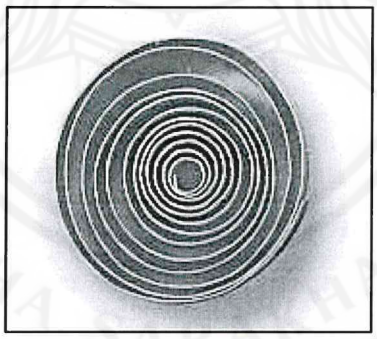
ภาพที่ 2.21 รูปทรงพื้นฐานวงกลมทึบ

3.2 วงกลม

3.2.1 สอดปลายกระดาษคิลลิ่งเข้าไปในเข็มคิลลิ่ง

3.2.2 ค่อย ๆ ม้วนให้ขอบกระดาษคิลลิ่งเสมอกัน จนได้ขนาดตามต้องการ

3.2.3 ค่อย ๆ ดึงเข็มคิลลิ่งออก แล้วปล่อยให้กระดาษคิลลิ่งคลายออก แตะกาวที่ปลายกระดาษคิลลิ่งติดให้เรียบร้อย จะได้วงกลมดังภาพ

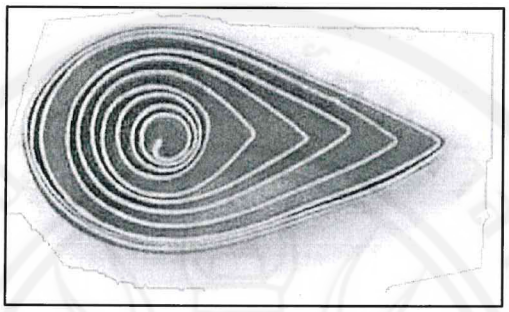

ภาพที่ 2.22 รูปทรงพื้นฐานวงกลม

3.3 หยดน้ำ

3.3.1 ทำวงกลมขนาดตามต้องการ

3.3.2 ใช้ปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือบีบเข้าไปประมาณ 1 ใน 2 ของพื้นที่วงกลมให้ปลายแหลมลักษณะดังภาพ

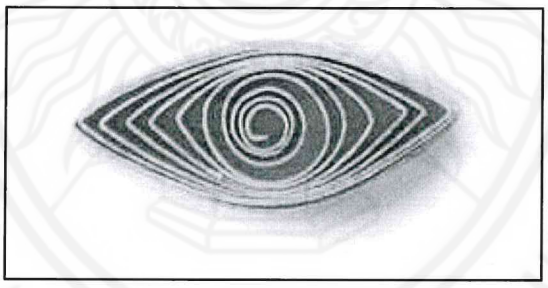

ภาพที่ 2.23 รูปทรงพื้นฐานหยดน้ำ

3.4 ดวงตา

3.4.1 ม้วนกระดาษทำวงกลมขนาดตามต้องการ

3.4.2 ใช้ปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือบีบเข้าไปประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่วงกลมทั้ง 2 ด้าน จะได้ดวงตาดังภาพ

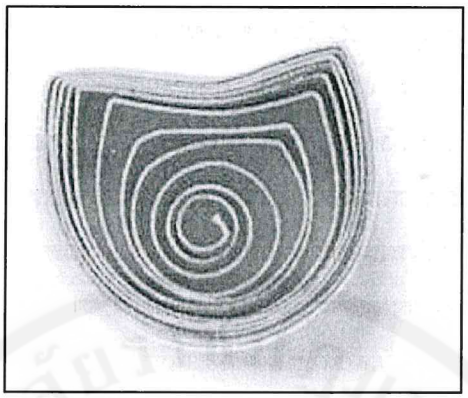

ภาพที่ 2.24 รูปทรงพื้นฐานดวงตา

3.5 พระจันทร์เสี้ยว

3.5.1 ทำวงกลมขนาดตามต้องการ

3.5.2 ใช้ปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือบีบเข้าไปประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่วงกลมทั้ง 2 ข้าง โดยกะให้จุดที่บีบมีระยะห่างกันประมาณ 1 ใน 3 ของเส้นรอบวงกลม จะได้พระจันทร์เสี้ยวดังภาพ

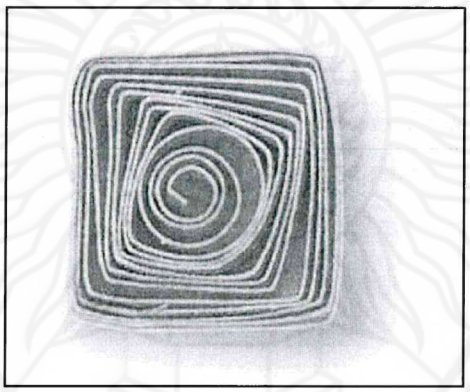

ภาพที่ 2.25 รูปทรงพื้นฐานพระจันทร์เสี้ยว

3.6 สี่เหลี่ยม

3.6.1 ทำวงกลมขนาดตามต้องการ

3.6.2 ใช้ปลายนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือบีบเข้าไปประมาณ 1 ใน 3 ของวงกลมทั้ง 4 มุม โดยแบ่งให้ทั้ง 4 ด้านมีความกว้างเท่ากัน จะได้สี่เหลี่ยมดังภาพ

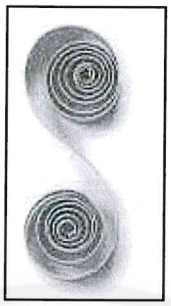

ภาพที่ 2.26 รูปทรงพื้นฐานสี่เหลี่ยม

3.7 ตัว S

3.7.1 แบ่งกระดาษคิลลิ่งเป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กันแล้วใช้ดินสอขีดเบาๆ ทำสัญลักษณ์ไว้ จากนั้นสอดปลายกระดาษคิลลิ่งเข้าไปในเข็มคิลลิ่ง แล้วเริ่มม้วนจนเกือบถึงสัญลักษณ์ที่ทำไว้ แล้วปล่อยให้กระดาษคลายออออก

3.7.2 ม้วนปลายกระดาษอีกด้าน โดยมัวนสลับด้านกันกับปลายด้านแรก แล้วปล่อยให้กระดาษคลายออก จะได้ตัว S ดังภาพ

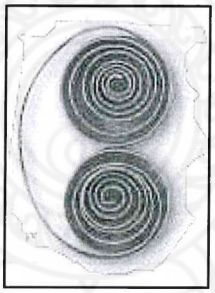

ภาพที่ 2.27 รูปทรงพื้นฐานตัว S

3.8 ตัว C

3.8.1 แบ่งกระดาษคิลลิ่งเป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กันแล้วใช้ดินสอขีดเบา ๆ ทำสัญลักษณ์ไว้ จากนั้นสอดปลายกระดาษคิลลิ่งเข้าไปในเข็มคิลลิ่ง แล้วเริ่มม้วนจนเกือบถึงสัญลักษณ์ที่ทำไว้แล้วปล่อยให้กระดาษคลายออก

3.8.2 ม้วนปลายกระดาษอีกด้าน โดยม้วนเข้าหาวงกลมแรก แล้วปล่อยให้กระดาษคลายออก จะได้ตัว C ดังภาพ

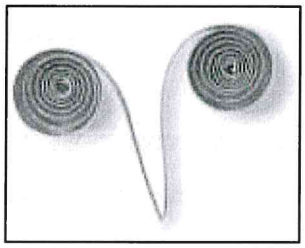
ภาพที่ 2.28 รูปทรงพื้นฐานตัว C

3.9 ตัว V

3.9.1 แบ่งกระดาษคิลลิ่งออกเป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กัน แล้วพับทบครึ่งให้เป็นรอยพับ

3.9.2 เริ่มม้วนปลายด้านแรกโดยม้วนออก แล้วปล่อยให้กระดาษคลายออก

3.9.3 อีกด้านทำเช่นเดียวกันโดยม้วนออกอีกด้าน จะได้ตัว V ดังภาพ

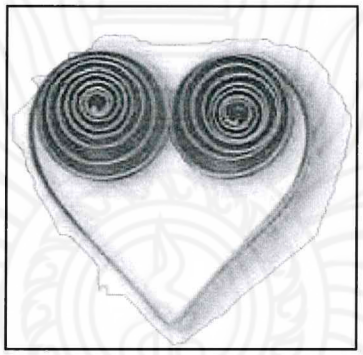

ภาพที่ 2.29 รูปทรงพื้นฐานตัว V

3.10 หัวใจ

3.10.1 แบ่งกระดาษคิลลิ่งออกเป็น 2 ส่วน แล้วพับทบครึ่งให้เป็นรอยพับ

3.10.2 เริ่มม้วนปลายด้านแรกโดยม้วนเข้าทั้ง 2 ด้าน แล้วปล่อยให้กระดาษคลายออก จะได้หัวใจดังภาพ

ภาพที่ 2.30 รูปทรงพื้นฐานหัวใจ

2.3.5 แนวทางในการจัดกิจกรรมการม้วนกระดาษสำหรับเด็กปฐมวัย

ในการจัดกิจกรรมการม้วนกระดาษผู้วิจัยจัดในช่วงของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ซึ่งคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ได้กำหนดแนวการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1. เตรียมจัดโต๊ะและอุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอก่อนทำกิจกรรม อย่างน้อย 2 กิจกรรม โดยจัดไว้หลาย ๆ กิจกรรม และอย่างน้อย 3-5 กิจกรรม เพื่อให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมที่สนใจ

2. ควรสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในการอยู่ร่วมกัน

3. การเปลี่ยนและหมุนเวียนทำกิจกรรม ต้องสร้างข้อตกลงกับเด็กให้ชัดเจน เช่น หากกิจกรรมใดมีเพื่อนครบจำนวนที่กำหนดแล้ว ให้คอยจนกว่าจะมีที่ว่าง หรือให้ทำกิจกรรรมอื่นก่อน

4. กิจกรรมใดเป็นกิจกรรมใหม่ หรือการใช้วัสดุอุปกรณ์ใหม่ ครูจะต้องอธิบายวิธีการทำ วิธีการใช้ วิธีการทำความสะอาด และการเก็บของเข้าที่

5. เมื่อทำงานเสร็จหรือหมดเวลา ควรเตือนให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เข้าที่และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการม้วนกระดาษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวทางในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. เตรียมจัดโต๊ะและอุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอก่อนทำกิจกรรม โดยใน 1 วัน มีการจัดกิจกรรมเป็น 3 กิจกรรม และเปลี่ยนกิจกรรมวันละ 1 กิจกรรม ซึ่งยังคงมีกิจกรรมเดิมอยู่ 2 กิจกรรม เพื่อให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมที่สนใจ

2. สร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม

3. สร้างข้อตกลงในการเปลี่ยนและหมุนเวียนทำกิจกรรม คือ ครูออกแบบกิจกรรมให้เด็กเลือกทำกิจกรรม จาก 3 กิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมใหม่ของวัน 1 กิจกรรม และกิจกรรมเก่าของวันที่ผ่านมา 2 กิจกรรม เด็กเลือกเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจภายใต้เงื่อนไขจำนวนสัญลักษณ์ของกิจกรรมนั้น ๆ ถ้าหากเด็กไม่มีสัญลักษณ์ของกิจกรรมที่ตนต้องการ เด็กจะต้องเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีจำนวนสัญลักษณ์กิจกรรมเหลืออยู่ก่อน เมื่อเด็กทำกิจกรรมใดเสร็จแล้วให้นำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง ครูจดบันทึกผลงานที่เด็กเล่า จากนั้นเด็กหมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป และเด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

4. อธิบายวิธีการทำวิธีการใช้ วิธีการทำความสะอาด และการเก็บของเข้าที่ สำหรับกิจกรรมใหม่ที่ครูเพิ่มเข้ามาในแต่ละวัน

5. เมื่อทำงานเสร็จหรือหมดเวลา ควรเตือนให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เข้าที่และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีหลากหลายประเภท เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับงานกระดาษ กิจกรรมเกี่ยวกับการประดิษฐ์หรือตกแต่ง กิจกรรมเกี่ยวกับการเล่นสี กิจกรรมเกี่ยวกับการพิมพ์ภาพ และกิจกรรมเกี่ยวกับการปั้น เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และช่วยพัฒนาทักษะอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงาน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหา การอดทน รอคอย การควบคุมอารมณ์ รวมไปถึงเป็นสร้างพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุภาวดี พึ่งฉิ่ง (2562) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA^{+c} เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA^{+c} สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA^{+c} สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA^{+c} ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ปรียาภัทร์ ชลสินธุ์ (2564) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะ ประกอบเพลงโมสาร์ทเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่3 ผลการวิจัยพบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมทั้งห้าด้าน หลังการจัดกิจกรรมด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีกตัด ปะ ประกอบเพลงโมสาร์ท สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

ปิยะนุช บุตรราช และอรพรรณ บุตรกตัญญู (2565) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะจากสื่อธรรมชาติที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มที่มีต่อการควบคุมอารมณ์ของเด็กปฐมวัย พบว่า กิจกรรมศิลปะจากสื่อธรรมชาติที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มสามารถทำให้เด็กมีพฤติกรรมการควบคุมอารมณ์ที่ดีขึ้น

เสาวลักษณ์ แก่นกระโทก และปัทมาวดี เล่ห์มงคล (2566) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติเพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง และหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดีมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ พบว่า มีคะแนนการกำกับตนเองประกอบด้วย การจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ การติดตามประเมินตนเอง หลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติสูงขึ้นทุกด้าน

รัตภรณ์ อุทุมพร, วณิชชา สิทธิพล และกิตติมา บุญยศ (2566) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิดเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 พบว่า พฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล หลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิด นักเรียนมีพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Kelley (1986, อ้างถึงใน สุภาวดี พึ่งฉิ่ง, 2562) ศึกษาเปรียบเทียบผลการฝึกตามแบบแผนเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กที่เข้าร่วมตามแผนกับเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมตามแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Risemberg and Zimmerman, (1992 อ้างถึงใน สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู, 2557) ศึกษาการเรียนแบบกำกับตนเองในเด็กอัจฉริยะ ผลการวิจัยพบว่า เด็กอัจฉริยะใช้กลวิธีของการเรียนแบบกำกับตนเองมากกว่าเด็กปกติ เมื่อฝึกให้รู้จักกลวิธีการเรียนรู้เด็กอัจฉริยะจะสามารถถ่ายโอนกลวิธีเหล่านั้นไปยังสิ่งใหม่ ๆ ได้การเรียนแบบกำกับตนเองสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กอัจฉริยะ และการฝึกการเรียนกำกับตนเองสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

Katrin and Yuni Shumakov (2000, อ้างถึงใน ผจงจิตต์ ช้างมงคล, 2553) พบว่า การพับกระดาษเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นการทำงานของสมองทั้งซีกซ้าย และซีกขวา และการนำเทคนิคการพับกระดาษมาฝึกฝนกับเด็กนั้นมีความเหมาะในการพัฒนาของการทำงานของกล้ามเนื้อ สติปัญญา และความสามารถในเชิงประดิษฐ์

Susan Sze (2005, อ้างถึงใน ผจงจิตต์ ช้างมงคล, 2553) ทำการทดลองเกี่ยวกับเทคนิคในการพับกระดาษและการสร้างสรรค์สร้างสรรค์ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับความคิด สำหรับเทคนิคในการพับกระดาษทำให้เกิดการเรียนรู้ 6 แบบ คือ (1) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Hands-On Learning) (2) เรียนรู้จากการแนะนำที่ชัดเจน (Explict Instruction) (3) เรียนรู้จากการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) (4) เรียนรู้จากรูปแบบที่หลากหลาย (Multimodal Instruction) (5) เรียนรู้เกี่ยวกับสังคม (Social Learning) และ (6) เรียนรู้จากยุทธศาสตร์การจัดการด้วยตัวเอง (Self-Management Strategies)

Stipek, D., Recchia, S., and McClintic, S. (1992) พบว่า การประเมินตนเองของเด็กแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เด็กแสดงความพึงพอใจจากการก่อให้เกิดผลลัพธ์ เช่น ทำให้บางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้นแต่ยังไม่สามารถประเมินตนเองเชิงสะท้อนคิดหรือคาดการณ์ปฏิกิริยาของผู้อื่นต่อพฤติกรรมของตนได้ ระยะที่ 2 เริ่มขึ้นก่อนอายุ 2 ปี เด็กเริ่มคาดการณ์การตอบสนองของผู้ใหญ่ และพยายามแสวงหาการตอบสนองเชิงบวกเมื่อประสบความสำเร็จ และหลีกเลี่ยงการตอบสนองเชิงลบเมื่อประสบความล้มเหลว ระยะที่ 3 เด็กเริ่มซึมซับการตอบสนองของผู้อื่นเข้าสู่ภายใน (Internalization) อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยสามารถประเมินผลงานของตนเองและตอบสนองทางอารมณ์ต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวได้อย่างเป็นอิสระจากการคาดหวังต่อปฏิกิริยาของผู้ใหญ่ นอกจากนี้ ยังเสนอว่า พัฒนาการของการประเมินตนเองในด้านคุณธรรม (Moral Domain) อาจมีลำดับใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะบทบาทของผู้ดูแลในการตอบสนองต่อพฤติกรรมที่ละเมิดกฎเกณฑ์ อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กเริ่มให้ความสำคัญกับการตอบสนองของผู้ใหญ่ในบริบทของความสำเร็จ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายด้าน เช่น การจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ การวางแผน และการประเมินตนเอง โดยเฉพาะกิจกรรมศิลปะที่เน้นกระบวนการและเปิดโอกาสให้เด็กคิดมีอิสระในการเลือก และลงมือทำอย่างอิสระ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษมาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.31 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่า 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้งหมด 2 ห้องเรียน จำนวน 36 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Radom Sampling) จำนวน 17 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.2.1 แผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ จำนวน 24 แผน

3.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ศิลปะจากการม้วนกระดาษ

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ศิลปะจากการม้วนกระดาษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.3.1.2 สร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน (วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี) วันละ 60 นาที ในช่วงเวลา 10.00 – 11.00 น. รวม 24 ครั้ง ประกอบด้วย 8 หมวดหมู่ ดังนี้ 1) รูปทรงพื้นฐาน 2) หมวดหมู่ดอกไม้ 3) หมวดหมู่ผลไม้ 4) หมวดหมู่ผัก 5) หมวดหมู่อาหาร 6) หมวดหมู่สัตว์ 7) หมวดหมู่ยานพาหนะ 8) หมวดหมู่ของใช้ โดยในแต่ละวัน จะมีกิจกรรมให้เด็กทำกิจกรรม 3 กิจกรรม และเปลี่ยนกิจกรรมใหม่ในวันนั้น ๆ วันละ 1 กิจกรรม และยังคงมีกิจกรรมเดิมที่เคยทำ 2 กิจกรรม เพื่อให้เด็กได้เลือกตามความสนใจ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

สัปดาห์ที่	วัน	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3
1 ม้วนกระดาษรูปทรงพื้นฐาน	อังคาร	รูปทรงพื้นฐาน “กลม ทึบ, วงกลม”	รูปทรงพื้นฐาน “หยดน้ำ, ดวงตา”	รูปทรงพื้นฐาน “พระจันทร์เสี้ยว
	พุธ	รูปทรงพื้นฐาน “สี่เหลี่ยม”	รูปทรงพื้นฐาน “ตัว S, ตัว C”	รูปทรงพื้นฐาน “ตัว V, หัวใจ”
	พฤหัสบดี	รูปทรงพื้นฐานวาดภาพต่อเติม	รูปทรงพื้นฐานปั้นต่อเติม	รูปทรงพื้นฐานปะ ติดต่อเติม
2 ม้วนกระดาษประกอบรูปทรงดอกไม้	อังคาร	การ์ดดอกไม้แทนใจวาดภาพต่อเติม	รูปทรงพื้นฐานปั้นต่อเติม	รูปทรงพื้นฐานปะ ติดต่อเติม
	พุธ	ดอกไม้ในแจกันปะ ติด ต่อเติม	การ์ดดอกไม้แทนใจวาดภาพต่อเติม	รูปทรงพื้นฐานปั้นต่อเติม
	พฤหัสบดี	สวนดอกไม้วาดภาพต่อเติม	ดอกไม้ในแจกันปะ ติด ต่อเติม	การ์ดดอกไม้แทนใจวาดภาพต่อเติม
3 ม้วนกระดาษประกอบรูปทรงผลไม้	อังคาร	ผลไม้ที่ฉันชอบปะ ติดต่อเติม	สวนดอกไม้วาดภาพต่อเติม	ดอกไม้ในแจกันปะ ติด ต่อเติม
	พุธ	สวนผลไม้ปะ ติด ต่อเติม	ผลไม้ที่ฉันชอบปะ ติด ต่อเติม	สวนดอกไม้วาดภาพต่อเติม
	พฤหัสบดี	ตะกร้าผลไม้ปั้นต่อเติม	สวนผลไม้ปะ ติด ต่อเติม	ผลไม้ที่ฉันชอบปะ ติดต่อเติม

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วัน	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3
4 ม้วน กระดาษ ประกอบ รูปทรงผัก	อังคาร	สวนผักในกระถาง ปั้นต่อ	ตะกร้าผลไม้ปั้น ต่อเติม	สวนผลไม้ปะ ติด ต่อเติม
	พุธ	ตะกร้าผักปั้นต่อเติม	สวนผักในกระถางปั้น ต่อ	ตะกร้าผลไม้ปั้นต่อ เติม
	พฤหัสบดี	สวนผักวาดภาพต่อ เติม	ตะกร้าผักปะ ติด ต่อ เติม	สวนผักในกระถางปั้น ต่อ
5 ม้วน กระดาษ ประกอบ รูปทรง อาหาร	อังคาร	อาหารที่ฉันชอบปั้น ต่อเติม	สวนผักในกระถางปั้น ต่อ	ตะกร้าผักปะ ติด ต่อ เติม
	พุธ	ขนมแสนอร่อยปะ ติด ต่อเติม	อาหารที่ฉันชอบปั้น ต่อเติม	สวนผักในกระถางปั้น ต่อ
	พฤหัสบดี	พิซซ่าน่าทานปั้นต่อ เติม	ขนมแสนอร่อยปะ ติด ต่อเติม	อาหารที่ฉันชอบปั้น ต่อเติม
6 ม้วน กระดาษ ประกอบ รูปทรงสัตว์	อังคาร	สัตว์ที่หนูชอบปะ ติด ต่อเติม	พิซซ่าน่าทานปั้นต่อ เติม	ขนมแสนอร่อยปะ ติด ต่อเติม
	พุธ	สวนสัตว์วาดภาพต่อ เติม	สัตว์ที่หนูชอบปะ ติด ต่อเติม	พิซซ่าน่าทานปั้นต่อ เติม
	พฤหัสบดี	ท้องทะเลปั้นต่อเติม	สวนสัตว์วาดภาพต่อ เติม	สัตว์ที่หนูชอบปะ ติด ต่อเติม

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วัน	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3
7 ม้วน กระดาษ ประกอบ ยานพาหนะ	อังคาร	ยานพาหนะของหนู ปะ ติด ต่อเติม	ท้องทะเลปั้นต่อเติม	สวนสัตว์วาดภาพต่อเติม
	พุธ	ยานพาหนะบนท้องถนนวาดภาพต่อเติม	ยานพาหนะของหนู ปะ ติด ต่อเติม	ท้องทะเลปั้นต่อเติม
	พฤหัสบดี	ยานพาหนะโยกเยก ปะ ติด ต่อเติม	ยานพาหนะบนท้องถนนวาดภาพต่อเติม	ยานพาหนะของหนู ปะ ติด ต่อเติม
8 ม้วน กระดาษ ประกอบ รูปทรง ของใช้	อังคาร	กรอบรูปสร้างสรรค์ ปะ ติด ต่อเติม	ยานพาหนะโยกเยก ปะ ติด ต่อเติม	ยานพาหนะบนท้องถนนวาดภาพต่อเติม
	พุธ	กล่องดินสอแฟนซี ปะ ติด ต่อเติม	กรอบรูปสร้างสรรค์ ปะ ติด ต่อเติม	ยานพาหนะโยกเยก ปะ ติด ต่อเติม
	พฤหัสบดี	โมบายน่ารักวาดภาพต่อเติม	กล่องดินสอแฟนซีปะ ติด ต่อเติม	กรอบรูปสร้างสรรค์ ปะ ติด ต่อเติม

3.3.1.3 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเตรียมพร้อมก่อนเริ่มทำกิจกรรมโดยการร้องเพลงหรือท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง และนำวัสดุอุปกรณ์มาให้เด็กดู เพื่อกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นสนใจในการทำกิจกรรม

ขั้นดำเนินกิจกรรม ครูอธิบาย หรือสาธิตวิธีการทำกิจกรรมใหม่ของวันนั้น และทบทวนกิจกรรมของวันที่ผ่านมาเพื่อนำมาเป็นกิจกรรมให้เด็กเลือกทำอีก จากนั้นสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม โดยให้เด็กเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลง คือให้เด็กเลือกทำกิจกรรม จาก 3 กิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมใหม่ของวัน 1 กิจกรรม และกิจกรรมเก่าของวันที่ผ่านมา 2 กิจกรรม เด็กเลือกเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจภายใต้เงื่อนไขจำนวนสัญลักษณ์ของกิจกรรมนั้น ๆ ถ้าหากเด็กไม่

มีสัญลักษณ์ของกิจกรรมที่ตนต้องการ เด็กจะต้องเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีจำนวนสัญลักษณ์กิจกรรมเหลืออยู่ก่อน เมื่อเด็กทำกิจกรรมใดเสร็จแล้วให้นำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง ครูจดบันทึกผลงานที่เด็กเล่า จากนั้นเด็กหมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป และเด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ทำ และเด็กเลือกนำผลงานของตนมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง และครูสนทนาซักถามด้วยคำถามที่ให้เด็กสะท้อนถึงการจดจ่อใส่ใจการควบคุมอารมณ์ และการติดตามประเมินตนเองในการทำกิจกรรมที่ผ่านมา

3.3.1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3.1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ และคู่มือการใช้แผนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของกิจกรรมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชาวชายโขง ปร.ด (สารสนเทศศึกษา) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาด้านสถิติสำหรับการวิจัย

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารินทิพย์ ศรีกุลา ศพ.ม. (ปฐมวัยศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาด้านการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

4) ครูชญานนท์ สุวรรณเพชร (ค.ม.) การศึกษาปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนคณะเทศบาลนครกรุงเทพ 3 ตำบลนาอุดม อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย

5) ครูทิพย์มณี เลขาขำ (กศ.ม) การศึกษาปฐมวัย นักวิชาการอิสระด้านการสอนเด็กปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย

ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าของการจัดกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์การประเมินและแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) เป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 แปลความว่า ความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 แปลความว่า ความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 แปลความว่า ความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 แปลความว่า ความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 แปลความว่า ความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จากคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 แปลความว่า ความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 แปลความว่า ความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 แปลความว่า ความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 แปลความว่า ความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 แปลความว่า ความเหมาะสมน้อยสุด

เกณฑ์การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ซึ่งผลประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51–5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78)

3.3.1.6 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1) ปรับแก้คำ และเนื้อหาให้ถูกต้อง

2) ปรับแก้กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ให้สอดคล้องกับหมวดหมู่

3.3.1.7 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

3.3.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยของ นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2561), สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู (2557), สุภาวดี พึ่งฉิ่ง (2562), และสุภาวดี หาญเมธี (2564) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

3.3.2.2 สร้างแบบสังเกตและคู่มือความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ รวมคะแนนการประเมิน 36 คะแนน โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
1. ด้านการจดจ่อใส่ใจ		
1.1 ตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ	3	ตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบด้วยตนเอง
	2	ฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างตั้งใจเป็นบางช่วง
	1	ไม่ฟังครูอธิบายกิจกรรม
1.2 เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จ	3	เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง
	2	เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จได้โดยมีผู้ชี้แนะ
	1	ไม่สามารถเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องแม้มีผู้ชี้แนะ
1.3 จดจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม	3	จดจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม
	2	จดจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด และสนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรมบางช่วง แต่เมื่อมีผู้ชี้แนะก็สามารถกลับมาตั้งใจทำผลงานของตนเอง
	1	ทำผลงานไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนด และไม่มีจดจ่อในการทำผลงาน สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
1.4 ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนจนครบทุกคน	3	ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนจนครบทุกคน
	2	ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนในบางช่วง
	1	ไม่ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อน
2. ด้านการควบคุมอารมณ์		
2.1 ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเองโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่น	3	ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเองโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่น
	2	ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเอง และบางครั้งเผลอไปรบกวนผู้อื่น แต่เมื่อมีผู้ชี้แนะก็กลับมาควบคุมตนเองได้
	1	ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และไปรบกวนผู้อื่นขณะทำกิจกรรม แม้มีผู้ชี้แนะก็ไม่สามารถกลับมาควบคุมตนเองได้
2.2 รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้	3	รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
	2	รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้โดยมีผู้ชี้แนะ
	1	ไม่สามารถรอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ และไม่สามารถอดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้แม้มีผู้ชี้แนะ

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
2.3 เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการได้อย่างเหมาะสม	3	เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการได้อย่างเหมาะสม
	2	เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการได้อย่างเหมาะสมบ้างเล็กน้อย
	1	เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการไม่เหมาะสม
2.4 ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรม	3	ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
	2	ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรมได้โดยมีผู้ชี้แนะ
	1	ไม่สามารถควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และพฤติกรรมที่เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรมได้แม้มีผู้ชี้แนะ
3. ด้านการติดตามประเมินตนเอง		
3.1 บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเอง	3	บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง
	2	บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
	1	ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้ แม้ได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
3.2 บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไร	3	บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไรให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง
	2	บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไรให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
	1	ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไร แม้ได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
3.3 บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่าขณะทำกิจกรรมรู้สึกอย่างไร	3	บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรมหรือขณะนี้รู้สึกอย่างไร ให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง
	2	บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรมหรือขณะนี้รู้สึกอย่างไรให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
	1	ไม่สามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรม หรือขณะนี้รู้สึกอย่างไร แม้ได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
3.4 บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไร	3	บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไร ให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง
	2	บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไรให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
	1	ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไรแม้ได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลระดับความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม และรายด้าน ดังนี้

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม คะแนนเต็ม 36 คะแนน เกณฑ์การแปลผลแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 24.01 – 36.00 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดี

คะแนน 12.01 – 24.00 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 0.00 – 12.00 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับควรเสริม

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยรายด้าน คะแนนเต็ม 12 คะแนน เกณฑ์การแปลผลแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 8.01 – 12.00 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดี

คะแนน 4.01 – 8.00 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 0.00 – 4.00 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับควรเสริม

3.3.2.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อคำถาม (IOC: Index of Item Objective Congruence)

3.3.2.4 นำผลการประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องด้านภาษาและเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อคำถาม (IOC: Index of Item Objective Congruence) ของไพศาล วรคำ (2566) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

+ 1 เมื่อจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับข้อคำถาม

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับข้อคำถาม

- 1 เมื่อจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับข้อคำถาม

3.5.2.5 พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องด้านภาษาและเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อคำถาม ซึ่งแบบประเมินชุดนี้ มีค่าดัชนีความสอคคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้คำแนะนำ คือ ปรับแก้คำ เนื้อหาลักษณะของพฤติกรรมในรายการประเมินให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

3.5.2.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์และนำไปประเมินกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลก่อนและหลังในการวิจัยครั้งนี้

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ผู้วิจัยดำเนินเรื่องยื่นขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และผ่านขั้นตอนการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม ตามใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หมายเลขสำคัญโครงการ HE000014 ลำดับที่ 014/2568

3.4.2 เริ่มทดลองการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2568 ถึงวันที่ 11 เมษายน 2568 รวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์

3.4.3 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก

3.4.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมาประเมินก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ (Pre-test) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตและประเมินด้วยตนเองจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้ 3 กิจกรรม ดังนี้ 1) ปอม ปอม 2) ปักแผ่นเฟรม 3) เปเปอร์เคลย์

3.4.5 ชี้แจงขั้นตอนในกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ และการปฏิบัติกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัยได้เข้าใจ

3.4.6 ดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษตามแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งทำการทดลองในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน (วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี) วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3.4.7 เมื่อดำเนินการทดลองครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการประเมินหลังการจัดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่าง (Post-test) โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยฉบับเดียวกันและใช้วิธีการประเมินแบบเดียวกันกับก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

3.4.8 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยไปทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ และสรุปผลการวิจัย โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ (One group pretest-posttest design) ของ ไพศาล วรคำ (2566) มีลักษณะการวิจัย ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	สอบก่อน (Pretest)	ทดลอง	สอบหลัง (Posttest)
E	O_1	X	O_2

ความหมายของสัญลักษณ์

E หมายถึง กลุ่มทดลอง

X หมายถึง การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษที่ส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

O_1 หมายถึง การประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

O_2 หมายถึง การประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

3.5.2 วิเคราะห์ผลของความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.3 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติพื้นฐาน

3.6.1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวนจากสูตร (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558) ดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{n} \quad (3\text{-}1)$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.6.1.2 วิเคราะห์หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร (ไพศาล วรคำ, 2566) ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{n}(X_i - \overline{X})^2}{n-1}} \quad (3\text{-}2)$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

X_i แทน จำนวนคะแนนของนักเรียน

n แทน จำนวนสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีดัชนีความสอดคล้อง โดยคำนวณจากสูตร (ไพศาล วรคำ, 2566) ดังนี้

$$IOC = \frac{ER}{n} \quad (3\text{-}3)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

R แทน คะแนนความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.6.3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent Samples โดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - \left(\sum D\right)^2}{\left(N-1\right)}}} \quad (3\text{-}4)$$

เมื่อ t แทน สถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิจัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลอง และการแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
K	แทน	คะแนนรายข้อ
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$S.D.$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-test (Dependent – Samples)
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย สะท้อนการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงบรรยาย สะท้อนการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ ส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเอง เนื่องจากกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดจินตนาการผ่านการม้วนกระดาษ ด้วยการม้วนเส้นกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่าง ๆ พื้นฐาน แล้วนำมาออกแบบ จัดวาง ต่อเติมกับสื่อวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดเป็นผลงานต่าง ๆ ตามความคิดและจินตนาการ ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการกิจกรรม จำนวน 24 แผนการจัดกิจกรรม รวมระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านการวัดและประเมินผล พิจารณาความสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม สื่อ ซึ่งผลการประเมินมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.78 แปลความได้ว่าแผนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมมากที่สุด แผนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย 1) หมวดหมู่รูปทรงพื้นฐาน 2) หมวดหมู่ดอกไม้ 3) หมวดหมู่ผลไม้ 4) หมวดหมู่ผัก 5) หมวดหมู่อาหาร 6) หมวดหมู่สัตว์ 7) หมวดหมู่ยานพาหนะ 8) หมวดหมู่ของใช้ ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นนำ เป็นขั้นที่ครูใช้วิธีการร้องเพลง ท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางเพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ผ่านเสียงเพลง และจังหวะของคำคล้องจอง ทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลายก่อนเข้าสู่การทำกิจกรรม จากนั้นครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น ทำให้เด็กตั้งใจฟัง และจดจ่อกับวัสดุอุปกรณ์ที่ครูนำมา ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมในขั้นนี้ ขณะที่ครูเริ่มต้นกิจกรรมด้วยการร้องเพลง ท่องคำคล้องพร้อมกับทำท่าทางประกอบ พฤติกรรมของเด็กบางคนจะมีท่าทางเพียงแค่นั่งมอง ไม่ร่วมในกิจกรรม และชักชวนเพื่อนคุย เมื่อครูชักชวนเรียกชื่อเด็กคนนั้น ๆ จึงหันกลับมาสนใจครูและกิจกรรม เมื่อครูนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาให้เด็กดู เด็กส่วนใหญ่จะลุกเดินออกจากที่นั่งของตนเองเพื่อมายืนดูหรือหยิบจับวัสดุอุปกรณ์นั้น ๆ หากมีเด็ก 1-2 คนลุก

ขึ้นมา เด็กคนอื่นจะลุกขึ้นมาเช่นเดียวกัน ครูต้องบอกให้เด็กกลับไปนั่งที่เดิมอยู่บ่อยครั้ง เมื่อจัดกิจกรรมผ่านไปได้ระยะหนึ่งในช่วงสัปดาห์ที่ 4 เป็นต้นไป จะเห็นพฤติกรรมของเด็กที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไปเกี่ยวกับความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีการพัฒนาขึ้น เด็กจะจดจ่อใส่ใจในกิจกรรม สังเกตได้จากเมื่อเด็กร้องเพลง ท่องคำคล้องจองทำท่าทางไปพร้อมกับครูได้จนจบโดยไม่ชวนเพื่อนคุย ถึงแม้เนื้อเพลงหรือคำคล้องจองในบางสัปดาห์จะมีเนื้อหาที่ยาวก็ตาม และในขณะที่ครูกำลังแนะนำวัสดุอุปกรณ์ เด็กสามารถจดจ่อใส่ใจ ควบคุมอารมณ์ตนเองโดยการนั่งฟังแม้ว่าจะมีเด็กบางคนที่จะขยับตัวชะเง้อขึ้นดูบ้าง แต่ไม่ลุกขึ้นยืนเดินมาเหมือนระยะแรก ๆ ของการจัดกิจกรรม และสามารถฟังครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์ทีละชิ้นได้จนจบ

ภาพที่ 4.1 เด็กนั่งฟังครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์อย่างจดจ่อใส่ใจ

ขั้นดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ครูอธิบาย หรือสาธิตวิธีการทำกิจกรรม โดยในแต่ละวันครูจะมีกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษให้เด็กเลือกทำ 3 กิจกรรม ซึ่งจะประกอบไปด้วยกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 กิจกรรม และกิจกรรมที่เด็กรู้จักหรือเด็กบางคนได้ทำผ่านมาแล้วจากวันอื่น ๆ 2 กิจกรรม ในขั้นนี้ครูสร้างข้อตกลงกับเด็กในการเข้าทำกิจกรรม โดยให้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจภายใต้เงื่อนไขจำนวนสัญลักษณ์ของการเข้าทำกิจกรรมนั้น ๆ ถ้าหากเด็กไม่มีสัญลักษณ์ของกิจกรรมที่ตนต้องการ เด็กจะต้องเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีจำนวนสัญลักษณ์กิจกรรมเหลืออยู่ก่อน เมื่อเด็กทำกิจกรรมใดเสร็จแล้วให้นำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง ครูจดบันทึกผลงานที่เด็กเล่าจากนั้นเด็กหมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป และเด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน ในระยะแรกของการจัดกิจกรรมระหว่างสัปดาห์ที่ 1-3 พฤติกรรมของเด็กในขณะที่ครูอธิบาย สาธิตการทำกิจกรรม มีเด็กบางคนชวนเพื่อนคุย และมาหยิบวัสดุ อุปกรณ์เล่น เมื่อถึงช่วงของการเลือกเข้าทำกิจกรรมซึ่งครูจะมีข้อตกลงในการเข้าทำกิจกรรมกับเด็ก เด็กจะเดินเข้าไปทำกิจกรรมเลย หรือเด็ก

บางคนมีสัญลักษณ์เข้าทำกิจกรรมหนึ่ง แต่ก็เข้าไปทำอีกกิจกรรมหนึ่งซึ่งไม่ตรงกับที่ตนเองเลือกไว้ และเด็กบางคนเมื่อเปลี่ยนกิจกรรมก็จะเข้าไปทำกิจกรรมนั้นเลย โดยไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการเข้า ทำกิจกรรม และในขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมม้วนกระดาษรูปทรงพื้นฐาน ที่เด็กจะต้องนำเส้นกระดาษมาม้วนให้เป็นรูปทรงต่าง ๆ เมื่อเด็กกำลังม้วนแล้วเส้นกระดาษหลุดออกจากเข็มม้วน หรือเมื่อม้วนกระดาษแล้วไม่ได้รูปทรงตามที่ต้องการ จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกว่าไม่อยากทำต่อ เช่น ถอนหายใจแรง, เอากระดาษไปทิ้ง, บอกครูว่าทำไม่ได้, บอกครูว่าหนูหงุดหงิด หรือเด็กบางคนเร่งรีบในการทำผลงานให้เสร็จเพื่อที่จะได้ไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้ผลงานบางชิ้นไม่สมบูรณ์ และไม่เรียบร้อย เมื่อนำผลงานมาเล่าให้ครูฟังบอกเล่ารายละเอียดของผลงานได้เพียงสั้น ๆ เช่น “หนูทำดอกไม้”, “อันนี้คือส้ม 2 ลูก” เมื่อจัดกิจกรรมผ่านไปได้ในช่วงของสัปดาห์ที่ 5 เป็นต้นไป เด็กมีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความสามารถในการกำกับตนเอง ด้านจดจ่อใส่ใจ ด้านควบคุมอารมณ์ ด้านการติดตามประเมินตนเองที่เปลี่ยนแปลงไปสังเกตได้จาก ขณะที่เด็กทำกิจกรรมสัตว์ที่หนูชอบปะ ติด ต่อเติม เด็กค่อย ๆ ม้วนกระดาษตามรูปทรงที่ตนเองต้องการอย่างเบามือ แล้วนำมาจัดเรียงเป็นรูปสัตว์ที่ตนเองชอบ และตกแต่งผลงานด้วยการฉีกกระดาษสีเป็นชิ้นเล็ก ๆ มาปะติดตามจินตนาการ และในขณะทำผลงานเด็กก้มหน้าก้มตาทำผลงานของตนเองอย่างตั้งใจจนสำเร็จ โดยไม่สนใจสิ่งเร้ารอบตัว เมื่ออยากทำกิจกรรมอื่นแต่เห็นเพื่อนยังทำไม่เสร็จก็สามารถรอคอยได้ เช่น เด็กบางคนทำกิจกรรมเสร็จแล้วและต้องการที่จะเปลี่ยนกิจกรรม แต่กิจกรรมที่ต้องการเพื่อนยังทำไม่เสร็จ เด็กสามารถรอคอยโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่นได้ สังเกตจากเด็กเดินมาบอกครูว่า “หนูทำกิจกรรมนี้เสร็จแล้วค่ะ หนูขอนั่งรอทำกิจกรรมนั้นได้ไหมคะ” และบางคนเลือกที่จะนั่งต่อเติมผลงานของตนเองรอ และเมื่อเด็กทำผลงานเสร็จก็สามารถบอกเล่าผลงานของตนเองให้ครูฟังโดยมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น เช่น “หนูทำดอกไม้สวย แล้วก็มีผีเสื้อด้วยนะคะ แล้วผีเสื้อบินมากินน้ำหวานค่ะ” และแสดงสีหน้าที่ยิ้มแย้ม แววตาสดใส ชักชวนให้เพื่อนดูผลงาน และเล่าผลงานของตนให้เพื่อนฟังว่าตนทำอะไร และมีเด็กบางคนเมื่อทำผลงานกิจกรรมเสร็จนำมาเล่าให้ครูฟังแล้วจะบอกกับครูต่อว่าอยากไปทำกิจกรรมอะไรและต่อด้วยกิจกรรมอะไรได้

ภาพที่ 4.2 เด็กทำผลงานของตนเองอย่างตั้งใจจนสำเร็จโดยไม่สนใจสิ่งเร้ารอบตัว

ขั้นสรุป เป็นขั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ทำ เด็กเลือกนำผลงานของตนมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง ครูสนทนาซักถามด้วยคำถามที่ให้เด็กสะท้อนถึงการจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์และการติดตามประเมินตนเอง ในการทำกิจกรรมที่ผ่านมา ขั้นนี้ครูเน้นการสะท้อนตนเอง และการพูดคุยอย่างมีเป้าหมาย โดยครูให้เด็กนั่งเป็นวงกลมแล้ววางผลงานที่ตนเองเลือกมาไว้ข้างหน้า จากนั้นพาเด็ก ๆ เดินรอบวงกลมเพื่อชมผลงานของเพื่อนแล้วให้เด็กนั่งลงตรงกับผลงานของตนเองแล้วหยิบผลงานขึ้นมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง แล้วสนทนาซักถามให้เด็กคิดย้อนทบทวนพฤติกรรม ความรู้สึกของตนเองต่อการทำกิจกรรม เช่น บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานต้องแก้ไขปรับปรุงผลงานที่ทำไปแล้วอย่างไร ขณะที่ทำกิจกรรมรู้สึกอย่างไร และชอบกิจกรรมใดมากที่สุดเพราะอะไร ในการจัดกิจกรรมช่วงแรกของการทดลอง พฤติกรรมเด็กที่แสดง คือ เด็กบางคนจะบอกเล่าผลงาน และความรู้สึกของตนเองต่อผลงานเพียงสั้น ๆ “หนูทำแอปเปิ้ล เพราะว่าชอบ”, “อันนี้คือรถ” และในขณะที่เพื่อนเล่าผลงานเด็กบางคนแสดงพฤติกรรมถึงความไม่สนใจต่อการนำเสนอ เช่น ก้มหน้า แกะเล็บมือเล็บเท้า เล่นเสื้อผ้าของตนเอง เมื่อจัดกิจกรรมไปในช่วงสัปดาห์ที่ 4 เป็นต้นไปจะเริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กใน ด้านจดจอใส่ใจ ด้านการติดตามประเมินตนเอง ได้อย่างชัดเจนขึ้นเรื่อย ๆ เด็กสามารถสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของตนเองได้โดยมีรายละเอียดมากขึ้น เช่น “หนูชอบกิจกรรมดอกไม้ในแจกันปะ ติด ต่อเติมมากที่สุด เพราะว่าหนูชอบที่กิจกรรมนี้มีแจกันดอกไม้ให้หนูด้วย ถ้าครั้งหน้าหนูอยากเพิ่มเติมดอกไม้ให้เยอะๆ แล้วก็เพิ่มผีเสื้อใส่ตรงนี้”, “ตอนทำรู้สึกสนุก เพราะได้ม้วนแล้วก็บีบเป็นรูปต่าง ๆ แล้วหนูก็ทำได้หลายอันมาก พอเราม้วนได้เยอะ ๆ ก็เอามาทำเป็นดอกไม้ได้” , “ตอนแรกหนูก็รู้สึกอึดอัด เพราะมันทำยากมาก แต่พอม้วนไปก็เริ่มชิน หนูก็ทำได้ แล้วหนูก็ดีใจ”, “หนูปลูกดอกไม้ไว้ที่ข้างบ้านค่ะ ครั้งหน้าหนูจะม้วนกระดาษมาทำหลังคาบ้านค่ะ” และในขณะที่เพื่อนบอกเล่าผลงานเด็กแสดงพฤติกรรมถึงความใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของเพื่อน คือ เมื่อเพื่อนเล่าเสร็จเด็กยกมือถาม หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของเพื่อน เช่น

ตัวอย่างที่ 1 ขณะที่เด็กกำลังนำเสนอผลงาน

เพื่อน : “ดอกไม้ของเธอสวยจัง เธอทำยังไงหรอ”

ผู้เล่า (เจ้าของผลงาน) : “เราก็เอากระดาษมาแล้วมาวางตรงกลางก่อน 1 อันให้เป็นเกสร แล้วก็รูปดวงตามาเรียงรอบ ๆ”

ครู : “แล้วหนูรู้สึกอย่างไรกับผลงานของเพื่อน”

เพื่อน : “หนูรู้สึกชอบค่ะ เพราะว่าเพื่อนทำสวยมากเลยค่ะ”

ผู้เล่า (เจ้าของผลงาน) : หันหน้าไปยิ้มกับเพื่อน

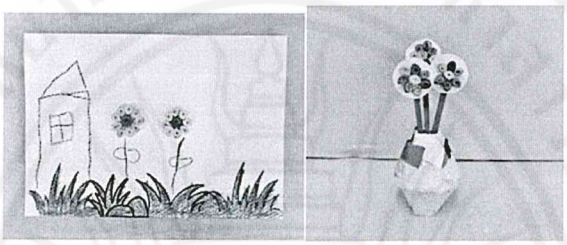
ตัวอย่างที่ 2 ขณะที่เด็กทำผลงานเสร็จ

เจ้าของผลงาน : *"ของเราสวยไหม"*

เพื่อน : *"สวยจัง เธอทำยังไงหรอ"*

เจ้าของผลงาน : ยิ้มให้เพื่อน จากนั้นสอนเพื่อนม้วนกระดาษ

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกกรรมการกำกับตนเองด้านการควบคุมอารมณ์เมื่อมีเพื่อนชื่นชมผลงานเด็กก็แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 4.3 ภาพผลงานสะท้อนพฤติกรรมเด็กเชื่อมสู่คำบรรยาย

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

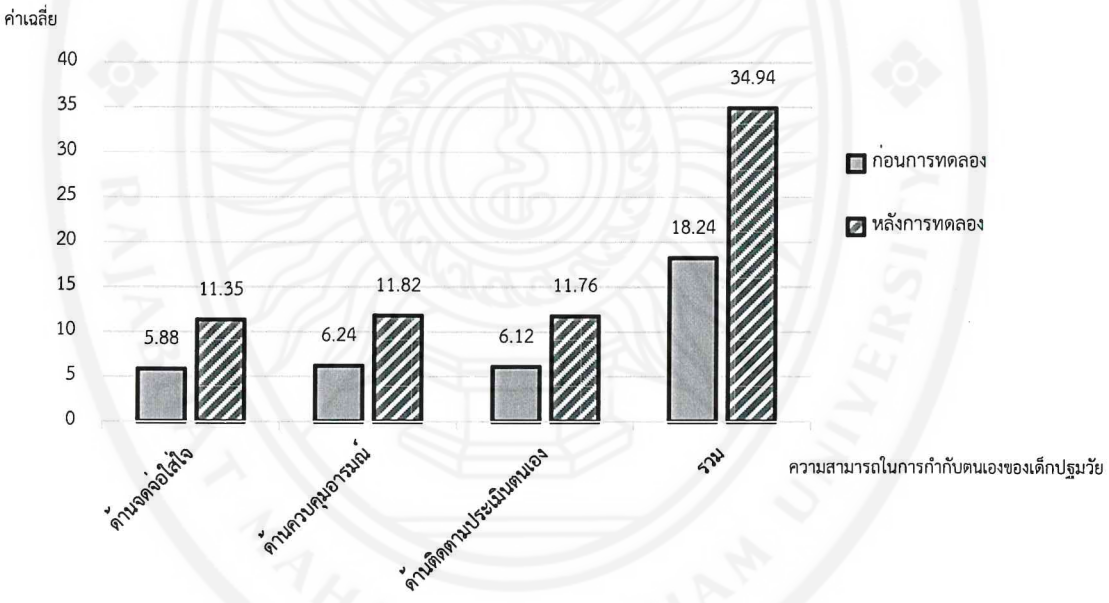
ตารางที่ 4.1 ค่าเปรียบเทียบความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	N	K	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง			t
			$\overline{X}$	$S.D.$	ระดับ	$\overline{X}$	$S.D.$	ระดับ	
1. ด้านการจดจ่อใส่ใจ	17	12	5.88	1.73	พอใช้	11.35	1.22	ดี	15.42**
2. ด้านการควบคุมอารมณ์	17	12	6.24	1.75	พอใช้	11.82	0.39	ดี	13.57**
3. ด้านการติดตามประเมินตนเอง	17	12	6.12	1.80	พอใช้	11.76	0.75	ดี	13.74**
รวม	17	36	18.24	4.55	พอใช้	34.94	1.56	ดี	17.51**

หมายเหตุ. ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.1 ปรากฏว่าความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนการจัดกิจกรรม มีค่า $\overline{X}$ = 1.51, $S.D.$ = 0.37 อยู่ในระดับพอใช้ หลังการจัดกิจกรรมมีค่า $\overline{X}$ = 2.91, $S.D.$ = 0.12 อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจดจ่อใส่ใจ ก่อนการจัดกิจกรรม มีค่า $\overline{X}$ = 1.45, $S.D.$ = 0.38 อยู่ในระดับพอใช้ หลังการจัดกิจกรรม มีค่า $\overline{X}$ = 2.85, $S.D.$ = 0.28 อยู่ในระดับดี ด้านการควบคุมอารมณ์ ก่อนการจัดกิจกรรมมีค่า $\overline{X}$ = 1.51, $S.D.$ = 0.37 อยู่ในระดับพอใช้ หลังการจัดกิจกรรม มีค่า $\overline{X}$ = 2.91, $S.D.$ = 0.12 อยู่ในระดับดี และด้านการติดตามประเมินตนเอง ก่อนการจัดกิจกรรม มีค่า $\overline{X}$ = 1.52, $S.D.$ = 0.44 อยู่ในระดับพอใช้ หลังการจัดกิจกรรม มีค่า $\overline{X}$ = 2.94, $S.D.$ = 0.09 อยู่ในระดับดี และความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้เห็นความแตกต่างเด่นชัด ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยรายด้านของความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยนำเสนอเป็นแผนภูมิ ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยรายด้านจากแบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ ที่ส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำ การเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มทำกิจกรรม 2) ขั้นดำเนินกิจกรรม การเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลง และ 3) ขั้นสรุป การนำเสนอผลงาน

5.1.2 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษมีความสามารถในการกำกับตนเองสูงขึ้น ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการกำกับตนเอง เนื่องจากกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้

ถ่ายทอดความคิดจินตนาการผ่านการม้วนเส้นกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่าง ๆ แล้วนำมาออกแบบจัดวางประกอบให้เป็นรูปนำมาต่อเติมกับสื่ออุปกรณ์อื่น ๆ ด้วยวิธีการวาดภาพระบายสี ฉีก ตัด ปะ การปั้นต่อเติม เกิดเป็นผลงานต่าง ๆ ตามความคิดและจินตนาการอย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ John Dewey ที่กล่าวว่า Learning by Doing เป็นการให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดการเรียนรู้ และเกิดเป็นองค์ความรู้ที่มีความสำคัญต่อตัวผู้เรียน (ลลิดา ศิระวงษ์, 2566) และเมื่อเด็กทำผลงานเสร็จเด็กบอกเล่าผลงานของตนเอง เช่น “หนูทำดอกไม้สวย แล้วก็มีผีเสื้อด้วยนะคะ แล้วผีเสื้อบินมากินน้ำหวาน” ขณะที่เด็กพูดถึงผลงานของตนเองสีหน้าแววตายิ้มแย้มสดใส ชักชวนให้เพื่อนดูผลงาน ดังที่ ปีเตอร์สัน (Peterson, 1958, p. 101, อ้างถึงใน อโนชา ถิรธำรง, 2550) ได้กล่าวว่า ศิลปะเป็นแนวทางในการแสดงออกของเด็ก เด็กต้องการโอกาสในการแสดงออก เด็กสามารถถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจรวมทั้งบุคลิกภาพ ความอิสระของเด็กออกมาสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากประสบการณ์ และจินตนาการของเด็กแต่ละคนนั่นเอง นอกจากนี้กิจกรรมศิลปะยังเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ตามความรู้สึก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) อีกทั้งยังสอดคล้องกับปิ่นทอง นันทะลาด (2563) ที่กล่าวว่า การทำงานศิลปะเด็ก คือกระบวนการพัฒนาสมอง การทำงานศิลปะช่วยให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย ระบายสิ่งที่อยู่ข้างในออกมา ลดความกดดัน เป็นการพัฒนาสมองส่วนอารมณ์ ขณะทำงานศิลปะเด็กจะนำเอาข้อมูลที่รู้และเก็บอยู่ในสมองมาประมวลผลที่สมองส่วนหน้า สมองส่วนหน้าสั่งไปที่สมองส่วนควบคุมการเคลื่อนไหว (Motor Cortex) ส่งสัญญาณไปที่มือ มือทำตามที่สมองสั่ง การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเป็นการนำเส้นกระดาษมาม้วนให้เป็นรูปทรงต่าง ๆ จึงต้องอาศัยการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อมือให้ประสานสัมพันธ์กับตา ความละเอียด ความประณีต และความตั้งใจเป็นอย่างมาก เพื่อให้ม้วนเส้นกระดาษออกมาเป็นรูปทรงที่ต้องการได้ และในรูปแบบของการทำกิจกรรมครูจัดเตรียมกิจกรรมไว้ทั้งหมด 3 กิจกรรมต่อหนึ่งวัน เด็กจะได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจภายใต้เงื่อนไขจากจำนวนสัญลักษณ์ของการเข้าทำกิจกรรมนั้น ๆ ถ้าหากเด็กไม่มีสัญลักษณ์ของกิจกรรมที่ตนต้องการเด็กจะต้องเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีจำนวนสัญลักษณ์กิจกรรมเหลืออยู่ก่อนซึ่งเด็กจะต้องควบคุมตนเองในการรอคอย เช่น พฤติกรรมเด็กที่แสดงออก คือ เด็กบอกว่ากับครูว่า “หนูทำกิจกรรมนี้เสร็จแล้วค่ะ หนูขอนั่งรอทำกิจกรรมนั้นได้ไหมคะ” ซึ่งเงื่อนไขของการเข้าทำกิจกรรมเช่นนี้จะเป็นการฝึกให้เด็กสามารถการกำกับตนเอง ด้านการจดจ่อใส่ใจ ด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการติดตามประเมินตนเอง ในการทำผลงานจนสำเร็จ สอดคล้องกับ ณชนก หล่อสมบูรณ์ และโสมฉาย บุญญานันต์ (2564) กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านงานศิลปะ ทำให้เด็กมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมศิลปะจะ

ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีสมาธิ เข้าใจตนเองและสังคม จนพัฒนาไปสู่ความมั่นใจและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย ใจซื่อตรง (2561) ที่กล่าวไว้ว่า ศิลปะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในหลากหลายมิติ ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ พัฒนาให้เด็กเกิดสมาธิและความสามารถในการจดจ่อทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความตั้งใจ ความพยายามในการทำงาน และพัฒนาด้านจิตใจ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ระบายอารมณ์ ความคับข้องใจ และความรู้สึกต่าง ๆ ผ่านผลงานศิลปะ อันนำไปสู่ความสุข ความมั่นใจในตนเอง และการตระหนักรู้ในคุณค่าของตน นอกจากนี้ศิลปะยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของเด็ก เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักรอคอย และการเรียนรู้ที่จะแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของตนเองอย่างเหมาะสม รวมถึงการเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทั้งยังช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนเองสร้างสรรค์อีกด้วย ในการวิจัยครั้งนี้เด็กได้ผ่านการลงมือทำกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษด้วยรูปแบบที่หลากหลายจากวิธีการม้วนกระดาษ เพื่อให้ได้รูปทรงต่าง ๆ มาสร้างสรรค์ต่อเติม เด็กได้ฝึกฝนทำซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ทำให้เด็กได้อยู่กับตนเอง ควบคุมอารมณ์ของตนเอง จดจ่อใส่ใจขณะทำกิจกรรม ได้มีการประเมินตนเองความรู้สึกของตนต่อผลงาน สอดคล้องกับกฎแห่งการเรียนรู้ธอร์นไดค์ ที่ว่าด้วยกฎของการฝึกหัด (Law of Exercise) ที่ว่าการเรียนรู้ใดก็ตามหากเกิดขึ้นแล้วได้รับการกระทำซ้ำไปเรื่อย ๆ ย่อมเกิดเป็นความชำนานและพัฒนาเป็นความเคยชินในที่สุด ยิ่งฝึกมากความถูกต้องสมบูรณ์ก็ยิ่งมากขึ้นเรื่อย ๆ การเรียนรู้ใดก็ตามหากเกิดขึ้นแล้วขาดการกระทำซ้ำ ก็ย่อมเกิดความเสื่อมถอยลดประสิทธิภาพลงไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งลืมเลือนไปที่สุด (สอนประจันทร์ เสียงเย็น, 2559) เพราะการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจะเป็นการสร้างเครือข่ายเส้นใยประสาทเชื่อมโยงสมองหลาย ๆ บริเวณด้านหลังกับสมองส่วนหน้าสุดเพื่อจะช่วยให้เด็กมีทักษะการคิดที่ช่วยให้สามารถกำกับตนเองไปสู่เป้าหมายได้ (สุภาวดี หาญเมธีและคณะ, 2561) และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ แก่นกระโทก และปัทมาวดี เล่ห์มงคล (2566) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติเพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลางและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดีมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ พบว่า มีคะแนนการกำกับตนเองประกอบด้วย การจดจ่อใส่ใจการควบคุมอารมณ์ การติดตามประเมินตนเอง หลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติสูงขึ้นทุกด้าน

5.2.2 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอธิบายความสามาถในการกำกับตนเอง ด้านการจดจ่อใส่ใจ ด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการติดตามประเมินตนเอง ได้ดังนี้

5.2.2.1 ด้านการจดจ่อใส่ใจ การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองด้านการจดจ่อใส่ใจของเด็กสูงขึ้น เนื่องจากในการทำกิจกรรมเด็กจะต้องตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรม การนำเสนอผลงานของเพื่อน รวมไปถึงการใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ และเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้อง มีสมาธิตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม ในการทำกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษนั้นเด็กจะต้องนำเส้นกระดาษมาม้วนเพื่อให้ได้เป็นรูปทรงต่าง ๆ ออกมาแล้วนำมาต่อเติมเป็นผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ปะติด วาดภาพต่อเติม หรือนำผลงานจากการม้วนเส้นกระดาษมาประกอบการปั้นให้เป็นผลงานต่าง ๆ ซึ่งในขั้นตอนของการม้วนเส้นกระดาษจะใช้เวลานาน และเด็กต้องควบคุมกล้ามเนื้อมือให้ประสานสัมพันธ์กับตาในการจับเข็มม้วนกระดาษ ต้องใช้ความละเอียด ประณีต และความตั้งใจเป็นอย่างมาก ให้ได้ชิ้นงานออกมาทีละชิ้น หรือทีละรูปทรงของกระดาษที่ม้วน เพื่อที่จะนำมาประกอบเป็นรูปต่าง ๆ จากตัวอย่างกิจกรรม สัตว์ที่หนูชอบ เด็กจะค่อย ๆ ม้วนกระดาษตามรูปทรงที่ตนเองต้องการอย่างเบามือแล้วนำมาจัดเรียงเป็นรูปสัตว์ที่ตนเองชอบ และตกแต่งผลงานด้วยการฉีกกระดาษสีเป็นชิ้นเล็ก ๆ มาปะติดตามจินตนาการ และในขณะทำผลงานเด็กก้มหน้าทำผลงานของตนเองอย่างตั้งใจจนสำเร็จโดยไม่สนใจสิ่งเร้ารอบตัว เมื่อทำเสร็จในช่วงของการเล่าผลงาน เด็กตั้งใจฟังเพื่อนเล่าผลงานจนจบ จากพฤติกรรมตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสามารถในการกำกับตนเองด้านการจดจ่อใส่ใจของเด็ก ดังที่สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู (2557) กล่าวถึงการกำกับตนเองเป็นพฤติกรรมในการควบคุมตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง ความสนใจ การตั้งเป้าหมายเพื่อให้การกระทำต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตภรณ์ อุทุมพร, วณิชชา สิทธิพล และกิตติมา บุญยศ (2566) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิดเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 พบว่า พฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล หลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิด นักเรียนมีพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

5.2.2.2 ด้านการควบคุมอารมณ์ การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองด้านการควบคุมอารมณ์ของเด็กสูงขึ้น เนื่องจากกิจกรรมศิลปะจาก

การม้วนกระดาษเป็นกิจกรรมต้องใช้ความละเอียด ประณีต ความตั้งใจเป็นอย่างมาก เด็กจึงมีโอกาสฝึกการจดจ่อมีสมาธิกับการม้วนกระดาษของตนเองโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่น ส่งผลให้เกิดบรรยากาศในการทำกิจกรรมร่วมกันที่สงบ ในการทำกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษนั้นเด็กต้องม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานหลายชิ้นเพื่อนำมาจัดวางให้เป็นภาพต่าง ๆ ได้ เด็กจึงได้ฝึกม้วนกระดาษซ้ำ ๆ หลายครั้ง ซึ่งช่วยให้เด็กได้ฝึกสมาธิ ความอดทน และควบคุมอารมณ์ระหว่างการทำกิจกรรม และในการทำกิจกรรมนั้นมีข้อตกลงและเงื่อนไขเด็กต้องอดทนรอคอยในการทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งทำให้เด็กชะลอความต้องการของตนเอง เด็กต้องยอมรับเงื่อนไขหรือข้อตกลงและจัดการกับอารมณ์ของตนเองในระหว่างรอคอยได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งเมื่อครูและเพื่อนชื่นชมผลงานเสร็จแล้ว เด็กสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสม จากตัวอย่างกิจกรรม เด็กบางคนทำกิจกรรมเสร็จแล้วและต้องการที่จะเปลี่ยนกิจกรรม แต่กิจกรรมที่ต้องการเพื่อนยังทำไม่เสร็จ เด็กสามารถรอคอยโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่นได้ สังเกตจากเด็กเดินมาบอกครูว่า “หนูทำกิจกรรมนี้เสร็จแล้วค่ะ หนูขอนั่งรอทำกิจกรรมนั้นได้ไหมคะ” และบางคนเลือกที่จะนั่งต่อเติมผลงานของตนเองรอ และเมื่อชมผลงานแสดงสีหน้าท่าทางทางที่เหมาะสม เช่น หันหน้าไปยิ้มกับเพื่อน พยักหน้า หรือกล่าวขอบคุณเพื่อน จากพฤติกรรมตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสามารถในการกำกับตนเองด้านการควบคุมอารมณ์ ดังที่ปรารถนา หาญเมธี (2566) กล่าวว่า การยับยั้งชั่งใจสามารถฝึกฝนได้ทั้งที่บ้านและโรงเรียน และทำได้ไม่ยาก เริ่มได้จากฝึกให้เด็กเรียนรู้ที่จะ “รอ” เป็น ฝึกให้ทำทีละอย่าง เมื่อ “ทำสิ่งนี้เสร็จแล้ว” จึงได้ทำสิ่งต่อไป ไม่ทำตามอำเภอใจ ผู้ใหญ่ไม่ตามใจมีกติกาหรือข้อตกลงที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งเด็กจะค่อย ๆ ทำได้มากขึ้นตามพัฒนาการของวัย เมื่อเด็ก ๆ ยั้งใจได้ อดทนรอคอยเป็น คำชมและกำลังใจของผู้ใหญ่จะทำให้พฤติกรรมยับยั้งใจของเขายิ่งดีขึ้น สอดคล้องกับสุภาวดี หาญเมธี และคณะ (2561) ที่กล่าวว่า การฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจะเป็นการสร้างเครือข่ายเส้นใยประสาทเชื่อมโยงสมองหลาย ๆ บริเวณด้านหลังกับสมองส่วนหน้าสุดเพื่อจะช่วยให้เด็กมีทักษะการคิดที่ช่วยให้สามารถกำกับตนเองไปสู่เป้าหมายได้ การให้โอกาสเด็กได้ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เด็กมีการกำกับควบคุมอารมณ์ที่ดี นอกนี้การชะลอเวลาสักนิดให้เด็กคิดก่อนที่จะตอบ การจัดให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ต้องมีการรอคิว มีกฎกติกา จะสามารถช่วยส่งเสริม Executive Functions และ Self-Regulation (EF/SR) ให้เด็กได้ และควรทำสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กพร้อมในการพัฒนา Executive Functions ชั้นสูงยิ่งยิ่งขึ้นไป ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะนุช บุตรราช และอรพรรณ บุตรกตัญญู (2565) ที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะจากสื่อธรรมชาติที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มที่มีต่อการควบคุมอารมณ์ของเด็กปฐมวัย พบว่า กิจกรรมศิลปะจากสื่อธรรมชาติที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มสามารถทำให้เด็กมีพฤติกรรมการควบคุมอารมณ์ที่ดีขึ้น

5.2.2.3 ด้านการติดตามประเมินตนเอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษมีความสามารถในการกำกับตนเอง ด้านการติดตามประเมินตนเองเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากในขณะทำกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเด็กได้สังเกตความเรียบร้อย ความสมบูรณ์ของผลงานตนเอง และเมื่อทำผลงานเสร็จเด็กได้มีโอกาสประเมินผลงานของตนเองผ่านการสนทนาซักถามที่กระตุ้นให้เด็กได้คิดย้อนทบทวนพฤติกรรมและความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม เช่น เด็กสามารถบอกได้ว่าส่วนใดในผลงานที่ตนรู้สึกชอบหรือไม่ชอบแล้วต้องแก้ไขปรับปรุงหรือเพิ่มเติมผลงานที่ทำไปแล้วอย่างไร ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองขณะทำกิจกรรม รวมถึงอธิบายได้ว่าชื่นชอบกิจกรรมใดมากที่สุดเพราะเหตุใด นอกจากนี้เด็กยังได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ และมีโอกาสประเมินสถานการณ์ในขณะทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เช่น เมื่อเด็กต้องการเปลี่ยนไปทำกิจกรรมใหม่แต่เพื่อนยังทำไม่เสร็จ เด็กได้พิจารณาสถานการณ์และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบริบทได้ว่าควรทำอย่างไรต่อไป จากตัวอย่างกิจกรรมเมื่อเด็กทำผลงานเสร็จแล้วเด็กได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของตนเอง “หนูชอบกิจกรรมดอกไม้ในแจกันปะ ติดต่อเติมมากที่สุด เพราะว่าหนูชอบที่กิจกรรมนี้มีแจกันดอกไม้ให้หนูด้วย ถ้าครั้งหน้าหนูอยากเพิ่มเติมดอกไม้ให้เยอะ ๆ แล้วก็เพิ่มผีเสื้อใส่ตรงนี้”, “ตอนทำรู้สึกสนุก เพราะได้ม้วนแล้วก็บีบเป็นรูปต่าง ๆ แล้วหนูก็ทำได้หลายอันมาก พอเราม้วนได้เยอะ ๆ ก็เอามาทำเป็นดอกไม้ได้”, “ตอนแรกหนูก็รู้สึกอึดอัดเพราะมันทำยากมาก แต่พอม้วนไปก็เริ่มชิน หนูก็ทำได้ แล้วหนูก็ดีใจ”, “หนูปลูกดอกไม้ไว้ที่ข้างบ้านค่ะ ครั้งหน้าหนูจะม้วนกระดาษมาทำหลังคาบ้านค่ะ” จากพฤติกรรมตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสามารถในการกำกับตนเองด้านการติดตามประเมินตนเอง ซึ่งการติดตามประเมินตนเอง เป็นความสามารถในการตรวจสอบความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำของตนเองทั้งในระหว่างการทำงานหรือหลังจากทำงานแล้วเสร็จ เพื่อให้มั่นใจว่าจะนำไปสู่ผลดีต่อเป้าหมายที่วางไว้หากเกิดความบกพร่องผิดพลาดก็จะนำไปสู่การแก้ไขได้ทันการณ์ และเป็นการทำให้รู้จักตนเองทั้งในด้านความต้องการจุดแข็งและจุดอ่อนได้ชัดเจนขึ้น รวมไปถึงการตรวจสอบความคิด ความรู้สึกหรือตัวตนของตนเอง กำกับติดตามปฏิกิริยาของตนเอง และดูผลจากพฤติกรรมของตนที่กระทบต่อผู้อื่นความสามารถนี้จะช่วยให้เด็กได้ทบทวนสิ่งที่ทำไป รู้สึกสำนึกผิดแล้วปรับปรุงตนเองใหม่ เช่น เมื่อทำผลงานเสร็จ ได้ทบทวนเพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้น (สุภาวดี หาญเมธี และผาณิต บุญมาก, 2561) และสอดคล้องกับ Dawson and Guare (Dawson and Guare, 2014, อ้างถึงใน สุพัตรา สาริพันธ์ ศิรประภา พฤทธิกุล และเชวง ซ้อนบุญ, 2564) กล่าวว่า การตั้งเป้าหมายให้กับเด็กเพื่อให้เด็กได้ปฏิบัติตามเป้าหมายโดยมีครูคอยสังเกตและกระตุ้นเด็ก ชื่นชมเด็ก เมื่อปฏิบัติครบทุกขั้นตอน และให้เด็กได้มีโอกาสทบทวนการปฏิบัติงาน

ของตนเอง จะทำให้เด็กสามารถตรวจสอบความสำเร็จของตนเองในการทำงานตามเป้าหมายที่วางไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Stipek, D., Recchia, S., and McClintic, S. (1992) ที่ศึกษาการประเมินตนเองของปฐมวัย พบว่า การประเมินตนเองของเด็กเริ่มซึมซับการตอบสนองของผู้อื่นเข้าสู่ภายใน (Internalization) อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยสามารถประเมินผลงานของตนเองและตอบสนองทางอารมณ์ต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวได้อย่างเป็นอิสระจากการคาดหวังต่อปฏิกิริยาของผู้ใหญ่

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ครูควรออกแบบกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษให้มีความเหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการของเด็ก โดยเริ่มจากรูปแบบที่ง่าย และพัฒนาไปสู่รูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น

5.3.1.2 ครูควรจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษประกอบวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่หลากหลาย เช่น วัสดุธรรมชาติ วัสดุเหลือใช้ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์ในมิติที่หลากหลาย และสามารถเลือกใช้วัสดุได้อย่างอิสระตามความสนใจและจินตนาการของตนเอง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.2.1 จากการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะทักษะการกำกับตนเอง ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้สนใจสามารถศึกษาทักษะการคิดเชิงบริหารในกลุ่มทักษะพื้นฐาน หรือกลุ่มทักษะปฏิบัติ

5.3.2.2 ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองด้วยกิจกรรมศิลปะแบบอื่น เช่น มันดาลา พับกระดาษ การปั้น การประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กฤษณา รักนุช. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

กัลยา เรือนรักเรา. (2565). *การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ศิลปะสร้างสรรค์สำหรับพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ กลุ่มทักษะพื้นฐาน ของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

กาญจนา บุญประคม. (2561). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงสมาธิสั้น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). *แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

จารุวรรณ คงทวี. (2551). *การคิดวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละเลงสีด้วยนิ้วมือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฉัตรกมล ปล่อยทอง. (ม.ป.ป.). *มหัศจรรย์ Paper Quilling ม้วนกระดาษเป็นการ์ดแทนใจ*. กรุงเทพฯ: เพชรกะรัต.

ชนิพรรณ จาติเสถียร. (2562). *การประเมินและสร้างเสริมพฤติกรรมเด็กปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชนิสรา พระสุรักษ์. (2555). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบกิจกรรมศิลปะ* (การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ณชนก หล่อสมบูรณ์ และโสมฉาย บุญญานันต์. (2564). กระบวนการเรียนรู้ศิลปะเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหาร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(3), 442-451.

ณชนก หล่อสมบูรณ์. (2565). *รูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะตามแนวคิดการสอนพฤติกรรมศิลปะและการคิดเชิงออกแบบเพื่อเสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของเด็กอนุบาล.* ครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

ณัชชา สนธิ, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร และปัทมาวดี เล่ห์มงคล. (2566). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบดนตรีและจังหวะเพื่อส่งเสริม การกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(6), 1243-1254.

ณัฐรวี วงศ์อริยะกวี. (2552). *การศึกษาการใช้วัสดุธรรมชาติในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ ศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2560). *การประชุมวิชาการการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ครั้งที่ 29 Pediatric Nursing Update 2017 การประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (EF) ในเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: สมาคมพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ประเทศไทย.

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2562). *แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย (MU.EF-101) และกราฟเทียบคะแนนดิบเป็นคะแนนทีของแบบประเมิน MU.EF-101.* สืบค้นจาก https://repository.li.mahidol.ac.th/handle/123456789/52915.

นัฐติกา แก่นจันทร์. (2566). *การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ด้วยกระบวนการการกำกับตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาจิตวิทยา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญทิพา เตชะทรงคุณ. (2556). *ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประภาพรรณ สุวรรณสุข. (2537). *เข้าใจเด็กปฐมวัยในเอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 เล่มที่ 1.* (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธราช.

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2566). *เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF* (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: อมรินทร์คิดส์.

ปรารถนา หาญเมธี. (2566). *ฝึกให้เด็กกำกับตนเอง มี Self-Regulation ได้ตั้งแต่ปฐมวัย ช่วยให้เด็กเข้มแข็งทุกสถานการณ์ จะโควิดกี่ครั้ง... ไม่กลัว.* สืบค้นจาก https://shorturl.asia/Qc6UJ. 29 เมษายน 2568.

ปรียาภัทร์ ชลสินธุ์. (2564). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะ ประกอบเพลงโมสาร์ทเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 14(3), 83-100.

ปิ่นทอง นันทะลาด. (2563). *ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย: Arts for Young Children*. อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ปิยะนุช บุตรราช และอรพรรณ บุตรกตัญญู. (2565). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะจากสื่อธรรมชาติที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มที่มีต่อการควบคุมอารมณ์ของเด็กปฐมวัย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*,17(1).

ผจงจิตต์ ช้างมงคล. (2553). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรมพับกระดาษที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ผ่องนภา พรหมเกษ. (2567). การศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาปฐมวัยด้วยเทคนิคกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 12(2), 13-28.

พิจิตรา เกษประดิษฐ์. (2552). *ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยขนมอบ* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพ์จุฑา นิมมาภิรัตน์. (2559). *การเสริมสร้างการกำกับพฤติกรรมของตนเองสำหรับเด็กอนุบาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2562). *การประเมินและสร้างเสริมพฤติกรรมเด็กปฐมวัยในเอกสารสอนชุดวิชา 21005 การประเมินและสร้างเสริมพฤติกรรมเด็กปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ร็อคกิงคิดส์. (2558). *การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก (Fine-Motor Development) ในเด็กสำคัญอย่างไร*. สืบค้นจาก https://citly.me/9erfn.

ระภา เอี่ยมสุธี. (2557). *การพัฒนากิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยการเล่านิทานประกอบงานศิลปะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย* (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รัตภรณ์ อุทุมพร, วณิชชา สิทธิพล และ กิตติมา บุญยศ. (2566). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิดเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3. *วารสารคหเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 66(1), 64-74.

ลลิดา ศิระวงษ์ และคณะ. (2566). การใช้โครงงานเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. *วารสารมมร วิชาการล้านนา*, 12(2), 45 – 54.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2526). *ศิลปศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิณวลอาร์ต.

วิลาสินี ทองแถบ. (2566). *ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย ART FOR EARLY CHILDHOOD*. นครปฐม. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศักดิ์ชัย ใจซื่อตรง. (2661). *การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะที่ส่งเสริมทักษะการจัดการสมอง (EF) สำหรับเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สอนประจันทร์ เสียงเย็น. (2559). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู*. อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

สัตยา สายเชื้อ. (2541*). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียน สโตร์.

สายทอง พุ่มเกต. (2561). *การพัฒนากิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย* (การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions ในเด็กวัย 7-12 ปี สำหรับพ่อแม่และครู*. กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987) จำกัด.

สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู. (2557). *การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2556). *การวัดและการประเมินผล*: เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุปรียา ผาสุกสถิตพงศ์ และปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร. (2566). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง “PLAY AT HOME” เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 7(2), 438-454.

สุพัตรา สาริพันธ์, ศิรประภา พฤทธิกุล และเชวง ซ้อนบุญ. (2564). ผลการเสริมสร้างการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล โดยใช้กระบวนการวางแผนปฏิบัติ และทบทวนตามแนวคิดไฮสโคป. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 32(3). 56-70.

สุภาวดี พึ่งฉิ่ง. (2562). *ผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA^{+C} เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุภาวดี หาญเมธี และคณะ. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน).

สุภาวดี หาญเมธี และผาณิต บุญมาก. (2561). *คู่มือพ่อแม่ พัฒนาทักษะสมอง EF ตั้งแต่ปฏิสนธิ-3 ปี*.

กรุงเทพฯ :บริษัท โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987) จำกัด.

สุภาวดี หาญเมธี. (2564). EF *ทักษะสมองเพื่อจัดการชีวิตให้สำเร็จ และอยู่รอดได้ในโลกที่แปรปรวน (Executive Functions).* บริษัท โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987) จำกัด: กรุงเทพฯ

เสาวลักษณ์ แก่นกระโทก และปัทมาวดี เล่ห์มงคล. (2566). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติเพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. 6(19), 7-16.

อโนชา ถิรธำรง. (2550). *การใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรัญญา กุฎจอมศรี. (2557). *การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ SMILE* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัมรัตน์ ตั้งพิทักษ์ไพบูลย์. (2562). *ประสิทธิผลของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการวาดรูประบายสีเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุไรวรรณ มาตมุงคุณ. (2554). *พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากงานกระดาษ* (วิทยานินพธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Blair, C., & Diamond, A. (2008). Biological processes in prevention and intervention: The promotion of self-regulation as a means of preventing school failure. *Development and Psychopathology,* 20(03), 899-911.

Bodrova, E., & Leong, D. J. (2008). Developing self-Regulation in kindergarten can we keep all the crickets in the basket. *Young children*, 63(2), 56-58.

Bronson, M. B. (2000). *Self-Regulation in Early Childhood: Nature and Nurture*. New York: The Guilford Press.

Dawson, P., & Guare, R. (2014). Interventions to promote executive development in children and adolescents. *In Handbook of Executive Functioning*, pp. 427-443. New York: Springer.

Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. W. W. Norton & Company.

Hoyle, R. H. (2010). Handbook of Personality and Self-Regulation. West Sussex: Blackwell.

Katrin, S.; & Yuri S. (2000). *Left Brain and Right Brain at Origami Training*. Retrieved from http://www.oriland.com/oriversitv/benefits/articles.asp?categoryarticles&model=02&name=How%20Origami%20Helps%20To%20Develop%20Children.

Kelley, Romona M. Daniel. (1986). Effects of An Administrative Plan for Excellence in Creative Arts Experience on the Development of creativity in first Graders. *Dissertation Abstracts International.*

Peterson, Hilda. (1958). *The future of education: A Child's Connection to the World.* Albany.N.Y. : Delmar publishers.

Risemberg, R., & Zimmerman, B. J. (1992). Self-regulated learning in gifted students. *Roeper Review: A Journal on Gifted Education, 15*(2), 98–101.

Schraw, G.;&Brooks, D.W. (2000). *Helping Students self - regulation in Chemistry Course*. Improving the Will and Skill. Retrieved from http:/www.dwb.unl.edu/chav/Selfreg.html.

Schunk, D.H. and Zimmerman, D.J. (1994). *Self-Regulation of Learning and Performance: Issue and Educational Applications.* New Jersey: Lawrence Erlbaum Associate Publisher.

Stipek, D., Recchia, S., McClintic, S., & Lewis, M. (1992). Self-evaluation in young children. *Monographs of the Society for Research in Child Development, 57*(1), i–95.

Sze S. (2005, March). An Analysis of constructivism and the ancient art of origami Retrieved from https://eric.ed.gov/?id=ED490350.

Williams, M., & Shellenberger, S. (1994). The alert program for self-regulation. *Sensory Integration Speciol Interest Section Newsletter,* 17(3), 1-3.

Wisnu. (2013). *Pengertian dan Sejarah Paper Quilling*. Retrieved from http://simplequilling.blogspot.com/2013/01/sejarah-paper-quilling.html

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือการวิจัย

1) ผศ.ดร. สมบูรณ์ ชาวชายโขง	สต.ม. (สถิติ) ปร.ด (สารสนเทศศึกษา) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาด้านสถิติสำหรับการวิจัย
2) ผศ. วารินทิพย์ ศรีกุลา	ศษ.ม. (ปฐมวัยศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาด้านการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย
3) ผศ. กนกวรรณ ศรีวาปี	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
4) ครูชญานนท์ สุวรรณเพชร	(ค.ม.) การศึกษาปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนคณะเทศบาลนครกรุงเทพ 3 ตำบลนาอุดม อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย
5) ครูทิพย์มณี เลขาขำ	(กศ.ม) การศึกษาปฐมวัย นักวิชาการอิสระด้านการสอนเด็กปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๐๑๐๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมบูรณ์ ชาวชายโขง

ด้วย นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๓ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☑ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณามหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โทรศัพท์ นักศึกษา (๐๙๓-๕๖๓๖๓๐๑)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๕๔๑ **วันที่** ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์วารินทิพย์ ศรีกุลา

ด้วย นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๓ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☑ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☐ ตรวจสอบด้านสถิติการวิจัย
- ☑ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๕๔๑ **วันที่** ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี

ด้วย นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๓ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☑ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☐ ตรวจสอบด้านสถิติการวิจัย
- ☑ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๐๑๐๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณครูชญานนท์ สุวรรณ

ด้วย นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๓ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ
- ☑ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- ☑ อื่นๆ ระบุ ด้านปฐมวัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณามหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โทรศัพท์ นักศึกษา (๐๙๓-๕๖๓๖๓๐๑)

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๐๑๐๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณครูทิพย์มณี เลขาขำ

ด้วย นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๓ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☑ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณามหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ดูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โทรศัพท์ นักศึกษา (๐๙๓-๕๖๓๖๓๐๑)

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๑๐๑๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ด้วย นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๖๖๘๒๑๐๑๑๐๑๐๓ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๓ จำนวน ๑๗ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณามหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

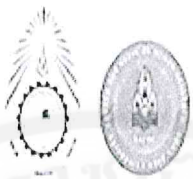
(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี

คณะครุศาสตร์
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โทรศัพท์ นักศึกษา (๐๙๓-๕๖๓๖๓๐๑)

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ร่วมกับ
ศูนย์จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์
เป็นผู้ผ่านการอบรม "จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์"
หลักสูตร SOCIAL SCIENCE AND BEHAVIORAL RESEARCH
ในวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ห้องประชุมพระบรมธาตุนาดูน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ให้ไว้ ณ วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2567 หมดอายุ วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2572
นางเนตรชนก จันทร์สว่าง
คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
รักษาราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ ขัดชุ่มแสง
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชุดที่สาม

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ร่วมกับ

ศูนย์จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ขอประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

พีระพร รัตนาเกียรติ์

เป็นผู้ผ่านการอบรม

โครงการอบรม " จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ "

ในวันที่ 27 เมษายน 2567

ให้ไว้ ณ วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2567 หมดอายุ วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2572

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลทร มุตุนิ)
ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครเดช ชิณวุฒิเสถร)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำชุดที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อโครงการภาษาไทย : การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย **ชื่อโครงการภาษาอังกฤษ :** Paper Quilling Art Activities to Promote Self-Regulation ability of Young Children	
หมายเลขสำคัญโครงการ : HE000014	**ลำดับที่** 014/2568
ผู้วิจัยหลัก นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์	
เอกสารที่รับรอง 1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ 2. โครงร่างวิจัย 3. แบบชี้แจงอาสาสมัคร 4. แบบคำยินยอมอาสาสมัคร 5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 6. ประวัติผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย 7. ใบผ่านการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย 8. อื่น ๆ ระบุ (เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น) ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ แบบยกเว้น (Exemption Review) จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ประจำสาขาวิชาคณะที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยยึดหลักพื้นฐานของหลักจริยธรรมการวิจัยสากล	
รับรอง ณ วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2568 **ลงชื่อ**..... (รองศาสตราจารย์.ดร.จารุณี.ชามวดย์) **ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ประจำสาขาวิชาคณะที่ 2** **วันที่รับรอง : วันที่** 24 มกราคม พ.ศ. 2568 **วันหมดอายุ : วันที่** 24 มกราคม พ.ศ. 2569 **รายงานความก้าวหน้า :** ทุก 6 เดือน	

โทรศัพท์ 043-722118 **ต่อ** 319, 320
E-mail. : research.rmu@gmail.com

ภาคผนวก ค

แบบประเมินและค่าสถิติแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

2. แบบประเมินชุดนี้ใช้ประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

3. แบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 3 ด้าน 1) ด้านการจดจ่อใส่ใจ 2) ด้านการควบคุมอารมณ์ 3) ด้านการติดตามประเมินตนเอง และมีรายการประเมินพฤติกรรมด้านละ 4 ข้อ โดย มีเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ ดังนี้

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
1. ด้านการจดจ่อใส่ใจ		
1.1 ตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ	3	ตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบด้วยตนเอง
	2	ฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างตั้งใจเป็นบางช่วง
	1	ไม่ฟังครูอธิบายกิจกรรม
1.2 เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จ	3	เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง
	2	เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จได้โดยมีผู้ชี้แนะ
	1	ไม่สามารถเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องแม้มีผู้ชี้แนะ
1.3 จดจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม	3	จดจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม
	2	จดจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด และสนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรมบางช่วง แต่เมื่อมีผู้ชี้แนะก็สามารถกลับมาตั้งใจทำผลงานของตนเอง

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
	1	ทำผลงานไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนด และไม่มีจดจ่อในการทำผลงาน สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม
1.4 ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนจนครบทุกคน	3	ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนจนครบทุกคน
	2	ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนในบางช่วง
	1	ไม่ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อน
2. ด้านการควบคุมอารมณ์		
2.1 ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเองโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่น	3	ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเองโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่น
	2	ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเอง และบางครั้งเผลอไปรบกวนผู้อื่น แต่เมื่อมีผู้ชี้แนะก็กลับมาควบคุมตนเองได้
	1	ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และไปรบกวนผู้อื่นขณะทำกิจกรรม แม้มีผู้ชี้แนะก็ไม่สามารถกลับมาควบคุมตนเองได้
2.2 รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้	3	รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
	2	รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้โดยมีผู้ชี้แนะ
	1	ไม่สามารถรอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ และไม่สามารถอดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้แม้มีผู้ชี้แนะ

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
2.3 เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการได้อย่างเหมาะสม	3	เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการได้อย่างเหมาะสม
	2	เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการได้อย่างเหมาะสมบ้างเล็กน้อย
	1	เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการไม่เหมาะสม
2.4 ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรม	3	ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
	2	ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรมได้โดยมีผู้ชี้แนะ
	1	ไม่สามารถควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และพฤติกรรมที่เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรมได้แม้มีผู้ชี้แนะ
3. ด้านการติดตามประเมินตนเอง		
3.1 บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเอง	3	บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง
	2	บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
	1	ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้ แม้ได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
3.2 บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไร	3	บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไรให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
	2	บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไรให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
	1	ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไร แม้ได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
3.3 บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรมรู้สึกอย่างไร	3	บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรมหรือขณะนี้รู้สึกอย่างไร ให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง
	2	บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรมหรือขณะนี้รู้สึกอย่างไรให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
	1	ไม่สามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรม หรือขณะนี้รู้สึกอย่างไร แม้ได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
3.4 บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไร	3	บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไร ให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจด้วยตนเอง
	2	บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไรให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจเมื่อได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน
	1	ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไรแม้ได้รับคำแนะนำจากครูหรือเพื่อน

4. ในการดำเนินการประเมิน ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยตนเอง จากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จำนวน 3 กิจกรรม ใช้ระยะเวลาในการประเมิน 1 วัน จากกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ปอม ปอม

กิจกรรมที่ 2 ปักแผ่นเฟรม

กิจกรรมที่ 3 เปเปอร์เคลย์

5. การให้คะแนนและการบันทึกการประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมในแต่ละด้านจากการทำกิจกรรมตรงกับระดับคะแนนของความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยช่องใดให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้นของแบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

วิธีการดำเนินการประเมิน

1. ผู้วิจัยเตรียมกิจกรรมและอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในแต่ละกิจกรรม

2. ผู้วิจัยสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยแนะนำกิจกรรม ข้อตกลงในการทำกิจกรรมให้กับเด็ก

2.2 ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

3. ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ผู้วิจัยประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยการสังเกตและบันทึกคะแนนของเด็กแต่ละคนลงในแบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดกิจกรรมสำหรับประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

กิจกรรม: ปอมปอม, ปักแผ่นเฟรม, เปเปอร์เคลย์

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1.1 ด้านจดจ่อใส่ใจ

1.1.1 ตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

1.1.2 เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จ

1.1.3 จอจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม

1.1.4 ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนจนครบทุกคน

1.2 ด้านควบคุมอารมณ์

1.2.1 ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเองโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่น

1.2.2 รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้

1.2.3 เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการได้อย่างเหมาะสม

1.2.4 ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรม

1.3 การติดตามประเมินตนเอง

1.3.1 บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเอง

1.3.2 บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไร

1.3.3 บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรม หรือขณะนี้รู้สึกอย่างไร

1.3.4 บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไร

2. วิธีการดำเนินกิจกรรม

2.1 ครูนำวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมมาให้เด็กดู แล้วครูสนทนาซักถามเด็กจากอุปกรณ์เหล่านี้สามารถนำมาทำกิจกรรมอะไรได้บ้าง

2.2 ครูแนะนำกิจกรรม พร้อมทั้งนำตัวอย่างมาให้เด็กดู และสาธิตวิธีการทำกิจกรรมของแต่ละกิจกรรม

2.3 ครูและเด็กสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม ดังนี้

2.3.1 โดยกำหนดให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ โดยเลือกสีกิจกรรมจากไม้ไอติม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 (ไม้ไอติมสีแดง) ปอม ปอม

กิจกรรมที่ 2 (ไม้ไอติมสีเขียว) ปักแผ่นเฟรม

กิจกรรมที่ 3 (ไม้ไอติมสีน้ำเงิน) เปเปอร์เคลย์

1. ถ้าหากกิจกรรมที่เด็กต้องการจะทำไม่มีไม้ไอติม ให้เลือกทำกิจกรรมอื่นก่อนเมื่อทำเสร็จแล้วเด็กนำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง

2. ให้หมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยนำไม้ไอติมไปไว้ที่เดิม แล้วเลือกไม้ไอติมสีอื่นที่ว่าง เพื่อทำกิจกรรมที่สนใจ โดยมีข้อตกลงในการทำกิจกรรม คือ เด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

3. เมื่อหมดเวลา ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลง “เก็บของ” ให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

4. ครูให้เด็กออกมาเลือกสีไม้ไอติมเพื่อทำกิจกรรมที่ตนสนใจ

5. เด็กลงมือทำกิจกรรมตามความสนใจ

6. หมดเวลา ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลง “เก็บของ” ให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ และช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนให้เรียบร้อย

3. สื่อ/อุปกรณ์

3.1 ไหมพรหม

3.2 กล่องนม

3.3 แผ่นเฟรม

3.4 เข็มปักแผ่นเฟรม

3.5 แผ่นเปเปอร์เคลย์

3.6 ไม้จิ้ม

3.7 เยื่อกระดาษหลากสี

3.8 กรรไกร

แบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อ.....**นามสกุล**..... **ชั้นอนุบาลปีที่ 3**

วันที่ประเมิน.....

คำชี้แจง : ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องค่าระดับพฤติกรรมตามความเป็นจริง

ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	ระดับพฤติกรรม		
	1	2	3
1. ด้านการจดจ่อใส่ใจ 1.1 ตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ			
1.2 เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จ			
1.3 จดจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม			
1.4 ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนจนครบทุกคน			
2. ด้านควบคุมอารมณ์ 2.1 ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเองโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่น			
2.2 รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้			
2.3 เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงาน แสดงอาการได้อย่างเหมาะสม			
2.4 ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรม			
3. การติดตามประเมินตนเอง 3.1 บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเอง			
3.2 บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไร			
3.3 บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรม หรือขณะนี้รู้สึกอย่างไร			
3.4 บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไร			

บันทึกเพิ่มเติม (ถ้ามี) .....

.....

.....

ค่าสถิติแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถามของแบบประเมินความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ผลการประเมิน							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	$\sum R$	IOC	ผลการประเมิน
1. ด้านจดจ่อใส่ใจ 1.1 ตั้งใจฟังครูอธิบายกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
1.2 เลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลงได้อย่างถูกต้องจนสำเร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
1.3 จดจ่อ ตั้งใจทำผลงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนดโดยไม่สนใจสิ่งรบกวนขณะทำกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
1.4 ใส่ใจต่อการนำเสนอผลงานของตนเอง และการนำเสนอผลงานของเพื่อนจนครบทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านควบคุมอารมณ์ 2.1 ขณะทำกิจกรรมรู้จักควบคุมตนเองโดยไม่ไปรบกวนผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2.2 รอคอยได้เมื่อเห็นเพื่อนกำลังทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำ หรืออดทนรอคอยทำกิจกรรมตามลำดับก่อนหลังได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

รายการประเมิน	ผลการประเมิน							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	$\sum R$	IOC	ผลการประเมิน
2.3 เมื่อเพื่อนชื่นชมผลงานแสดงอาการได้อย่างเหมาะสม	0	+1	+1	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
2.4 ควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมได้เหมาะสมในระหว่างทำกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3. การติดตามประเมินตนเอง 3.1 บอกได้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบส่วนไหนในผลงานของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3.2 บอกได้ว่าตนเองต้องแก้ไขปรับปรุงผลงาน ที่ทำไปแล้วอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3.3 บอกความรู้สึกของตนเองได้ว่า ขณะทำกิจกรรมหรือขณะนี้รู้สึกอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3.4 บอกได้ว่าตนเองชอบกิจกรรมใดมากที่สุด เพราะอะไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

หลักการและเหตุผล

กิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดจินตนาการผ่านการม้วนกระดาษ ด้วยการม้วนเส้นกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่างๆ พื้นฐาน เช่น วงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว สี่เหลี่ยม ตัว S ตัว C ตัว V และหัวใจ แล้วนำมาออกแบบจัดวาง ต่อเติมกับสื่อวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดเป็นผลงานต่าง ๆ ตามความคิดและจินตนาการ โดยให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ เสร็จแล้วให้เด็กเลือกนำผลงานของตนเองมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง และครูสนทนาซักถามด้วยคำถามที่ให้เด็กสะท้อนถึงการจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ และการติดตามประเมินตนเองในการทำกิจกรรม

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ในด้านการจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ และการติดตามประเมินตนเอง ผ่านกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

ขอบข่ายเนื้อหา

การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดจินตนาการผ่านการม้วนกระดาษ ด้วยการม้วนเส้นกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่างๆ พื้นฐาน เช่น วงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว สี่เหลี่ยม ตัว S ตัว C ตัว V และหัวใจ แล้วนำมาออกแบบ จัดวาง ต่อเติมกับสื่อวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดเป็นผลงานต่าง ๆ ตามความคิดและจินตนาการ โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเตรียมพร้อมก่อนเริ่มทำกิจกรรมโดยการร้องเพลง หรือท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง และนำวัสดุอุปกรณ์มาให้เด็กดู เพื่อกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นสนใจในการทำกิจกรรม

ขั้นดำเนินกิจกรรม ครูอธิบาย หรือสาธิตวิธีการทำกิจกรรมใหม่ของวันนั้น และทบทวนกิจกรรมของวันที่ผ่านมาเพื่อนำมาเป็นกิจกรรมให้เด็กเลือกทำอีก จากนั้นสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม โดยให้เด็กเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลง คือให้เด็กเลือกทำกิจกรรม จาก 3 กิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมใหม่ของวัน 1 กิจกรรม และกิจกรรมเก่าของวันที่ผ่านมา 2 กิจกรรม เด็กเลือกเข้าทำกิจกรรมตามความสนใจภายใต้เงื่อนไขจำนวนสัญลักษณ์ของกิจกรรมนั้นๆ ถ้าหากเด็กไม่มีสัญลักษณ์ของกิจกรรมที่ตนต้องการ เด็กจะต้องเลือกทำกิจกรรมอื่นๆ ที่มีจำนวนสัญลักษณ์กิจกรรมเหลืออยู่ก่อน เมื่อเด็กทำกิจกรรมใดเสร็จแล้วให้นำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง ครูจดบันทึกผลงานที่เด็กเล่า จากนั้นเด็กหมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป และเด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้นๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ทำ และเด็กเลือกนำผลงานของตนมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง และครูสนทนาซักถามด้วยคำถามที่ให้เด็กสะท้อนถึงการจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ และการติดตามประเมินตนเองในการทำกิจกรรมที่ผ่านมา

บทบาทของครู

การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ครูควรมีบทบาท ดังนี้

1. เตรียมจัดโต๊ะและอุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอก่อนทำกิจกรรม โดยใน 1 วัน มีการจัดกิจกรรมเป็น 3 กิจกรรม และเปลี่ยนกิจกรรมใหม่วันละ 1 กิจกรรม ซึ่งยังคงมีกิจกรรมเดิมอยู่ 2 กิจกรรม เพื่อให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมที่สนใจ

2. สร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม การสร้างข้อตกลงในการเปลี่ยนและหมุนเวียนทำกิจกรรม คือ ครูออกแบบกิจกรรมให้เด็กเลือก 3 กิจกรรม โดยให้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ หากทำกิจกรรมนั้น ๆ เสร็จแล้วให้เด็กนำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง ครูจดบันทึกผลงานที่เด็กเล่า และให้เด็กหมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป โดยมีข้อตกลงในการทำกิจกรรม คือ เด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้นๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

3. อธิบายวิธีการทำ วิธีการใช้ วิธีการทำความสะอาด และการเก็บของเข้าที่ สำหรับกิจกรรมใหม่ที่ครูเพิ่มเข้ามาในแต่ละวัน

4. เมื่อทำงานเสร็จหรือหมดเวลา ควรเตือนให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เข้าที่ และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

บทบาทของเด็ก

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยให้ประสบความสำเร็จ เด็กควรมีบทบาท ดังนี้

1. เด็กสร้างสรรค์ผลงานกิจกรรมศิลปะการม้วนกระดาษ ตามความคิดและจินตนาการ
2. เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ภายใต้ข้อตกลง
3. เด็กสรุปกิจกรรมที่ได้ทำ และเลือกนำผลงานของตนเองมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ
สัปดาห์ที่ 1 ม้วนกระดาษรูปทรงพื้นฐาน

วันที่ 1 กิจกรรมรูปทรงพื้นฐาน “วงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว”**เวลา** 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เด็กสามารถม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่างๆ ได้
2. เด็กสามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยความจดจ่อใส่ใจจนสำเร็จได้
3. เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองขณะทำกิจกรรมได้
4. เด็กสามารถประเมินผลงานของตนเองได้

สาระที่ควรเรียนรู้

การม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐาน ได้แก่ วงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางเพลง “กลมและเหลี่ยม” จากนั้นครูนำวัสดุอุกรณ์ในการทำกิจกรรม ได้แก่ เส้นกระดาษสี เข็มคิลลิ่ง กาว จากนั้นครูสนทนาซักถามเด็กจากวัสดุ อุปกรณ์เหล่านี้สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานได้อย่างไร

ขั้นดำเนินกิจกรรม

2. ครูแนะนำกิจกรรมการม้วนกระดาษรูปทรงวงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว พร้อมทั้งนำตัวอย่างมาให้เด็กดู และสาธิตวิธีการม้วนกระดาษเป็นรูปทรงต่าง ๆ

3. ครูและเด็กสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม ดังนี้

3.1 โดยกำหนดให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ โดยเลือกสีกิจกรรมจากไม้ไอติม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 (ไม้ไอติมสีแดง) รูปทรงพื้นฐาน “กลมทึบ, วงกลม”
กิจกรรมที่ 2 (ไม้ไอติมสีเขียว) รูปทรงพื้นฐาน “หยดน้ำ, ดวงตา”
กิจกรรมที่ 3 (ไม้ไอติมสีน้ำเงิน) รูปทรงพื้นฐาน “พระจันทร์เสี้ยว

3.2 ถ้าหากกิจกรรมที่เด็กต้องการจะทำไม่มีไม้ไอติม ให้เลือกทำกิจกรรมอื่นก่อนเมื่อทำเสร็จแล้วเด็กนำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง

3.3 ให้หมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยนำไม้ไอติมไปไว้ที่เดิม แล้วเลือกไม้ไอติมสีอื่นที่ว่าง เพื่อทำกิจกรรมที่สนใจ โดยมีข้อตกลงในการทำกิจกรรม คือ เด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

3.4 เมื่อหมดเวลา ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลง “เก็บของ” ให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

4. ครูให้เด็กออกมาเลือกสีไม้ไอติมเพื่อทำกิจกรรมที่ตนสนใจ

5. เด็กลงมือทำกิจกรรมตามความสนใจ

6. หมดเวลา ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลง “เก็บของ” ให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ และช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

7. เด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ทำ และเด็กเลือกนำผลงานของตนเองมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง และครูสนทนาซักถามด้วยคำถาม ดังนี้

7.1 เด็กได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง

7.1.1 เด็กรู้สึกอย่างไรขณะที่ทำกิจกรรม

7.1.2 กิจกรรมใดที่เด็กชอบมากที่สุด เพราะเหตุใด

7.1.3 เด็กอยากจะเพิ่มเติม หรือปรับปรุงผลงานของตัวเองหรือไม่ อย่างไร

วัสดุอุปกรณ์

1. เส้นกระดาษสี
2. เข็มคิลลิ่ง
3. กาว

ประเมินผล

1. สังเกตการม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่างๆ ของเด็กแต่ละคน
2. สังเกตความจดจ่อใส่ใจในการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กแต่ละคน
3. สังเกตการควบคุมอารมณ์ของเด็กแต่ละคนในขณะทำกิจกรรม
4. สังเกตการประเมินผลงานของเด็กแต่ละคน

***หมายเหตุ** กิจกรรมของสัปดาห์ที่ 1 เป็นกิจกรรมใหม่ทั้งหมด ฉะนั้นเด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมใดส่งครูก็ได้จาก 3 กิจกรรม

ภาคผนวก

เพลง “กลมและเหลี่ยม”

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

กลม กลม และเหลี่ยม
เหลี่ยมและกลม และกลม และเหลี่ยม
เหลี่ยมและกลม และกลม และเหลี่ยม

เพลง “เก็บของ”

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

เก็บ เก็บ เก็บ มาช่วยกันเก็บข้าวของที
เร็ว เร็วซี มาเก็บเข้าที่กันเอย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ
สัปดาห์ที่ 1 ม้วนกระดาษรูปทรงพื้นฐาน

วันที่ 2 กิจกรรมรูปทรงพื้นฐาน "สี่เหลี่ยม, ตัว S, ตัว C, ตัว V, หัวใจ"**เวลา** 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เด็กสามารถม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่างๆ ได้
2. เด็กสามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยความจดจ่อใส่ใจจนสำเร็จได้
3. เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองขณะทำกิจกรรมได้
4. เด็กสามารถประเมินผลงานของตนเองได้

สาระที่ควรเรียนรู้

การม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐาน ได้แก่ สี่เหลี่ยม ตัว s ตัว c ตัว v หัวใจ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางเพลง "ตบมือ ตบตัก ตบไหล่" จากนั้นครูนำวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม ได้แก่ เส้นกระดาษสี เข็มคิลลิ่ง กาว จากนั้นครูสนทนาซักถามเด็กจากวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานได้อย่างไร

ขั้นดำเนินกิจกรรม

2. ครูแนะนำกิจกรรมการม้วนกระดาษรูปทรงตัว S ตัว C ตัว V หัวใจ พร้อมทั้งนำตัวอย่างมาให้เด็กดู และสาธิตวิธีการม้วนกระดาษเป็นรูปทรงต่าง ๆ

3. ครูและเด็กสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม ดังนี้

3.1 โดยกำหนดให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ โดยเลือกสีกิจกรรมจากไม้ไอติม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 (ไม้ไอติมสีแดง) รูปทรงพื้นฐาน "สี่เหลี่ยม"
กิจกรรมที่ 2 (ไม้ไอติมสีเขียว) รูปทรงพื้นฐาน "ตัว S, ตัว C"
กิจกรรมที่ 3 (ไม้ไอติมสีน้ำเงิน) รูปทรงพื้นฐาน "ตัว V, หัวใจ"

3.2 ถ้าหากกิจกรรมที่เด็กต้องการจะทำไม่มีไม้ไอติม ให้เลือกทำกิจกรรมอื่นก่อนเมื่อทำเสร็จแล้วเด็กนำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง

3.3 ให้หมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยนำไม้ไอติมไปไว้ที่เดิม แล้วเลือกไม้ไอติมสีอื่นที่ว่าง เพื่อทำกิจกรรมที่สนใจ โดยมีข้อตกลงในการทำกิจกรรม คือ เด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

3.4 เมื่อหมดเวลา ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลง “เก็บของ” ให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

4. ครูให้เด็กออกมาเลือกสีไม้ไอติมเพื่อทำกิจกรรมที่ตนสนใจ

5. เด็กลงมือทำกิจกรรมตามความสนใจ

6. หมดเวลา ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลง “เก็บของ” ให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ และช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

7. เด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ทำ และเด็กเลือกนำผลงานของตนเองมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง และครูสนทนาซักถามด้วยคำถาม ดังนี้

7.1 เด็กได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง

7.2 เด็กรู้สึกอย่างไรขณะที่ทำกิจกรรม

7.3 กิจกรรมใดที่เด็กชอบมากที่สุด เพราะเหตุใด

7.4 เด็กอยากจะเพิ่มเติม หรือปรับปรุงผลงานของตัวเองหรือไม่ อย่างไร

วัสดุอุปกรณ์

1. เส้นกระดาษสี
2. เข็มคิลลิ่ง
3. กาว

ประเมินผล

1. สังเกตการม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่างๆ ของเด็กแต่ละคน
2. สังเกตความจดจ่อใส่ใจในการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กแต่ละคน
3. สังเกตการควบคุมอารมณ์ของเด็กแต่ละคนในขณะทำกิจกรรม
4. สังเกตการประเมินผลงานของเด็กแต่ละคน

***หมายเหตุ** กิจกรรมของสัปดาห์ที่ 1 เป็นกิจกรรมใหม่ทั้งหมด ฉะนั้นเด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมใดส่งครูก็ได้จาก 3 กิจกรรม

ภาคผนวก

เพลง “ตบมือ ตบตัก ตบไหล่”

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

มือ มือ มือ ตบตัก ตบมือ ตบมือ ตบไหล่
มือ มือ มือ ตบตัก ตบมือ ตบมือ ตบไหล่
แล้วสลับ แล้วสลับ กันไป
แล้วสลับ แล้วสลับ กันไป
ตบตัก ตบไหล่ ตบมือ ตบมือ

เพลง “เก็บของ”

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

เก็บ เก็บ เก็บ มาช่วยกันเก็บข้าวของที
เร็ว เร็วซี มาเก็บเข้าที่กันเอย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ
สัปดาห์ที่ 1 ม้วนกระดาษรูปทรงพื้นฐาน

วันที่ 3 กิจกรรมรูปทรงพื้นฐานวาดภาพต่อเติม ปั้นต่อเติม ปะ ติดต่อเติม**เวลา** 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เด็กสามารถม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่างๆ ได้
2. เด็กสร้างสรรค์ผลงานกิจกรรมศิลปะการม้วนกระดาษ ตามความคิดและจินตนาการ
3. เด็กสามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยความจดจ่อใส่ใจจนสำเร็จได้
4. เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองขณะทำกิจกรรมได้
5. เด็กสามารถประเมินผลงานของตนเองได้

สาระที่ควรเรียนรู้

การม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐาน ได้แก่ วงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว สี่เหลี่ยม ตัว S ตัว C ตัว V หัวใจ แล้วนำมาสร้างสรรค์ตามความคิดและจินตนาการ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ท่องคำคล้องจองประกอบท่าทางเพลง “จับไวไว” จากนั้นครูนำวัสดุอุกรณ์ในการทำกิจกรรม ได้แก่ เส้นกระดาษสี เข็มคิลลิ่ง กาว กระดาษสี กระดาษ 100 ปอนด์ กรรไกร ดินสอ สี จากนั้นครูสนทนาซักถามเด็กจากวัสดุ อุปกรณ์ เหล่านี้สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานได้อย่างไร

ขั้นดำเนินกิจกรรม

2. ครูแนะนำกิจกรรมการม้วนกระดาษรูปทรงวงกลมทึบ วงกลม หยดน้ำ ดวงตา พระจันทร์เสี้ยว สี่เหลี่ยม ตัว S ตัว C ตัว V หัวใจ พร้อมทั้งนำตัวอย่างมาให้เด็กดู และสาธิตวิธีการม้วนกระดาษเป็นรูปทรงต่างๆ

3. ครูและเด็กสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม ดังนี้

3.1 โดยกำหนดให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ โดยเลือกสีกิจกรรมจากไม้ไอติม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 (ไม้ไอติมสีแดง) รูปทรงพื้นฐานวาดภาพต่อเติม
กิจกรรมที่ 2 (ไม้ไอติมสีเขียว) รูปทรงพื้นฐานปั้นต่อเติม
กิจกรรมที่ 3 (ไม้ไอติมสีน้ำเงิน) รูปทรงพื้นฐานปะ ติด ต่อเติม

3.2 ถ้าหากกิจกรรมที่เด็กต้องการจะทำไม่มีไม้ไอติม ให้เลือกทำกิจกรรมอื่นก่อนเมื่อทำเสร็จแล้วเด็กนำผลงานมาเล่าให้ครูฟัง

3.3 ให้หมุนเวียนไปเลือกทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยนำไม้ไอติมไปไว้ที่เดิม แล้วเลือกไม้ไอติมสีอื่นที่ว่าง เพื่อทำกิจกรรมที่สนใจ โดยมีข้อตกลงในการทำกิจกรรม คือ เด็กต้องส่งผลงานจากกิจกรรมใหม่ของวันนั้น ๆ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

3.4 เมื่อหมดเวลา ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลง “เก็บของ” ให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

4. ครูให้เด็กออกมาเลือกสีไม้ไอติมเพื่อทำกิจกรรมที่ตนสนใจ

5. เด็กลงมือทำกิจกรรมตามความสนใจ

6. หมดเวลา ครูให้สัญญาณโดยการร้องเพลง “เก็บของ” ให้เด็กเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ และช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

7. เด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ได้ทำ และเด็กเลือกนำผลงานของตนเองมาเล่าให้เพื่อนและครูฟัง และครูสนทนาซักถามด้วยคำถาม ดังนี้

7.1 เด็กได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง

7.2 เด็กรู้สึกอย่างไรขณะที่ทำกิจกรรม

7.3 กิจกรรมใดที่เด็กชอบมากที่สุด เพราะเหตุใด

7.4 เด็กอยากจะเพิ่มเติม หรือปรับปรุงผลงานของตัวเองหรือไม่ อย่างไร

วัสดุอุปกรณ์

1. เส้นกระดาษสี
2. เข็มคิลลิ่ง
3. กาว
4. กระดาษสี
5. กระดาษ 100 ปอนด์
6. กรรไกร
7. ดินสอ
8. สี

ประเมินผล

1. สังเกตการม้วนกระดาษเป็นรูปทรงพื้นฐานต่างๆ ของเด็กแต่ละคน

2. สังเกตการสร้างสรรค์ผลงานกิจกรรมศิลปะการม้วนกระดาษ ตามความคิดและจินตนาการของเด็กแต่ละคน

3. สังเกตความจดจ่อใส่ใจในการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กแต่ละคน

4. สังเกตการควบคุมอารมณ์ของเด็กแต่ละคนในขณะทำกิจกรรม

5. สังเกตการประเมินผลงานของเด็กแต่ละคน

***หมายเหตุ** กิจกรรมของสัปดาห์ที่ 1 เป็นกิจกรรมใหม่ทั้งหมด ฉะนั้นเด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมใดส่งครูก็ได้จาก 3 กิจกรรม

ภาคผนวก

เพลง "จับไว ไว"

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

จับหัว คาง หู หัวไหล่
จับไวไว จับจมูก ปาก ตา
จับแขน จับขา แล้วก็จับสะดือ

เพลง "เก็บของ"

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

เก็บ เก็บ เก็บ มาช่วยกันเก็บข้าวของที
เร็ว เร็วซี มาเก็บเข้าที่กันเอย

ตารางที่ ง.1 ค่าสถิติแสดงค่าความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ผลการประเมิน							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	$\sum R$	$\overline{X}$	เกณฑ์ระดับคุณภาพ
1. กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระ	5	4	5	5	5	24	4.8	เหมาะสมมากที่สุด
2. องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมครบถ้วนชัดเจน	5	4	3	5	5	22	4.4	เหมาะสมมาก
3. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	5	4	5	5	5	24	4.8	เหมาะสมมากที่สุด
4. กิจกรรมมีความหลากหลาย และสามารถปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5	5	25	5	เหมาะสมมากที่สุด
5. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก และเข้าใจง่าย	5	4	5	5	5	24	4.8	เหมาะสมมากที่สุด
6. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่จัดมีความเหมาะสมกับเวลา	4	4	3	5	5	21	4.2	เหมาะสมมาก
7. กิจกรรมเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	5	5	5	5	5	25	5	เหมาะสมมากที่สุด

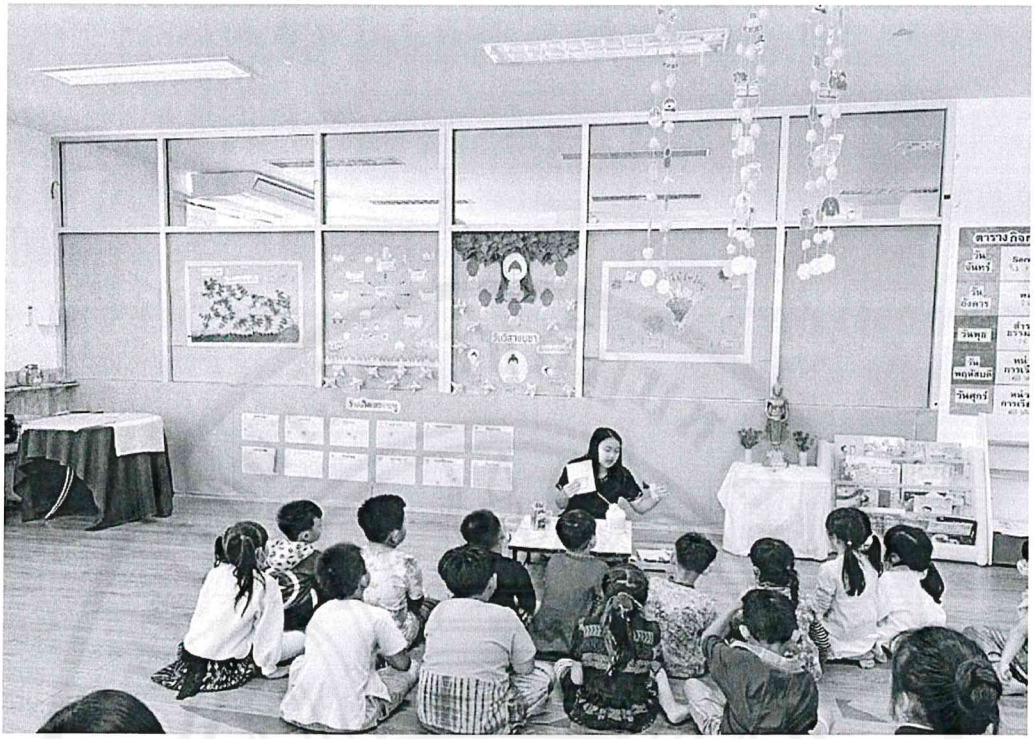
(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	$\sum R$	$\overline{X}$	เกณฑ์ระดับคุณภาพ
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก	5	4	5	5	5	24	4.8	เหมาะสมมากที่สุด
9. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์มีความหลากหลายเหมาะกับกิจกรรมสามารถกระตุ้นความสนใจของเด็กได้	5	5	5	5	5	25	5	เหมาะสมมากที่สุด
10. มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5	เหมาะสมมากที่สุด

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษ

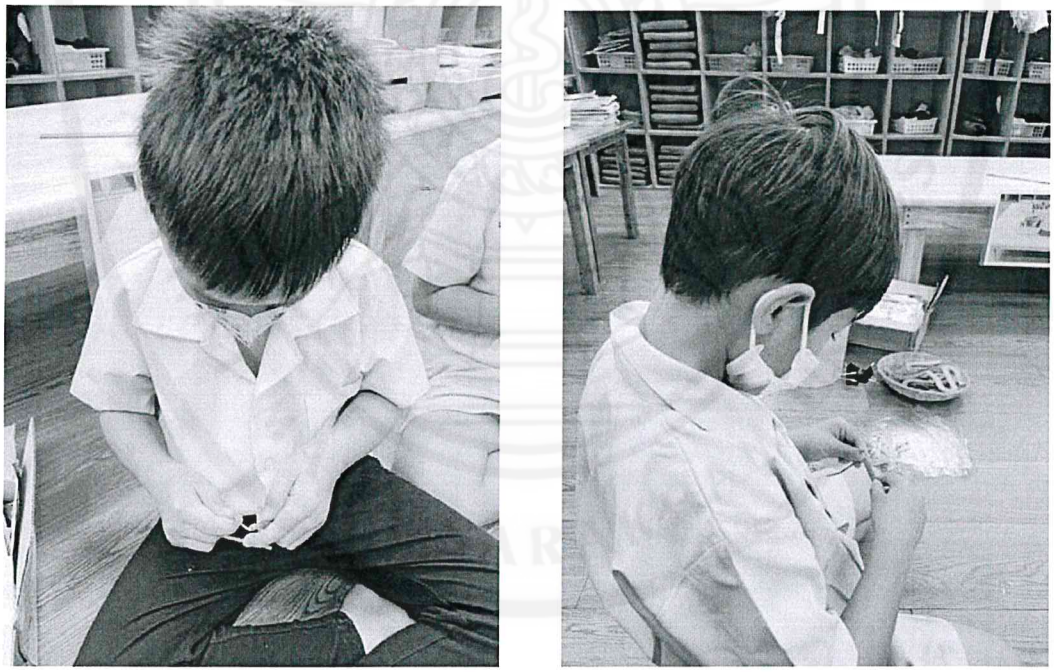
ภาพที่ จ.1 ขั้นนำ เด็กนั่งฟังครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์อย่างจดจ่อใส่ใจ

ภาพที่ จ.2 ขั้นนำ เด็กนั่งฟังครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์อย่างจดจ่อใส่ใจ

ภาพที่ จ.3 ขั้นดำเนินกิจกรรม เด็กทำผลงานของตนเองอย่างตั้งใจจนสำเร็จโดยไม่สนใจสิ่งเร้ารอบตัว

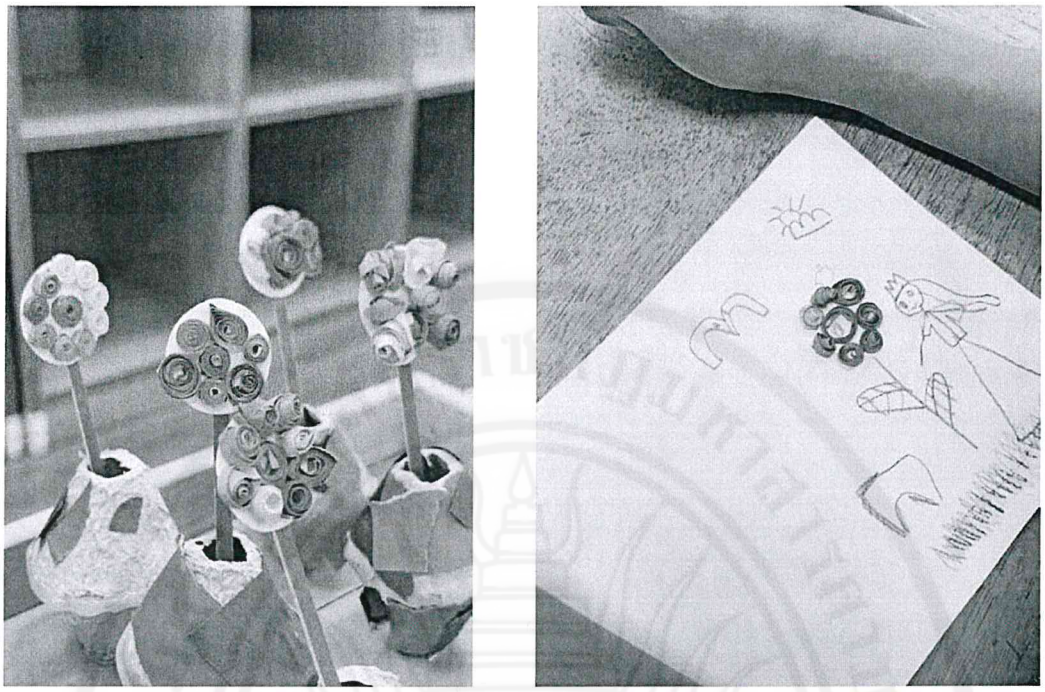
ภาพที่ จ.4 ขั้นดำเนินกิจกรรม เด็กทำผลงานของตนเองอย่างตั้งใจจนสำเร็จโดยไม่สนใจสิ่งเร้ารอบตัว

ภาพที่ จ.5 ขั้นดำเนินกิจกรรม เด็กเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลง

ภาพที่ จ.6 ขั้นดำเนินกิจกรรม เด็กเลือกทำกิจกรรมภายใต้ข้อตกลง

ภาพที่ จ.7 ขั้นสรุป ผลงานของเด็กประกอบการนำเสนอผลงาน

ภาพที่ จ.8 ขั้นสรุป ผลงานของเด็กประกอบการนำเสนอผลงาน

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ศิริญญา ราชาเดช, พีระพร รัตนาเกียรติ์. (2568). การจัดกิจกรรมศิลปะจากการม้วนกระดาษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 17(49), 181-194, พฤษภาคม-สิงหาคม.*

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวณัฐธิฌา ไชยจักร์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 10 กันยายน 2541
ที่อยู่ปัจจุบัน	76 หมู่ 2 บ้านสมสะอาด ตำบลสมสะอาด อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46110
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวิถีธรรมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 680 หมู่ 11 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

ประวัติการศึกษา

2565	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2568	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY